

КУЛТУРНА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

1.16. ПОЛЗВАНЕ НА ПАРКА И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ

1.16.1. Население и демографска характеристика (вкл. трудова заетост и образователна структура)

Национален парк Пирин е разположен на територията на област Благоевград и на седем общини – Разлог, Банско, Г. Делчев, Сандански, Струмяни, Кресна и Симитли.

По данни на Националния статистически институт (НСИ), окончателни данни от Преброяването на населението за 2011 г., населението на района на Национален парк Пирин е 130931 души. От тях 64483 са мъже и 66448 жени. В градовете живеят 79650, а в селата 51281 души. От жителите на градовете 38895 са мъже и 40755 жени. В селата има 25591 мъже и 25690 жени. (Таблица №.35). Данните показват, че в района на Национален парк Пирин 60.8% от хората живеят в градовете и се наблюдава лек превес на жените. Най-много население има в общините Сандански – 40470 души, Г. Делчев 31236 души, Разлог – 20598 души и по-малко в общините, Симитли – 14283 души, Банско – 13125 души, Струмяни – 5778 души и Кресна – 5441 души.

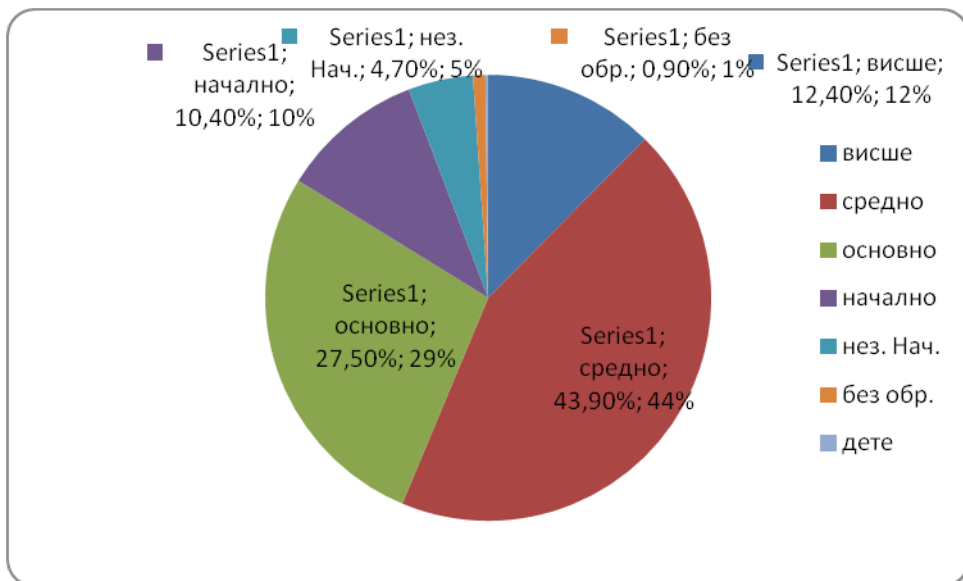
Таблица №.35:

Общо население на седемте общини и разпределение по пол, в градовете и в селата

Общо			В градовете			В селата		
всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
130931	64483	66448	79650	38895	40755	51281	25291	25690

Източник: Национален статистически институт, 2011 г.

Образователната структура в седемте общини от района на Национален парк Пирин е под средната за страната – 12.4% от хората са с висше образование като по-голямата част от тях са съсредоточени в общините Банско - 16.09%, Разлог – 14.35%, Сандански – 13.32%, Г. Делчев – 13.02%. Най-малък процент висшисти има в общините Струмяни – 4.73%, Кресна – 7.03% и Симитли – 7.1%. Преобладават хората със средно образование – 43.9% показател, който е близък до средния за страната. С основно образование са 27.5%, с начално – 10.4%, с незавършено начално – 4.7%, никога не са посещавали училище – 0.9% и 0.2% са деца (Фиг.35)

Фиг. 35. Население на 7 и повече години по образование

1.6.2. Селищна мрежа

В границите на НП „Пирин“ няма урбанизирани територии - населени места и селищни образувания.

1.16.3. Техническа инфраструктура, застроени площи и сгради.

Инвентаризацията на намиращите се на територията на НП „Пирин“ обекти на техническата инфраструктура и сграден фонд както и последващите анализи са отнесени към идентифициране на проблемите и имат за цел да подпомогнат изследването на социално икономическите фактори, даващи насоки за вземане на управленчески решения и създаване на предпоставки за устойчивост в развитието на туризма, екологосъобразен поминък на населението, както и минимизиране на негативното въздействие върху екосистемите и защитата на дивата природа.

Рамката на направените изводи и обобщени характеристики е построена от гледна точка на:

- **Разглеждане** на капиталното строителство като законосъобразен начин, чието прилагане превръща инвестиционните средства в дълготрайни материални активи, в настоящия случай, реализирано под формата на ново строителство, разширения, модернизация, реконструкции и основни ремонти.
- **Участниците в процеса** - преди и сега, както и взаимовръзката между инвеститор, компетентните структури и лица, отговарящи за контрола и правилното прилагане на строителния процес от една страна и потребителите на готовия продукт от гледна точка на оптимизиране на баланса между икономическа ефективност, инженерно-технически възможности и качество на обитаване.

- **Нормативната рамка** по капитално строителство с отправна точка **към** настоящия период: - Правила за капиталното строителство от 1951 г., /тъй като в този период стартира по-интензивно строителство на територията на Пирин планина/ и последващи правила и норми, дефиниращи и регламентиращи инвестиционния процес в строителството.
- **Специфика в изграждането** и устройството на обектите на капитално строителство и заеманата от тях територия.
- **Да даде отговори** на следните въпроси:
  - до колко **функционални и технически характеристики** кореспондират с реалните потребности, нормативните изисквания по отношение на техническото съответствие и икономическа ефективност. Да изследва специфичните по предназначение обекти, които не се вписват еднозначно в термините по основните нормативни актове и определи трайни технически характеристики и изисквания към тях.
  - до колко са създадени условия за минимизиране на негативните последици върху терените и териториите на зоната от IV ниво и за устойчивото им планиране, развитие и контрол в бъдеще (ПУП)
  - До колко реализираното строителство е фактор в управлението и развитието на парка за постигане на поставените от закона цели

Независимо от съдържащите се в досиетата на Дирекция „НП „Пирин“ насочващи данни и документи, както и информация, изразена от реалните ползватели на обектите, **в основата на извършената инвентаризация са кадастрални данни и извършените допълнителни геодезически измервания.**

139

Към Сборник „Инфраструктурни обекти“ от План‘14 е приложена документацията от извършените геодезически измервания – папка „Геодезия“

Причините да се вземат за основа – наличните кадастралните данни, разширени с допълнителни по обем и обхват геодезически измервания, са обосновани от следните обстоятелства:

- Липса на прецизност в създадените по-рано в годините документи, доказващи правото на собственост;
- Липса на документи, индивидуализиращи собствеността за някои от обектите;
- Липсва обвързаност и идентичност между описателните характеристики – местонахождение, вещни права и технически характеристики като застроени площи, етажност, конструкция и др.
- Невъзможност да се определи обемът, законността и целесъобразността от извършени строителни дейности като пристроявания, надстроявания, реконструкции, преустройства, както и контролиране на бъдещи такива.
- Наличие на изоставени обекти и липса на информация за техните строително-технически характеристики, предназначение и собственик.
- Липса конкретизирана информация за параметрите и граничния контур на застроените зони и както и актуално пълно графично изображение на съдържащите се в тях строежи.

- Някои от строежите не са отразени в кадастралната карта и кадастралните регистри (за землищата, за които има създадени такива).
- Непълноти и неточности при заснемането и отразяването на някои от строежите;
- Не са единични случаите в които поземлените имоти отразени в КК и КР или КВС не отговарят на точното си местоположение и конфигурация.

1.16.3.1. Техническа инфраструктура, посочена от Д „НП Пирин“

Предмет на обследване и геодезическо заснемане при отсъствие в ЦМТ са обектите свързани с:

- **Електрозахранване**

- Електропреносната мрежа захранва населените места и туристическите центрове в контактната зона и след това продължава в парка като захранва отделни обекти, в това число и изградените от концесионера на територията на ски зона Банско (надземно и подземно захранване).
- Обектите, от територията на община Разлог, попадащи в границите на парка, (районът на хижа „Яворов“), както и обектите от прилежащата му територия, са електроснабдени от електропровод „Предела“.
- Електропровод от възлова станция на територията на Банско, намираща се в близост до границите на парка, захранва трафопостовите на обектите, разположени на неговата територия. Не са включени в тази система хижите „Вихрен“ „Бъндерица“ и „Демяница“, които разчитат на локални съоръжения, разположени на реки. Електроснабден е и районът на хижа „Безбог“.
- Намиращите се на територията на община Сандански хижа „Каменица“ и почивна база „Мозговица“ се захранват от електропровод „Лиляново“ -каскада „Санданска Бистрица“- ВЕЦ „Сандански“, ВЕЦ „Лиляново“ и ВЕЦ „Попина лъка“. Част от хидротехническите съоръжения, и обслужващи ги сгради, представляващи първо стъпало на каскадата / към ВЕЦ „Попина лъка“/ попадат на територията на парка.
- Хижа „Пирин и съседните и обекти не са електроснабдени. За нуждите на хижата се използва ел. енергия от мини ВЕЦ и дизел – агрегат. Бунгалата на Спано поле също разчитат на локално съоръжение.
- Обектите от парка ,намиращи се на територията на община Кресна не са електрифицирани и се обслужват от местни съоръжения.
- Следват другите елементи- ВиК, които са развити в 6 месечния отчетен период.

- **Противолавинни съоръжения**

- Система за превантивен контрол с цел предотвратяване на лавини, е изградена на територията на ПУ „Вихрен“, отдел 1059, землище гр. Банско./2011/. и съдържа следните елементи:
  - - полиестерен бункер, инсталиран върху дървена скара със ЗП `12 кв. м.;
  - - стоманени експлодери, монтирани върху фундаменти с площ 4,5 кв. м.;
  - - 2 бр. тръбни магистрали от бункера до експлодерите, положени в изкоп;
  - - мълниеотвод и система за радио контрол - разположени в зоната на бункера;
- В процес на реализация е второ противо лавинно съоръжение в зоната на връх „Тодорка“

140

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

Решения за
по-добър живот

- **Водоснабдяване - Водоизточници**

Водните ресурси, формирани на територията на парка се използват за водоснабдяване на хижите, хотелите, почивните станции и други туристически обекти в парка и населените места в прилежащата му зона.

- От *изворни води* са изградени каптажи в следните местности:
  - м. Калугерица – за водоснабдяването на гр.Разлог;
  - изворите Циганско кладенче, Пелеви извори, Усина, дренажно водохващане и сондажни кладенци – за водоснабдяването на гр.Банско;
  - извор до р. Бъндерица за Почивна станция “Академика” и х. “Бъндерица”;
  - извори Крънтята, Студения чучур, Широка поляна за водоснабдяването на с. Обидим и с. Места
  - извори Перлеш и Шулай за водоснабдяването на гр. Добринище;
  - извори при р. Мелнишка под Стефанов връх – за водоснабдяване на с. Сугарево и гр. Мелник;
  - извори на р. Синанишка в м. Мандрата, извори Студената вода на р. Разколска и извор Черната вода на р. Влахинска– за водоснабдяването на гр. Кресна;
  - с локално значение са каптажите за водоснабдяване на хижите “Яворов”, “Пирин”, “Вихрен” (непосредствено над хижата), „Демяница“ (близо до хижата), заслон „Синаница“ и др.;
  - за водоснабдяване на хижа “Безбог” е каптиран извор в м. Душевадника.

- От *речни води* се осъществяват водохващания за задоволяване на следните потребности:
  - р. Стружка и р. Валявица – за водоснабдяването на гр.Симитли;
  - водохващане на р. Алексова – за водоснабдяването на м. Предела и гр. Разлог.
  - р. Санданска Бистрица, особено по-големите ѝ притоци р. Башлийца, събираща водите на циркусите Башлийца, Чаира, Белемето и Беговишка, р. Сърчалийца, формирани от водите на циркусите Голямо и Малко Спано поле и някои други по-малки притоци, са обхванати във водносилвата каскада „Санданска Бистрица“, включваща ВЕЦ „Попина лъка“, ВЕЦ „Лиляново“ и ВЕЦ „Сандански“. Към нея са включени водохващания на р. Мозговица, р. Крива река, р. Разсланковица, р. Тремошница. При тази водносилва каскада се прилага добра екологична практика за комплексно използване на водите след ВЕЦ „Сандански“ за водоснабдяването на гр. Сандански.

• **Водоснабдителни мрежи и съоръжения.**

Община Разлог:

- От каптиран извор на кота 1200 м в м. Калугерица, чрез водопровод $\phi 200$ mm, водата се подава към язовир с вместимост $50\,000\text{ m}^3$ под Суходолското езеро за водоснабдяване на гр. Разлог. От същата водоснабдителна система се водоснабдява Почивната станция на Министерски съвет в района на парка, както и базите в близката контактна зона.
- Речно водохващане „Улуко“ в местността „Предела“ също се използва за водоснабдяване в община Разлог;
- За водоснабдяването на курортния комплекс “Предела” и зоната за отдих “Кулиното” се използва водоснабдителна мрежа, включваща няколко каптажи в м. Засеко и водохващане на р. Алексова.
- С локален характер е водоснабдяването на х. “Яворов” от местен водоизточник в м. Стъпалата.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

Община Банско:

- Водоснабдяването на гр. Банско се осъществява чрез каптирани извори в м. Караманица, Свети Иван, Пепев кладенец, Усипо, Циганско кладенче и Пелеви извори.
- За водоснабдяването на гр. Банско и почивните станции, разположени в по-ниската част на парка, е изградено и дренажно водохващане чрез сондажни кладенци във водосбора на р. Дамяница, откъдето с водопровод $\phi 200$ mm, водите се събират в резервоар с обем 5000 m^3 .
- Изграден е и нов водопровод за допълнително водоснабдяване на гр. Банско от м. Усипо, чието предназначение е да осигурява гр. Банско и почивните бази допълнително, при необходимост, с вода за питейно-битови цели с дебит $Q=30 \text{ l.s}^{-1}$.
- Селище Добринище се водоснабдява чрез водохващанията „Липев пожар“ и „Плавилото“;
- За водоснабдяване на хижа „Бъндерица“ и разположения до нея къмпинг, е изграден водопровод, в който водата постъпва от резервоар, захранван от каптаж, разположен край р. Бъндерица, непосредствено преди хижа „Вихрен“.
- Хижа „Дамяница“ е водоснабдена с помощта на бент, изграден след сливането на реките Василашка, Стражишка и Валявица, към които се добавя и водата от водохващане от Василашките езера.

Община Гоце Делчев

Община Сандански:

- Гр. Мелник и селищата Сугарево и Карланово се водоснабдяват чрез водопровод, включващ води от изворите на р. Мелнишка, която се образува от сливането на р. Сугаревска и Бела река, каптирани под Стефанов връх.
- За комплекса „Попина лъка“ е изградено местно водоснабдяване, но е с тенденция да се захрани от водопровода за гр. Сандански;
- Водохващането от р. Трешница се използва за водоснабдяване на гр. Сандански, м. Туричка черква, хижа „Яне Сандански“ и хижа „Каменица“ (група Сандански).
- Водохващанията на р. Спанополска, р. Главница, р. Мозговица, Козя река, р. Крива река и р. Разланковица се обединяват чрез събирателен канал във водна кула, откъдето водата се отправя към ВЕЦ „Попина Лъка“ и ВЕЦ „Лиляново“.

Изградено е и водохващане на р. Трешница с масивен яз и странично водоземане от р. Мозговица при ВЕЦ „Попина лъка“, от р. Разланковица и р. Бождовска.

- За водоснабдяване на хижа „Пирин“ е изграден водопровод $\phi 80$ mm, в който постъпва вода от каптаж на извор, разположен на около 2 км над хижата в м. Баш мандра.

Община Струмяни

Община Кресна:

- Водоснабдителната система на гр. Кресна включва каптиране на 3 извора, разположени в НП „Пирин“ в местността „Студена вода“ при р. Разколска, 2 извора в местността „Мандрата“ на р. Синанишка и извор „Черната вода“ на р. Влахинска на около 10 км източно от гр. Кресна.

Община Симитли:

- За водоснабдяване на община Симитли се използват речни водохващания на р. Стружка и р. Валявица;

- **Канализация и пречиствателни съоръжения на територията на парка**

Отдалечеността на обектите един от друг затруднява изграждане на централизирана канализация. Третирането на отпадните води от обектите се осъществява в **две форми**:

- Групиране на няколко водопотребители в обща канализация за дадена територия - почивна станция ВиК, вила „Рибарника“, почивна станция „ДЗИ“, хотел „Изворите“;

почивна станция “ПСС” на ПУ „Вихрен“. Въпреки усилията за изграждане на канализация, непречистените отпадъчни води от нея се заустват във водните тела на територията на парка;

- Всички останали сгради на територията на парка са на септични ями, които не са в добро състояние, а каналът, отвеждащ отпадъчните води от хижа „Демяница“, например, изобщо не достига до съществуващата там зидана септична яма и директно инфилтрират към повърхностните и подземни водни тела, които наблизко се използват за водоснабдяване с питейни води.

Като се има предвид, че на територията на парка е организирано водохващане за питейно-битово водоснабдяване на голяма част от обектите и населените места във водосборите на р. Места и р. Струма, може да се подчертае, че е недопустимо настоящето дифузно замърсяване. Не може да се разчита на самопречистване, тъй като за пълно разграждане на азотсъдържащите замърсители от отпадъчните битово-фекални води са необходими 45 дни, а водохващания се осъществяват непрекъснато. За целта трябва да се изградят модулни локални пречиствателни съоръжения за всички обекти на територията на парка

В СВИТЪК I: ПРИЛОЖЕНИЯ към т.1.16.3.1. са включени Към Сборник „Инфраструктурни обекти“ от План '14 е приложена документацията от извършените геодезически измервания – папка „Геодезия“

1.16.3.2. Налична транспортна инфраструктура

✓ по отношение на мощността

- **държавна пътна мрежа** - в границите на контактната зона, държавната пътна мрежа като мощност е достатъчна със своите 413 км дължина.
- **горска пътна мрежа** – мощността е недостатъчна, както като обща дължина, така и като гъстота, сравнявайки със средната гъстота на съществуващата пътна мрежа в подобни по конфигурация на терена други райони на България, където оптималната гъстота варира между 10 и 15м/ха, докато в района на парка е 3,96/ха, а в контактната зона 6,40м/ха.

Плътността е сравнително равномерна в контактната зона, докато на територията на парка на места липсва (Места, Г.Делчев, Илинденци и Симитли), а в Добринище е двойно по-голяма от средната.

✓ по отношение на състоянието

- **държавна пътна мрежа** – Според критериите за състояние на държавната пътна мрежа, може да се приеме, че състоянието и е добро. Пътищата в лошо състояние са 19,5км или 5% от общата дължина.
- **горска пътна мрежа** – Анализът и показва, че състоянието на пътищата в лошо състояние т.е.земните пътища към пътищата в добро и задоволително състояние е в границите на 60:40. По-различно е положението в частите на зоните за подход в парка. Там където ги има пътищата са в лошо състояние.

✓ ефективност на съществуващата пътна мрежа

Ефективността, това е понятие което разглежда условията, които предлага съществуващата пътна мрежа за управлението, охраната, поддържането, колективните и индивидуални посещения в парка. Тези условия в преобладаващите случаи са добри. Задоволителни са при Места, Г.Делчев, Кресна и Симитли и то при използване на

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.opc.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

високопроходими превозни средства. Груповият организиран автомобилен туризъм има условие само в подходите от гр. Банско, с. Добринище и гр. Разлог и то до определени граници, поради липса на места за паркиране. Индивидуалния автомобилен туризъм, няма условия само в подхода през гр. Симитли, докато в другите зони за подход условията за осъществяването му са задоволителни и то главно до или в близост до границите на парка. Като цяло се налага извода, че има **прекомерно натоварване на територията на парка с посетители от североизток, което пък от своя страна води до непоправими последици за състоянието на парка.**

✓ **Съществуващи паркинги**

Паркинът на Шилигарника е с изчерпан капацитет за върхово натоварване. Това създава условия за нерегламентирано паркиране по протежение на пътя. Проблемите са в паркирането на личните автомобили през уикенда и през зимния сезон. Необходимо е те да се решават с технически и организационни мероприятия, където е възможно да се организират нови паркоместа, изградени по подходящ, ненарушаващ начин. При леглова база от 1822 места общо са необходими около 460 паркоместа (при съществуващи 260-270)

✓ **Пешеходни туристически пътеки**

Проектираните пешеходни туристически маршрути с Паркоустройствения проект от 1993 год. са се оказали достатъчни за равномерното разпределение на посетителите на територията на парка.

Определените главни и второстепенни маршрути с План'04 осигуряват насочване на туристите към всички части на обекта. Слабост е, че не са обозначени на терена връзките с някои от подходите към парка:

- от гр. Симитли и с. Брежани /от северозапад/
- от с. Стара Кресна и с. Ощава /запад/
- от с. Струмяни /югозапад/
- от с. Места през м. Хайдушки кладенец /изток/

✓ **Въжени линии**

Гр. Банско: Кабинков лифт с долна станция южно от гр. Банско в м. Грамадето и междинна станция в м. Чалин валог, както и от асфалтов път.

Гр. Добринище: Двуседалков лифт, с долната станция на лифта при х. „Гоце Делчев“, достъпен по 12 километров асфалтиран път.

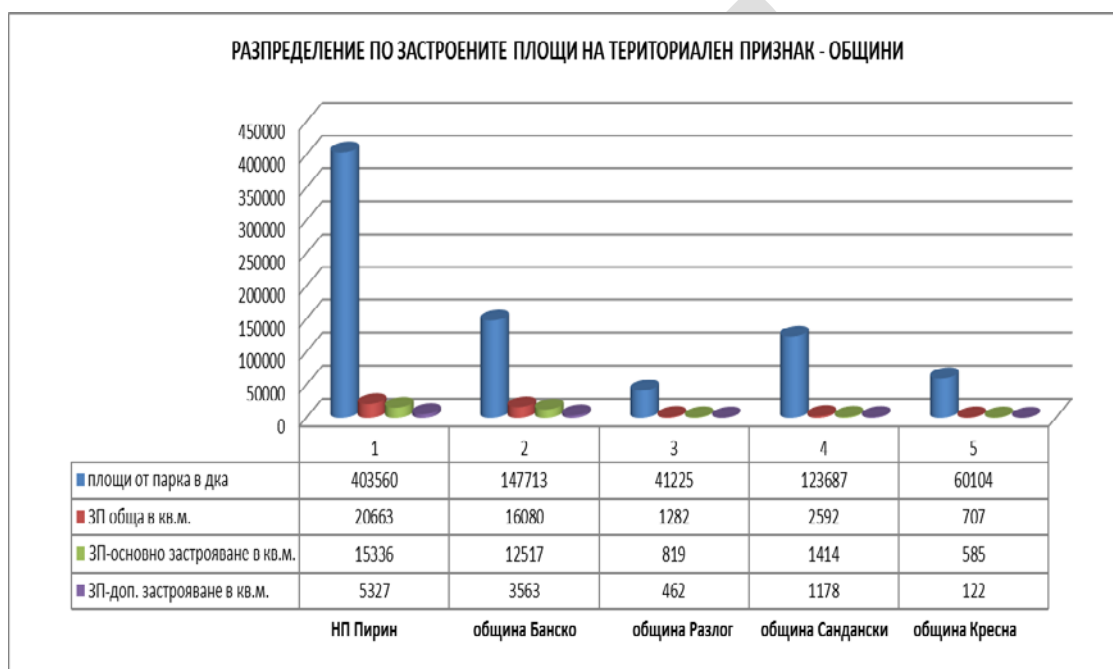
Към Сборник „Инфраструктурни обекти“ от План'14 са приложени работни карти и документи за наличната транспортна инфраструктура

1.16.3.3. Сгради и/или сградни комплекси съставляващи застроени зони и съпътстващата ги техническа инфраструктура

На територията на Парка е реализирано строителство (без тези на съоръженията и пряко обслужващите ги сгради и постройки) с обща застроена площ от 20 663, 14. кв.м. представляващи 0,0055% от цялата площ на парка. На Фиг.36 е показано разпределението на застроените площи на териториален признак – общини.

В СВИТЪК I: ПРИЛОЖЕНИЯ е представен 1. Списък на инвентаризираните сгради и сградни комплекси, чиято собственост е различна от държавната, предоставена на дирекция НП „Пирин“ за изпълнение на функциите и .
2. Списък на инвентаризираните сгради, държавна собственост, предоставена на дирекция НП „Пирин“ за изпълнение на функциите и .
3. Списък на ски зони на територията на парка – писти, сгради и съоръжения- въжени линии, лифтове и др. към т. „Ски зони“. Аналитичната част, таблици, документи и др. е включена към Сборник „Инфраструктурни обекти“ от План '14

Фиг.36 Разпределение на застроените площи на териториален признак

Таблица №.36:

Разпределение на застроените площи по основно предназначение и общини

№	Предназначение	НП Пирин	Община Банско	Община Разлог	Община Сандански	Община Кресна
1.	Хижи	12бр.-721 л 18 452,44	6 бр.-383 л. 17 391,2	2бр. -78 л. 387,24	2бр.-170 л 426,0	2бр.-90 248,02
2	Хотели	6бр. 176 л.* 3 706,64	6 бр.176 л. 3 706,64	няма	няма	няма
3	Ведомствени почивни бази	8 бр. 96 л.* 1 197,79	6 бр. 58 л.* 888,39	1 бр 8 л. 88,0	1бр. 30 л- 221,4	няма
4	Частни вили	6бр. -20 л. 316,89	2бр. 75,58	1 бр. 40,0	2 бр. 183,0	1бр. 18,31
5	Заведения за общ. хранене	19 бр. -	18бр. в т.ч. и в хотелите	Няма	1бр. 81,3	няма
6	С технологично предназначение	16 бр. 256,55	14бр. 103,41	2бр. 153,14	няма	няма

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

7	Бунгала с леглова база	46бр.-276л. 1 052,89	30бр. 220* 798,16	6 бр.-16 л 124,74	10-40 л 130,05	няма
8	Туристически и заслони	8 бр. 403,4	6бр 207,3.	1бр. 20,0	1 176,1	1 извън границите
9	Пастирски заслони	8 бр. 231,75	1бр. 73,14	няма	6бр. 307,15	1 за изграждане
10	Други		Турист. кухни, Навеси умивални беседки и др	Столови Навеси и др.	Беседки Тоалетни; Умивални Навеси	Навеси Туристическа кухня и др
11	Изоставени и компрометирани сгради и др.	24 бр.	18 бр. 693, 4	1 бр. 26,6	3 бр. 307,30	2 бр. 272,11
12	Палаткови лагери	6 бр.	2 бр.	-	2бр	2 бр.

Строежите са разпределени в 6 паркови района както следва:

ПАРКОВ УЧАСТЪК „ВИХРЕН“ С ПЛОЩ - 9 832,5 ха

Основен подход – от град Банско.

На територията на парковия район е развита шосейна и алейна мрежа с асфалтова настилка, която осигурява автомобилен достъп до почти всички обекти. Изключение прави пътя до застроената територия на хижа Демяница, който достъпен само за моторни средства с висока проходимост. Не се поддържа и е компрометирана отсечката от територията на зона „Бъндеришка поляна“ до база „Академика“ в м. „Уплето“. Не е проходима през зимния период отсечката от зоната на ски пистите до хижите „Бъндерица“ и „Вихрен“ поради това, че не е изградено необходимото съоръжение за неговото преместване, както и поради лавинна опасност.

Паркиране: -

Паркирането в ски-зоната над гр. Банско се осигурява от три площадки:

- разклона за Бъндеришка поляна – с капацитет до 100 места;
- разклона за х. „Бъндерица“ – с капацитет около 40 места;
- площадката при старт-финала на пистата за ски-бягане – с капацитет около 20 места;
- Останалата част от туристическия автопоток разчита на надлъжно паркиране по трасето на пътя. Локални места за паркиране има изградени при х. „Вихрен“, х. „Бъндерица“, хотелите и почивните станции в м. Шилигарника, м. Чалин валог и м. Карьерата. Паркингите им са с капацитет от 5 до 15 места за паркиране. Или около 100 паркоместа

Алтернативен транспорт: кабинков лифт Банско - Бъндеришка поляна, работещ сезонно.

Спортни съоръжения - реализирано изграждането на частта от „Ски зона с център Банско“ с две поли функционални застроени ядра в м. Бъндеришка поляна и „Шилигарника“ и по-малки, с обслужващи ски съоръженията зони „Платото“ „Тодорка“ „Междинна“ „Коларски път“ Железен мост“ „Чалин валог“ с технологични и обслужващи строежи и постройки, ски писти, стрелбище и трасе за биатлон, игрище за мини футбол.

Фиг 37. Сграден фонд-състояние и проблеми на ПУ „Вихрен“

Характерни признаци на сградния фонд реализиран на територията на ПУ „Вихрен“ са:

- Многообразие на обектите съобразно тяхното предназначение- хижи, хотели, ведомствени почивни станции, заведения за обществено хранене, спортни обекти и обслужващите ги въжени линии. За част от територията действа концесионен договор.
- Наблюдава се тенденция за рехабилитация и преустройства на изградените в предишни периоди обекти. Това е причина за временното намаляване на капацитетните характеристики като цяло. **Все още обаче не функционират и са подложени на разрушителното въздействие на атмосферните условия** обекти като база „Академика“ и хотел „Бистрица“
- Все още изградените вътрешни санитарни възли в хижите **не са достатъчни**;
- **Липсва** инициатива за подобряване на достъпа на лица с увреждания до повече от обектите в територията на парковия район.
- Значителни са **площите заети от компрометирани**, изоставени и рушащи се сгради., подлежащи на разрушаване и разчистване;

147

Техническа инфраструктура.- проблеми.

- **Проблемно е електрозахранването** осъществявано от локални мини ВЕЦ, поради пряката им зависимост от силата и нивото на водите. Особено значимо за хижите „Вихрен“ и „Бъндерица“. Това е една от причините да не се ползват санитарните възли на 3- ти етаж на хижа „Бъндерица“.
- **Не е решен проблемът с пречистване** на отпадните води за обектите разчитащи на септични ями. Изградените 3 броя пречиствателни станции на територията на м.Бъндеришка поляна, Шилигарника и Платото не са достатъчни.
- **Не е решен в трайно проблемът** с паркиране на моторни превозни средства през зимния период
- **Не са решени въпросите** за ремонт и реконструкция на компрометираната отсечка от пътя към хижите „Бъндерица“ и „Вихрен“, както и тази между хотел „Бистрица“ и хижа „Демяница“.

Информационно осигуряване и контрол :

КИП - Драгостинов чарк, КИП - Бъндеришка поляна и пунктове на територията на хижите „Вихрен“ и „Демяница“.

ПСС – централен офис в гр. Банско и база в застроена зона „Шилигарника“

ПАРКОВ УЧАСТЪК „БЕЗБОГ“ С ПЛОЩ - 4 927,6 ха

Основен подход – от град Добринище.

На подхода към парковия район се намира хижа „Гоце Делчев“, до която води асфалтова шосейна връзка от гр. Добринище. Достъпът от х. „Гоце Делчев“ до х. „Безбог“ е възможен единствено с моторно превозно средство с висока проходимост
Алтернативен транспорт- Седалков лифт х. Гоце Делчев - х. Безбог с междинна лифтова станция , намираща се на границата на НП „Пирин“. Проблемът е, че работи с ограничено работно време.

Ски зона – . притежаваща добри ресурси за развитие

Сграден фонд- състояние и проблеми;

- На територията на хижата се намират компрометиранни обекти, с отпаднала необходимост, неизползваеми, които замърсяват и загрозяват околната обстановка. Това е видно и от съотношението между основното и допълващо застрояване, което е сигнал за предприемане на съответните действия.
- Допуснато е нарушение в наличието и естетическия вид на търговския обект, разположен на брега на Безбожкото езеро.
- Бунгалата в зоната на м. Голямата мочара не са инфраструктурно осигурени.

Техническа инфраструктура - проблеми

- Основният проблем е свързан с пречистването на отпадните води.

Фиг 38. Сграден фонд-състояние и проблеми на ПУ „Безбог“

148

Изводи и предложения

- Необходимост от разчистване на територията от компроетираните ненужни и загрозяващи постройки.
- Мотивиране на собственика и методическа помощ при необходимост да предприеме необходимите мерки за привеждане на бунгалото – търговски обект, частна собственост в техническо съответствие и естетически вид.
- Предприемане на мерки изграждане на мобилна станция за пречистване на отпадните води.
- Предприемане на мерки за повишаване на енергийната ефективност.

- Изграждане на пътна връзка от х. Гоце Делчев до х. Безбог. Това ще от една страна ще подобри условията на достъп, а от друга ще допринесе до оптимизиране на посещаемостта, както и икономическата ефективност.
- Рехабилитация на съществуващите туристически и пастирски заслони.

Информационна осигуреност и контрол: Контролно-информационен център в гр. Добринище;

ПАРКОВ УЧАСТЪК „ТРИ РЕКИ“ С ПЛОЩ - 5 389.5 ха

Основен подход - с. Пирин.

Достъп чрез пътна връзка в лошо състояние. Към момента автомобилен достъп е възможен единствено с моторно превозно средство с висока проходимост.

Проблемът с обществения транспорт, в комбинация с липсата на туристическа инфраструктура до подхода към парка, или в селото затрудняват значително неговата достъпност.

Фиг 39. Сграден фонд-състояние и проблеми на ПУ „Три реки“

149

Сграден фонд и техническата инфраструктура- проблеми:

Констатира се обичайните проблеми, изразяващи се в необходимостта от влагане на инвестиции с цел модернизация и повишаване на качеството на обитаване, както и пречистване на отпадните води

Наличието на дисбаланс между основното и допълващото застрояване е сигнал за необходимостта от изследване на причините и обстоятелствата, които са го породили. Може да се предполага, че в случая не се касае само до наличието на строежи, подлежащи на бракуване и разрушаване, но и до създадените допълнителни площи, резултат от произтеклата промяна на предназначението на намиращия се в близост на хижата търговски обект, както и изградените пастирски заслони.

Изводи и предложения

- Подобряване на достъпа до района. Възможност за повишаване на икономическата активност чрез изграждане на обекти на туризма на границата на похода към парковия участък.
- Обособяването на застроената зона като отделна кадастрална единица. Опит е направен вече, но е допусната неточност в изображението на граничния и контур, която следва да бъде отстранена.

- Като застроена зона единствена в парковия район, следва да се изработи локално устройствено решение, което да бъде обвързано с общинските стратегии и политики, да даде устойчиво решение за ползването, поддържането и експлоатацията на тази застроена зона от парка.
- Изграждане на ПСОВ
- Преценка за техническо съответствие и енергийна ефективност.
- Изследване на възможността за повишаване на санитарно-хигиенните условия, чрез създаване на допълнителни вътрешни санитарни възли.
- Туристически и пастирски заслони;
- Разчистване на развалини и остатъци от пастирски заслони

Информационно осигуряване и контрол:

Контролно - информационен пункт в застроената зона на хижа „Пирин“.

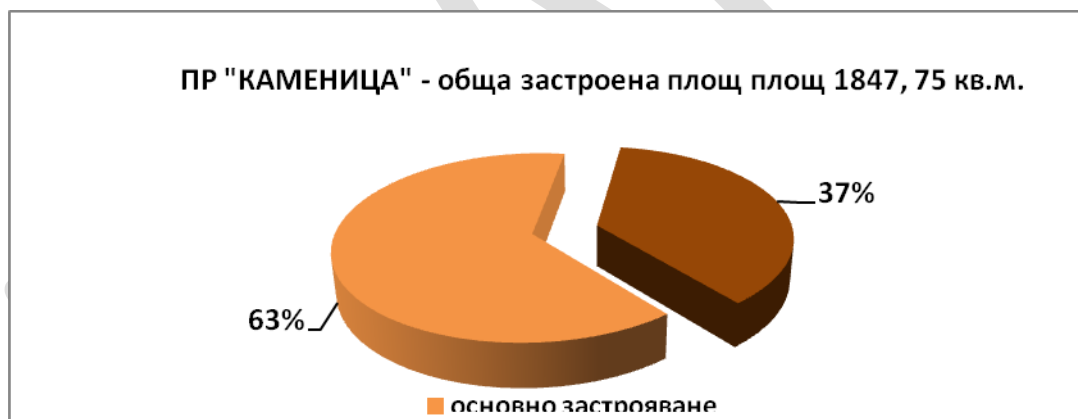
ПАРКОВ УЧАСТЪК „КАМЕНИЦА“ - 8 490,8 ха

Основен подход – курортни местности „Попини лъки“ и „Туречка църква“

Пътна връзка - добре поддържана до обектите в зоната на м. Мозговица, неподдържана и нуждаеща се от основен ремонт асфалтова отсечка между посочените по-горе курортни местности. До хижа „Беговица“ се ползва пътна връзка подходяща отново за автомобил с висока проходимост.

Алтернативни транспортни възможности няма.

Спортни съоръжения – малка ски писта при хижа „Беговица“ и влек

Фиг 40. Сграден фонд-състояние и проблеми на ПУ „Каменица“

Сграден фонд и техническа инфраструктура—проблеми и предложения

Основните проблеми свързани със сградния фонд и съпътстващата го инфраструктура са свързани с тяхната състояние като цяло:

- Наличие на амортизирани и подложени на разрушаване или разрушени сгради-освидетелстване, и разрушаване при наличие на съответните условия.
- Недостатъчни капацитетни възможности за подслон на заслон Спано поле. Изграждане на палатъчен лагер поради порасналата посещаемост.
- Довършване на строителните дейности по изграждането на дървените бунгала в района на хижа Беговица.
- Изграждане на ПСОВ в района на хижа Беговица
- Изграждане и дооборудване на заслони –туристически и пастирски.

- Рехабилитация на пътя към хижа Беговица, в отсечката попадаща в границите на парка.
- Съвместно с община Сандански изследване на възможностите за извеждане в приоритет рехабилитацията на асфалтовата отсечка на пътя от к. м. Попини лъки до к. м. Туречка църква.

Информационно осигуряване и контрол:

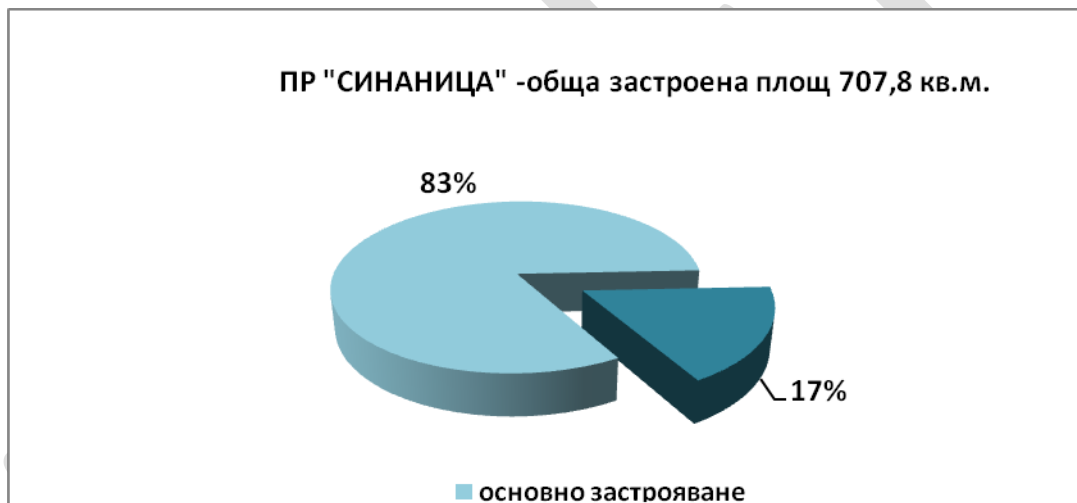
Контролно - информационен пункт в застроената зона на хижа Беговица.

ПАРКОВ УЧАСТЪК „СИНАНИЦА“ - 6 885.6 ха

Подход – от землището на с. Влахи. В непосредствена близост до граничната линия е и к. м. Върбите.

Пътна връзка - Отклонение от пътна връзка за с. Влахи, преминаващи в близост до к. м. Върбите, достигаща до хижа Загаза. Пътят се нуждае от ремонт, особено в някои участъци, изложени по-директно на въздействието на негативни фактори.

Има негативно отражение на посещаемостта и обстоятелството на отдалеченост от основните транспортни артерии.

Фиг 41. Сграден фонд-състояние и проблеми на ПУ „Синаница“

Сграден фонд и техническа инфраструктура – проблеми и предложения.

През изминалите периоди в тази територия е доминирала стопанската дейност, която в момента е прекратена. Независимо от това че постройките са намерили новите си собственици, единствено сградата за работници в м. Загаза е преустроена във планинска хижа.

- На територията на парковия район се намират компрометирани обекти, с отпаднала необходимост и неизползваеми, и рушащи се, които замърсяват и загрозяват околната среда.
- И за двете хижи, Загаза и Синаница се налага необходимостта от изграждане на палатъчни лагери.
- Предложенията са свързани отново с осигуряване на нормална пътна връзка, разчистване на нарушените обекти, и увеличаване на капацитета им чрез изграждане на палатъчни лагери.

Информационно осигуряване и контрол:

Контролно - информационен пункт - в м. Ширинето и пост в к.м. Върбите.

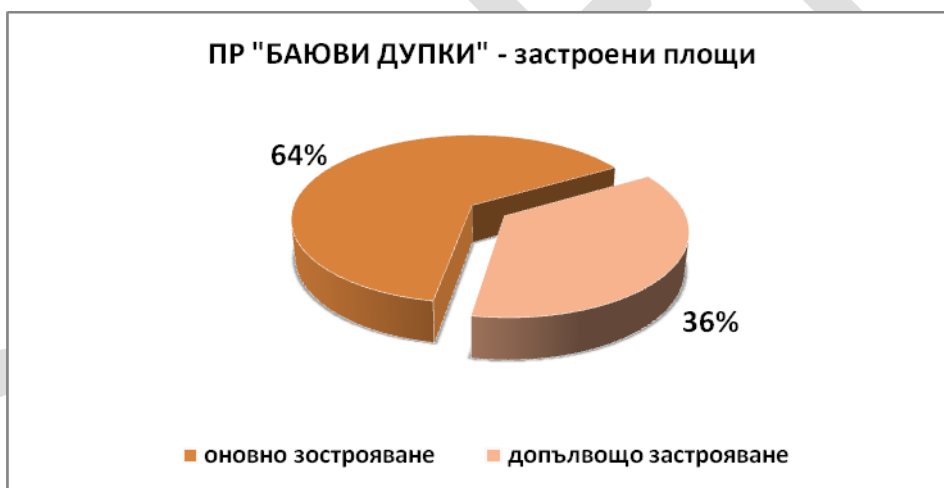
ПАРКОВ УЧАСТЪК „БАЮВИ ДУПКИ“- 4 839,1 ха

Подход: от м. Ботоловото-землище на гр. Разлог

Транспортна връзка: Достъп чрез пътна връзка в лошо състояние. Към момента автомобилен достъп е възможен единствено с моторно превозно средство с висока проходимост. В значителна степен проблемът се тушира от наличието на туристическа и спортна инфраструктура в непосредствена близост до границите на парка.

Спортна инфраструктура:

- в непосредствена близост е ски зона „Кулиното“, която притежава значителен ресурс за развитие
- В непосредствена близост се намира комплекса „Пирин Голф“ - едно от най-добре поддържаните голф игрища в България, с хотелски и спа комплекс и сгради за целогодишно обитаване, което допринася значително за атрактивността и посещаемостта на парковия участък.

152

Фиг 41. Сграден фонд-състояние и проблеми на ПУ „Баюви дупки“

Сграден фонд и инфраструктура-състояние и проблеми

Следва да се отбележи, че се касае за застроена зона с добре поддържан сграден фонд и инфраструктура. В негативен план се констатираха обичайните проблеми, изразяващи се в необходимостта от пречистване на отпадните води и почистване на терена от отпаднали като необходимост обекти и такива в лошо състояние.

Изводи и предложения

- Подобряване на достъпа до района.
- Като застроена зона единствена в парковия район, да се изработи локално устройствено решение, което да бъде обвързано с общинските стратегии и политики, да даде устойчиво решение за ползването, поддържането и експлоатация на тази застроена зона от парка.
- Изграждане на ПСОВ

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

- Преценка за техническо съответствие и енергийна ефективност.
- Изследване на възможността за повишаване на санитарно-хигиенните условия, чрез създаване на допълнителни вътрешни санитарни възли.
- Разчистване на развалини и остатъци от пастирски заслони

Информационно осигуряване и контрол:

Контролно - информационен пункт – в м. Бетоловото
База ПСС в района на хижа Яворов.

От изложената обща информация за територията и строежите в Национален парк „Пирин“, могат да се направят следните изводи:

1. Затруднена транспортна достъпност;
2. С изключение на ПУ „Вихрен“, лошо състояние на пътищата до и в парка. Транспортния достъп до обектите за настаняване е силно затруднен и единствено възможен с транспортни средства с висока проходимост. Това обстоятелство лежи в основата на невъзможността някои от обектите да се ползват сезонно.
3. Неравномерно разпределение на обектите за подслон, респективно разпределението на легловата база и спортни съоръжения. Най-голямо съсредоточаване има в ПУ „Вихрен“.
4. Застроените зони все още са обременени с проблеми от различно естество - от признаци на стихийност в изграждането, през естетически качества, физическо състояние, техническо съответствие, енергийна ефективност, качество на обитаване и ефективност в управлението и ползването на намиращите се в тях строежи.
5. Наличие на неподдържан сграден фонд, който загрозява качествата на околните пространства /ландшафта;
6. Наличие на нефункциониращи обекти, в пред аварийно състояние, други с отпаднала необходимост, изоставени от собствениците им или останки/руини/, които са опасни за здравето и сигурността на хората и подложени на атмосферните влияния, водят до замърсявания на околната среда
7. Електропреносната мрежа захранва туристическите центрове, като захранва и отделни обекти в парка. Районите на хижите се захранват от местни съоръжения, разположени на реки, както и от дизел агрегати. Констатирани са проблеми с този принцип на производство на ел. енергия, обикновено при намаляване на водата в реките. Това е друга причина за сезонно ползване на обектите.
8. Отдалечеността на обектите един от друг затруднява изграждането на централизирани канализации. Групираны в обща канализация са само малка част от обектите в ПУ „Вихрен“. Отпадните води за останалата част от обектите в парка се поемат от септични ями с изключение на ново изградените 3 бр. ПОСВ изградени в Ски зона с център гр.Банско. Не само септичните или попивни ями, но и откритите тоалетни са рискови по отношение навъзможността за изливане на фекални води.
9. С недостатъчна осигуреност с вътрешни санитарно-битови помещения са част от местата за подслон.

Всичко това налага бъдещите стратегии, политики, режими и норми да бъдат ориентирани към оптимизиране на съществуващата материална база и нейната

153

привлекателност с цел повишаване качеството на услугите и повишаване на икономическата ефективност чрез:

- Разрешаване на въпросите за достъпността в т.ч и за хора с увреждания.
- Оценка на капацитетните възможности, потребностите и техническото съответствие, планиране на устойчиво развитие за всяка зона поотделно и за подобряване на обемно-пространствената съвместимост с околния ландшафт чрез локални устройствени планове, предхождани от създаване на коректна кадастрална основа.
- Стимулиране на дейности по внедряване на нови технологии, насочени към развитие на телекомуникационните услуги и енергийната ефективност.
- Стимулиране на мобилните оператори за осигуряване на високоскоростен достъп за пренос на данни към мрежите си.
- Стимулиране на дейностите по прилагане на модерни технологии за производство на енергия от възобновяеми източници за електроснабдяване, отопление и захранване с топла вода за битови нужди.

1.16.3.4. Ски-зони на територията на парка

Ски-зона Банско и прилежаща територия

Обща характеристика

Ски-зона Банско или наричана понастоящем според критериите на ЮНЕСКО „буферна зона“ е с площ **1004.2** ха. В границите на „буферната зона“ съгласно инвентаризацията от 2014г. са включени:

- Гори, поляни - 853.9 ха;
- Ски-писти - обща дължина - 19.5 км; площ - 121.9 ха;
- Ски-път - обща дължина - 10.5 км; площ - 10.5 ха;
- Лифт - обща дължина - 18.3 км; просека обща дължина 10.6 км; обща площ на просеки - 15.9 ха
- Стадион - площ - 0.8 ха;
- Горна станция кабинка - площ - 1.2 ха

Изграждането и функционирането на всички съоръжения и сгради е съобразено с необходимите екологични норми. Изградени са 3 броя биологични стъпала за пречистване на отпадните води, подбрани и внедрени са екологични технологии на високо ниво, работи се по програма за затревяване и зачимяване на откритите терени, работи се по противоерозионно укрепяване и др.

Ски-зоната е значително натоварена. През зимния сезон на ден минават средно между 3500 и 4500 човека. В пикови моменти поема около 7-8 хил. туристи.

Изграждането на ски-зона „Банско“ е мащабен проект, даващ силен тласък в развитието на целия регион. Това е основополагаща инвестиция, която стимулира инвестиционния интерес в широк периметър и дава устойчивост на туристическия бизнес през зимния сезон.

Ски-зона Добринице и прилежаща територия

Обща характеристика

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Ски-зона **Добринице** или наричана понастоящем според критериите на ЮНЕСКО „буферна зона“ е с площ **82.9** ха. В границите на „буферната зона“ съгласно инвентаризацията от 2014г. са включени:

- Гори, поляни - 76.9 ха;
- Ски-писта - обща дължина - 0.6 км; площ - 2.6 ха;
- Ски-път - обща дължина - 1.8 км; площ - 1.8 ха;
- Лифт - обща дължина - 1.4 км; просека обща дължина 1.3 км;
обща площ на просеки - 1.6 ха.

Строителство през периода след приемане на План'04 свързано с реконструкция, ремонт и подмяна на съоръжения в района на ски-пистите

През периода 2008-2012 год. в Министерството на околната среда и водите са постъпили и реализирани следните инвестиционни предложения от фирма „ЮЛЕН“ АД – концесионер на ски зона с център гр.Банско:

- „Подмяна на съществуващ седалков лифт 4 FIX от м. „Бъндеришка поляна“ до м. „Коларски път“ с нов седалков лифт 6 CLD, зона Бъндерица, ски-зона с център гр. Банско“;
- „Подмяна на съществуващ седалков лифт 3 FIX от м. „Шилигарника“ до подножието на вр. Вихрен със седалков лифт тип „Купелбар“ /4 CLD/;
- „Подмяна на съществуващ влек тип „котва“ към „Старата писта“ със седалков лифт 4 FIX демонтиран от трасето „Бъндеришка поляна-Коларски път“,зона „Шилигарника“, ски-зона с център гр. Банско“;
- Реконструкция на съществуващо заведение за хранене на Бъндеришка поляна, ски-зона с център гр. Банско.
- Подмяна на съществуващи два влека тип „паничка“ и „котва“ със седалков лифт тип „Купелбар“ /4 CLD/. в м. „Платото“, ски-зона с център гр. Банско,
- Реконструкция, преустройство и модернизация на сграда със смесено предназначение - „Финална къща“, зона „Шилигарника“, ски-зона с център гр. Банско“;
- Реконструкция и разширение на ПСОВ „ Бъндеришка поляна“, ПСОВ „Платото“ ПСОВ „Шилигарника“;
- Проекти за рекултивация на ски писти и ски-път, в участъци с ерозия.

155

Към План'14 са съставени следните слоеве в М1:10 000 с данни за: Водоснабдителни обекти и утвърдени вододайни зони; Транспортна инфраструктура; Сгради и сградни комплекси, вкл. нефункциониращи и изоставени; Техническа инфраструктура; Сгради и съоръжения в ски-зоните. Създадените досиета на инфраструктурните обекти, с правна и строително-техническа документация по т. 1.16.3. са представени в Сборник „Инфраструктурни обекти“

1.16.4.Селско стопанство

На територията на НП Пирин, развитието на селското стопанство се свързва основно с животновъдството, респ. осигуряване на паша за домашни животни, като поминък и икономическа дейност за прилежащите му населени места. При условията на членство на България в ЕС, с Националната ПРСР се отпускат субсидии за гледане на животни, които са

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

на глава добитък. Т.е. налице е икономически интерес за развитие на тази дейност на територията на парка, където в миналото са били традиционните пасища на местното население.

1.16.4.1. Площно разпределение и динамика на земите за паша на територията на НП „Пирин“ (през последните 10 години)

А. Описание на състоянието преди 2004 г.

В границите на НП Пирин (към 2002 г.) за паша са определени 9300,8 ха. През периода 1995-2001 г. броят на животните използвали пасищата в различните райони на парка е бил по-малък от капацитетните им възможности. Тогава в парковите райони, поради липса на специален режим на ползване на пасищата, което означава, че се е прилагала свободната (безсистемна) паша, при която стадата се пускат от пролетта до есента, като се оставят да пасат почти без всякакъв контрол. До влизане в сила на ПУ пашата намалява, а животните се концентрират в малка част от територията. Констатирани са и нарушения - паша без позволено и устройване на кошари на неразрешени места.

Б. Описание на състоянието към 2004 г.

В границите на Национален парк “ Пирин” за паша са определени 9300,8 ха, от които 5029.1 ха са от селскостопанския и 4271.7 ха са от горския фонд (*План за управление на НП “Пирин”- 2004 г.*). От селскостопанския фонд най-големите територии, разрешени за паша са в район “Каменица “ – 4040,3 ха, следват “Синаница” – 426,8 ха, “Безбог” – 256 ха и “ Вихрен” – 252,1 ха.

В. Описание на състоянието към 2004 -2008г.

Съгласно нормите и режимите на ПУ, паша на територията на парк Пирин се разрешава само в следните зони:

- зона 2б – зона за устойчиво ползване на открити площи и отдиш;
- зона 3 – зона за туризъм;
- зона 4 – зона на сгради и съоръжения.

По данни на последния изготвен план, общата територия на която се разрешава паша е 6583,9 ха. Нормите за паша за един пасищен сезон се определят като за едър рогат добитък е 0,5 бр. на хектар и 2,5 бр. на хектар за овце. Общият брой животни, разрешен за паша на територията от 6583,9 ха, е определен както следва: 16433 бр. овце или 3295 бр. крави

Г. Актуално състояние към 2014 г.

Съгласно функционалното зонироване по План‘2004, от територията на НП Пирин, като високопланински пасища през 2014 г. са определени 7233,1 хектара (вкл. гори) или 17,93 % от общата площ на парка, което е увеличение на територията за паша спрямо плана от 2004 с около 2% от общата площ на парка. Съгласно заповед №РД-11/28.02.2014 г. на Директора на НП Пирин, разпределението на тези площи е в 4 паркови района, – “Каменица и Трите реки“ – 5185,6 ха; “Синаница“ – 746,1 ха; “Безбог“ – 716,2 ха; “Вихрен“ – 585,3 ха. Общият брой животни, разрешен за паша на територията от 7233,1 ха, е определен както следва: 18083 бр. овце или 3617 бр. крави.

На база извършената инвентаризация и картиране на територията на парка през 2014 г, като високопланински пасища са определени 6236.8 хектара или 15.5 % от

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

общата площ на Парка, което представлява намаление спрямо ПУ от 2004 г, когато същите са били 6438.9 ха, или намаление на общата им площ е с 202.1 ха.

Всички площи за паша са в територии с традиционен режим на селскостопанско ползване, разпределени в 4 паркови района – “Вихрен”, “Безбог”, “Каменица и Трите реки” и “Синаница”.

На територията на парка зоните за паша се отнасят към два типа растителни съобщества:

- ❑ Над горната граница на гората, 1700-2168 м н.в. зоните за паша се отнасят природни местообитания с европейска значимост - характеризират се с висока степен на естественост и типичност, както и наличие на ендемити и видове с природозащитен статус.
- ❑ Вторично възникнали тревни съобщества без косервационна значимост на местата на унищожени горски местообитания (като в района на ПУ Безбог и Вихрен) – слабо пригодни за паша зони с нестабилен характер, ниско проективно растително покритие и ерозивни процеси.

1.16.4.2. Паша на домашни животни – вид и брой добитък

Съгласно наличната информация, предоставена от Дирекцията на Парка динамиката на вида и броя домашни животни на територията на НП Пирин е стабилен и относително постоянен през последните 6 години (Таблица 37).

157

Таблица № 37. Паша на домашни животни – вид и брой добитък

година	говеда	овце	коне	площ	Брой разрешителни
2009	2529	3514	94	6677,82	98
2010	2554	3127	87	6538,7	94
2011	2682	3228	67	6795,8	95
2012	2818	2693	62	6711,7	93
2013	2872	3007	45	6963,08	95
2014	2877	2598	45	6926,8	98

1.16.4.3. Добив на сено

С План за управление 2004 г не е планирана коситба в определените за паша райони.

1.16.4.4. Налични съоръжения, свързани с животновъдството.

На територията на парка, в районите където пасуват домашните животни, има временни заслони, престававащи кошари, оградени с камъни или вършини, а именно:

Предназна	НП Пирин	Община	Община	Община	Община
-----------	----------	--------	--------	--------	--------

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.opc.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

чение		Банско	Разлог	Сандански	Кресна
Пастирски заслони	8 бр. 231,75 м2	1 бр. 73,14 м2	няма	6 бр. 307,15 м2	1 за изграждане

1.16.4.5. Констатиранни в последните години нарушения:

Нарушенията, както се вижда по-долу, са епизодични. Случаите са за пашуване на места различни от посочените в позволителните, а също и за бивакуване на неподходящи места. Друга слабост, която остава трудно наказуема, е оставянето на животните на свободна паша, при което същите се движат в голям периметър, вкл. газят езерните площи за водопой.

1.16.4.6. Редки и застрашени автохтонни породи домашни животни, отглеждани на територията на парка

След стартирането на програмата Пасторализъм (към Програмата за развитие на селските райони – ПРСР) в нея се включват различни животновъди като част от тях

Вид наруш ение	Парков район															Общо за НП			
	Вихрен			Бай.дупки			Синаница			Каменица			Безбог						
	Години / Брой на издадените Констативни протоколи за нарушения																		
	11	12	13	11	12	13	11	12	13	11	12	13	11	12	13	11	12	13	Всичко
Незаконна паша на територията на НП "Пирин"		1	1	-	-	-		2	2	1	1	3	1	1	1	2	5	7	14

започват да пасат неавтохтонни породи, а други получават разрешителни и субсидии за паша без въобще да пасат животни.

Не се стимулират автохтонните породи - **каракачанската овца** традиционно е пасяла в парка преди 2007г. Не се дава предимство и на **каракачанските коне**. По този начин се запълват квотите за паша на този вид с неприоритетни породи, вкл. чуждоземни.

В СВИТЪК I: ПРИЛОЖЕНИЯ е включена информация в табличен вид към т.1.16.4. Аналитичната част, заедно с отчетите за изследванията, проучванията и обобщената информация и др. продукти и документи е представена в Сборник „Социално-икономически аспекти“.

1.16.5. Горско стопанство

1.16.5.1. Ползвания от горите на НП „Пирин“

а) извършени сечи и реализирани категории дървесина:

В периода 2004 – 2012 година, сечи са водени върху обща площ от **1695.0 ха**, по вид, както следва:

Планировъчни сечи (ПС)	11.8 ха
Санитарни сечи (до 2004 г, вкл.)	71.1 ха
Поддържащи и възстановителни дейности (ПВД - основно санитарни сечи, но също отгледни и възобновителни сечи)	401.8 ха
Суха и паднала маса (СПМ - за местното население и чрез възлагане) -	1210.3 ха
Почистване и рекултивация на съществуващи трасета и ски-писти (ПР - има минимални количества, но площ не е отчетена)	0.0

б) добита дървесина (стояща маса/с клони) и реализирани категории дървесина:

Както се вижда от *Таблица №.38*, в периода на действие на Плана от 2004, са ползувани общо **23800 плътни куб.м** дървесина (кръгло). Най-голямо е ползуването през 2004 год - 5960 куб.м, а най-малко през 2010 г – 1359 м3. Основното ползуване е при извеждане на поддържащи и възстановителни дейности (ПВД), и по-конкретно – от поддържащата дейност „санитарна сеч“ .

138

Таблица №.38: Добити количества дървесина в НП „Пирин“ за периода 2004 – 2014 г, по вид на дейностите и по основни категории дървесина.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.opc.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Вид дейност	Под.	Площ на	Добито при сечта				Година на сечта
			Строителна	Дърва	Вършина	Общо	
Общо ПС		7,8	1827	193	0	2020	2004
Общо СПМ		1150,1	834	1626	0	2460	
Общо сан.сечи		71,1	924	123	0	1047	
Общо ПР			5	425	0	430	
ВСИЧКО		1229,0	3590	2367	0	5957	
Общо ПС		1,2	190	185	0	375	2005
Общо ПВД		115,4	134	728	0	862	
Общо СПМ		60,2	167	220	0	387	
ВСИЧКО		176,8	491	1133	0	1624	
Общо ПВД		136,4	256	965	0	1212	2006
Общо ПС		1,8	303	17	0	320	
ВСИЧКО		138,2	559	982	0	1532	
Общо ПВД / ВСИЧКО		32,1	269	1272	0	1541	2007
Общо ПВД / ВСИЧКО		11,4	344	1797	0	2141	2008
Общо ПВД / ВСИЧКО		20,1	796	1726	0	2522	2009
Общо ПВД / ВСИЧКО		18,7	192	1167	0	1359	2010
Общо ПВД		19,4	1075	2013	0	3088	2011
Общо ПС		1,0	25	4	0	29	
ВСИЧКО		20,4	1100	2017	0	3117	
Общо ПВД / ВСИЧКО		26,5	503	1461	0	1964	
Общо ПВД / ВСИЧКО		21,8	283	1759	0	2042	2013
Всичко за п-да 2004-2013 г		1695,0	8118	15681	0	23799	

139

Едновременно в групата ПВД са посочени от една страна количествата дървесина предоставени за лично ползуване от местното население под формата на „суха и паднала маса“ (СПМ), което е и преобладаващата форма на ползуване на дървесина в Парка.

В СВИТЪК I: ПРИЛОЖЕНИЯ към т.1.16.5 от План '14 е включена информация за количествата дървесина добита по години (периоди), по вид на дейностите, категории, предназначение и по Паркови участъци за периода от 1998 г. до 2013 г. Аналитичната част и обобщената информация е представена в Сборник „Гори“.

с) Ползватели на дървесина в НП „Пирин“

Основен ползвател на дървесина е местното население – **6310 м3** за последните 4 години.

Както се видно, макар и само за 2500 м3 кръгло, дърводобивът е възлаган и на избирани чрез конкурс по ЗОП изпълнители. През последните 4 години това са били търговските дружества:

- "Семково-21" АД - 479 куб.м
- "АВОН-5"ООД - 89 куб.м
- "Лесострой-2010" ООД - 977 куб.м
- "ЦУКОВ" ЕООД - 352 куб.м

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.opc.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

- "Еврофорест"-ЕООД - 79 куб.м
- "Лесър"-ООД - 178 куб.м
- "СИП-Груп България"-ООД - 425 куб.м

На тях е възлаган дърводобивът, основно за усвояване на по-големи по площ и отдалечени участъци, както и за по-големи по обем количества дървесина, като напр. при ветровала 2011-12 г., в региона на ПУ „Синаница“ /Сандански/ възложен на фирма СИП – Груп България ООД. Възлагането става съгласно редът и условията указани в „Правилник за условията и реда за управлението, възлагането на дейности по поддържане и възстановяване на горите, възлагане на туристически дейности, охраната и контрола в горите, земите и водните площи в ЗТ държавна собственост“, Обн. ДВ бр. 49/14.06.2005 г., утвърден от министъра на околната среда и водите.

д) Практикувани технологии при провеждане на сечите в горите

Ползуването на дървесина се извършва полумеханизирано. Повалинето на стоящи дървета и разкриването им на секции на място в подотделите, се извършва от секачи с придобита правоспособност за работа с моторен трион. Извозването се извършва с животинска тяга (коне, катъри) на самар до временни складове на горски /централен автомобилен път. Превоза до крайния потребител или лицето закупило дървесината се извършва с камиони.

1.16.5.2. Възобновяване, залесяване

В периода 2010-2013 година в НП „Пирин“ не са извършвани залесявания, респ. не се е налагало да се взимат семена, резници, фиданки и др. от горски разсадници или горски стопанства. Смяна на дървесни видове не е извършвана целенасочено, което се потвърждава и от липсата на каквато и да е залесителна дейност през ревизионния период. При инвентаризацията е извършвана смяна на видовете и съотношението им в състава на насажденията, единствено в случаите, когато през 2014 г. са установени промени или пропуски и грешки в последната такава извършена през 1988 година. В тези случаи са извършвани корекции в състава на насажденията, и/или са картирани самозалесили се горски и негорски земи. Сукцесионните процеси протичащи в НП „Пирин“ са интензивни и в резултат на това, се отчита увеличение на залесената площ на парка с **2015 ха кръгло**, от които около 740 ха са за сметка на високопланинските пасища, а 240 ха са за сметка намаляване на незалесената горска площ.

140

1.16.5.3. Информация за състоянието на горски култури от нетипични за района на парка, дървесни видове, вкл. чуждоземни

В следващата Таблица №.39, за всеки от установените чуждоземни видове (3 бр: Зелена дугласка, ливански кедър и евроамериканска топола) е представена и основна информация от таксационната характеристика.

Таблица №.39:

Горски култури от нетипични за района на парка дървесни видове, вкл.чуждоземни

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.opc.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Дървесен вид	Площ - ха
<i>Зел. дугласка (10/10, 0.6п), култура 40 г</i>	1,3
<i>Лив.Кедър (6/10, 0.9п) култура 30 год, с преобладаване и участие на бб и бк (x 2/10), и съхнене – силно 10% и загинали 20%,</i>	0,2
<i>ЕАТопола (10/10, 0.4п), култ 60 год, ед.уч. на см /бб, 60 % слаби и средно повредени.</i>	1,0

1.16.5.4. Здравословно състояние на горите на НП Пирин

Механични повреди, здравословно състояние

Механичните повреди в горите, предизвикани от ветроломи, ветровали, снеголоми, снеговали, лавини, кални свлачища и срутища, са докладвани своевременно по етапния ред. По-големи такива събития са били напр. голямата лавина в ПУ „Синаница“, м.Черната вода през 2011-12 г.

В Д „НП Пирин“ в срок до 30 юни всяка година, се прави инвентаризация на фитосанитарното състояние на горските насаждения по отдели, подотдели и зони, съгласно функционалното зонироване въведено с Плана за управление на ПН „Пирин“ от 2004 г, след което се изготвя план-извлечение, което се изпраща за съгласуване в МОСВ – Дирекция „НСЗП“.

Водена борба с болести и вредители

През последните 4 години (в периода 2010 - 2013 година), макар и съвсем в ограничени размери (в малка част от насажденията на НП „Пирин“), се наблюдават нападения от *коренова гъба, корояди и борова процесционка*.

През м.Ноември-2013 г. по предписания на експертна група от Института за гората при БАН са заложени около 50 броя ловни дървета в ПУ „Вихрен“, отдел 139 подотдел ”З”, отдел 148 подотдел ”Д”, отдел 148 подотдел ”Е”, отдел 149 подотдел ”Б”, отдел 150 подотдел ”Б” и отдел 186 подотдел ”Д“, с цел привличане на корояди и последващото им унищожаване .

1.16.5.5. Констатираните в последните години нарушения

През последните 4 години (2010 - 2013 г) на територията на НП Парка са регистрирани следните основни **видове нарушения**:

- *Незаконна сеч* - общо 75 броя (15-33 бр./годишно). В отчетите на Д НП не са посочени количествата отсечена дървесина.
- *Паленето на огън и бивакуването извън определените за това места* – 23 случая (най-много в ПУ „Безбог“ – 18.
- *Движението и паркирането на МПС извън обозначените места* - 24 случая, най-много в ПУ „Каменица“ – 18 бр.
- *Незаконна паша* - 14 случая,
- *Извършване на дейности без съгласуване с Д НП* - 13 случаи, и т.н.

141

По данни от Д НП „Пирин“ през последните 4 години са регистрирани следните **пожари**:

- 2010 год - 1 бр., 0.5 ха / ПУ „Безбог“;
- 2011 год - 1 бр., 15.6 ха / ПУ „Вихрен“;
- 2012 год - 2 бр., 4.1 ха / ПУ „Вихрен“, 3 бр., 0.14 ха / ПУ „Безбог“;
- 2013 год - 3 бр., 0.145 ха / ПУ „Вихрен“, 1 бр. 0.4 ха / ПУ „Баюви дупки“.

Не са регистрирани *нарушения свързани с видовете от Приложение 4* на Закона за биологичното разнообразие (съгл. Конвенция по международна търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора „CITES“).

В СВИТЪК I: ПРИЛОЖЕНИЯ е включена информация в табличен вид към т.1.16.5. Аналитичната част, заедно с отчетите за изследванията, проучванията и обобщената информация и др. продукти и документи е представена в Сборник „Гори“.

1.16.6. Лов, риболов, събиране на природни продукти

1.16.6.1 Брой и динамика на популациите на ловните видове за последните 10 години.

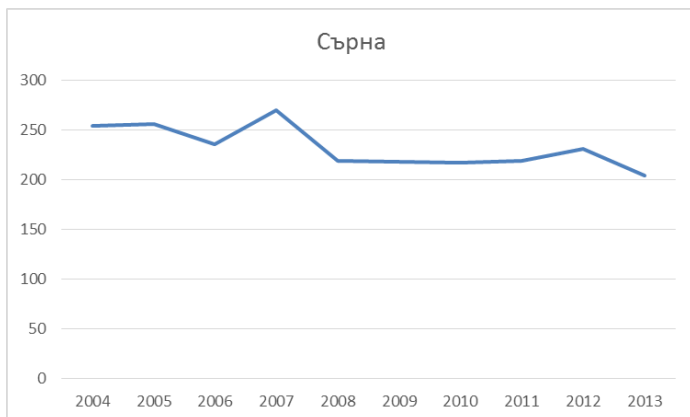
Благороден елен (*Cervus elaphus*) – Силно застрашен от изчезване като обитава в ограничени количества периодично. Придържа се към масивните горски комплекси на парка. Няма реални данни за численост и състояние на територията на НП „Пирин“. Не се посочва в ежегодните пролетни таксации през последните 10 години. Наблюдавани и засичани са единични или на много малки групи, предимно мигриращи елени по границите на парка с горските и ловните стопанства. Няма данни за сватбовища и сватбуващи елени през есента. Потенциала на местообитанията е добър и от предварителния модел изчислените нормални запаси на вида са около 180 броя при среден трети бонитет. За възстановяване на популацията може да се изгради аклиматизационен двор за благороден елен с последващо разселване. Необходими са съвместни дейности и работа със стопанисващите дивеча в прилежащите територии на парка тъй като популацията е една и съща поради хранителната миграция на благородния елен.

Сърна (*Capreolus capreolus*) – разпространена повсеместно на цялата територия на НП Пирин. Данни за състоянието и числеността на сърните преди 20 години показват запас от порядъка на 400 бр. Потенциала на местообитанията е добър, като от предварителния модел изчислените нормални запаси на вида са около 580 броя при среден трети бонитет. Действителните запаси на сърната са стабилни през последните 10 години: 200 – 220 бр., но търпи и най-големи загуби от хищниците, браконьерството и тежките зими, поради това очакваното нарастване числеността на сърната не се забелязва. За да се стабилизират и увеличат запасите е необходимо изграждане и поддържане на биотехнически съоръжения в местата с надморска височина над 1500 м., където често сърните при тежки зими остават да обитават сравнително малки територии и при липса на храна и невъзможност за миграция търпят значителни загуби.

*Динамика на популацията от сърна (*Capreolus capreolus*)*

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

Дива свиня (*Sus scrofa*) – Поради голямата пластичност на вида нормалният (допустимият) запас от предварителния модел е 200 бр., като е доста по-нисък от действителния който е около 400 бр. За борба срещу чумата по дивите прасета се залагат ваксини във всички паркови райони. Наблюденията показват, че има места, където дивата свиня намира естествена храна и спокойствие, като има ограничен район на местообитание и дори при лоши метеорологични условия почти не напуска границите на парка. Това са райони с букови насаждения, а в откритите площи са се настанили папрати и кореноплодни растения. За съжаление тези места са изключително малко на територията на парка. Ниският запас, липсата на конкуренция и гореспоменатите факти са едни от основните причини зрелите глигани да имат голям периметър на движение и да мигрират в съседните (прилежащи) територии на парка. Популацията е със силно разстроена полова и възрастова структура поради груповия лов на териториите на ловните сдружения.

143

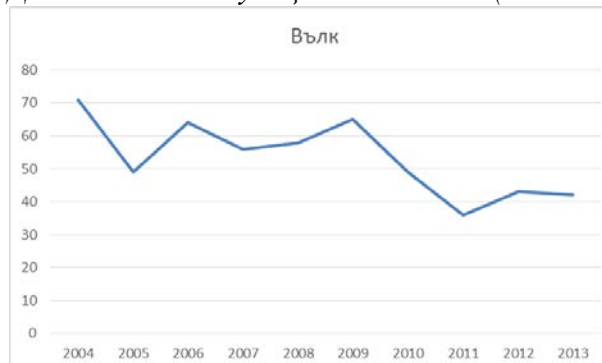
Динамика на популацията от дива свиня (*Sus scrofa*)

Вълк (*Canis lupus*) - запасите на вълка намаляват но са високи през последните години, има допустими щети върху дивеча и селскостопанските животни. Характерна негова особеност е придвижването на големи разстояния за малки периоди от време, както и големи разлики в половата и възрастовата структура на запаса в различните периоди на годината. Всичко това увеличава трудността на таксацията му и определянето на реалните параметри на популацията. Въпросът за нормалният запас на вълка е дискуссионен. В различни публикации се посочват различни числа. Във всички случаи, обаче той трябва да бъде функция на моментния запас на копитния дивеч, като се взема предвид коефициента на прираст на различните видове. През последните няколко години запасите на вълка са сравнително постоянни – около 40 бр.

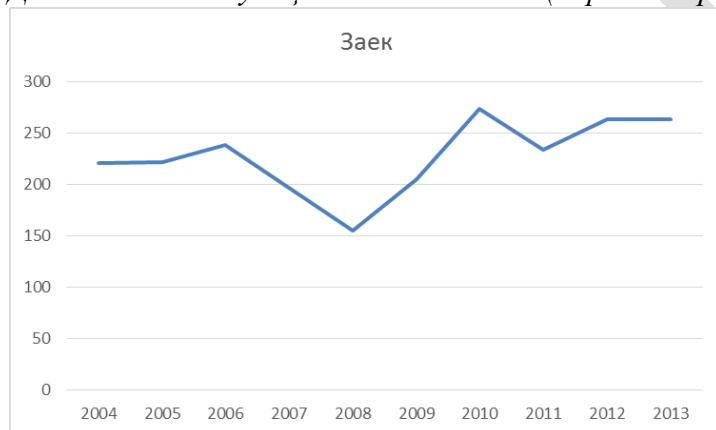

Динамика на популацията от вълк (*Canis lupus*)

Див заек (*Lepus europaeus*)- обитава повсеместно, предимно откритите площи с ниска растителност, както и изредени горски комплекси и плътни горски масиви в по ограничено количество. Липсата на голи площи, както и голямата надморска височина определят и сравнително постоянния равномерен запас от около 250 бр.

Динамика на популацията от див заек (*Lepus europaeus*)

Глухар (*Tetrao urogallus*) – характерен вид за територията на НП „Пирин“ Данните за запаса на глухарата от преди 20 години са около 220 бр. Последните 10 години числеността му намалява от 190 до около 100 бр. Таксацията през 2013 год. отчита 97 бр. Потенциалът на местообитанията е около 230 птици. Промените в местообитанията на глухарата са твърде динамични и това корелира с динамиките в параметрите на популацията му. При всички положения осигуряването на спокойствие по време на размножителния и гнездовия период ще намали загубите и ще увеличи коефициента на прираст. Доказано е, че в радиус от 500 до 1000м. около токовището гнездят приблизително 90% от женските птици. Това означава, че е необходимо да бъде осигурено спокойствие в районите около токовищата минимум още един месец след приключване на брачния период. По този начин ще се даде възможност глухарките да измътат пиленцата и след това, да продължат отглеждането на своите малки. Това, на практика обаче не се случва. Направените проучвания, безспорно доказват, че за нормалното съществуване на популациите от глухар е необходимо да се обръща особено внимание не само на токовищата, но и на местата за гнездене и периодът през който женските птици снасят яйца, мътят и отглеждат малките пиленца. Това означава, че за глухарите не трябва да се мисли само по време на тяхното токуване. Промяната в характера на гората и засиленото човешко присъствие в местата за токуване и гнездене неминуемо

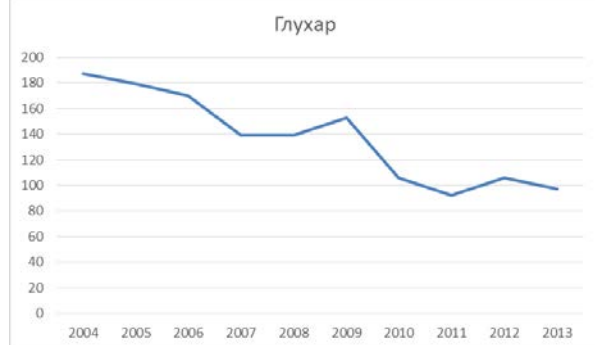

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

води след себе си до съответно изместване на птиците в търсене на нови подходящи за тях условия. Постоянните опити за браконьерство в по-отдалечените и периферни райони, пресиленото ползване в предишни периоди, както и безпокойствието на птиците е довело, до чувствителното намаляване на техният брой към настоящият момент.

Динамика на популацията от Глухар (*Tetrao urogallus*)

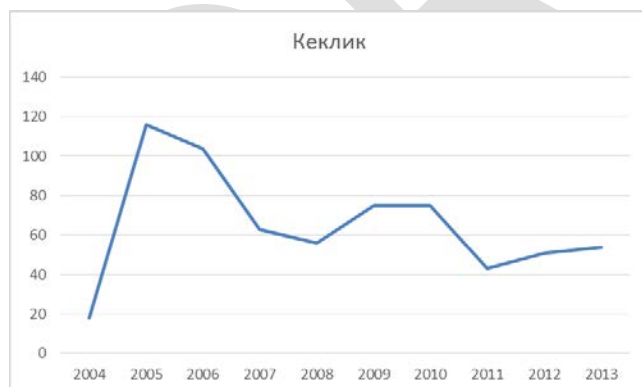

Яребица (*Perdix Perdix*) – обитава предимно периферните, ниски райони по границите с парка. Таксацията от 2013 г. показва 113 бр. пролетен запас. Не може да се очаква висок запас и стабилна популация поради факта, че яребицата намира по добри условия и местообитания в териториите на ловните дружини, където се подхранва и разселва.

Кеклик (*Alectoris graeca*) – Среща се на малки ята по високите билни части на Пирин. Ежегодните таксации показват сравнително постоянен запас от около 50 бр. Голямата надморска височина ограничава развитието на популацията на този вид.

145

Динамика на популацията от кеклик (*Alectoris graeca*)

Проблеми/ рискове :

Благороден елен (*Cervus elaphus*) – Необходими са сериозни мерки за опазване и възстановяване на популацията от благороден елен на територията на НП „Пирин“. Застрашена е от пълно изчезване.

Сърна (*Capreolus capreolus*) – От изключителна важност за оцеляването на приплодите на сърната е осигуряването на спокойствие по време на раждането и отглеждането на новородените. Необходимо е да се засили контрола по осъществяване на тези дейности,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

които оказват негативно отношение – пашата на домашни животни и безпокойство от туристи. Значителни щети върху популацията на сърните нанасят вълците.

Дива свиня (*Sus scrofa*) – Популациите са силно разстроени като полова и възрастова структура, което намалява прираста, и увеличава естествените загуби. Това се дължи на факта, че голяма част от дивите свине и особено майките и младите животни през зимата а през сватбения период и глиганите, мигрират търсейки храна и попадат в ловните полета на дружините, където се отстрелват. Отстрела на свинете майки е масова практика, като последиците се задълбочават и след това, защото останали без закрила тези приплоди и млади животни или биват доизбивани по време на гонките, или стават безпроблемна плячка за вълците. Останали без майка приплодите оцеляват изключително рядко до следващата пролет, особено при трудните зимни условия, каквито са в Пирин. Необходими са мерки за подобрене на половата и възрастова структура на популацията и поддържането на допустими запаси с цел ограничаване на щетите от дива свиня.

Вълк (*Canis lupus*) - В България не се води статистика на убитият от хищници дивеч. Биологията на вълка и мечката налага различен подход при минимизиране щетите от тези два вида. Поради големите райони на обитаване често вълци се отстрелват в съседните на парка ловностопански райони. Плътността на територията на парка е значителна и поради факта, че пасуват много домашни животни. Необходими са мерки за контролиране числеността на вълка.

Глухар (*Tetrao urogallus*) – Основните негативни фактори за развитието на популацията са:

- Промяна на естествения биотоп на токовищата в резултат на настаняване и изграждане на естествен подраст.

- Браконьерство.

За стабилизиране запасите на глухара трябва да се отделят значителни сили и средства, не само преди и по време на токуването и най-вече да се обърне внимание на щетите, които търпи от дребните хищници.

146

Основни проблеми, заплахи и рискове за дивеча на територията на НП „Пирин“

- Миграция към прилежащите територии, тежки зими
- Не достатъчна хранителна база (открити площи, поляни, бръстилица)
- Интензивна (прекомерна) паша на домашни животни
- Нарушени полови и възрастови структури
- Безпокойство
- Браконьерство
- Висока плътност на хищниците

1.16.6.2. Любителски риболов на територията на НП Пирин

На територията на НП Пирин са регистрирани 6 вида риби: Балканска пъстърва (*Salmo trutta* Linnaeus, 1758); Планински кефал (*Leuciscus souffia* Risso, 1826), който с непотвърдено присъствие от 1991 г., както и при настоящото изследване; Лещанка (*Phoxinus phoxinus* Rafinesque, 1820); Дъгова пъстърва (*Oncorhynchus mykiss* (Walbaum, 1792)) – интродуциран вид от С. Америка; Сивен (*Salvelinus fontinalis* (Mitchill, 1814)) – интродуциран вид от С. Америка и Европейска змиорка (*Anguilla anguilla* (Linnaeus, 1758)) – изчезнал вид от водоемите на територията на НП Пирин по литературни ни данни и при настоящото изследване.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Оценено е ресурсното значение на ихтиофауната на територията на парка по видове и местообитания. С най-голяма икономическа значимост в конкретните обследвани местообитания са оценени представителите на Salmonidae (балканска пъстърва, дъгова пъстърва и сивен) и на първо място балканска пъстърва (*Salmo trutta*), отличаващ се с най-висока численост и най-широко разпространение, спрямо останалите обследвани видове. Видовете сивен и американска пъстърва са интродуцирани северноамерикански видове. Констатираното ограничено разпространение и ниска численост на популациите се свързват с ограниченото зарибяване с тези видове. Лешанката е естествен вид за реките. По предходни изследвания и според настоящото изследване лешанката е установена и в голяма част от изследваните езерни екосистеми на парка и при настоящото изследване

Със заповед на директора на Парка, както и чрез заповеди на министъра на Земеделието и храните всяка година се посочват разрешените и забранени места за риболов. Забраните са свързани най-вече със скорошно зарибяване на определени водоеми или намаляване на запасите от риба. Определени са правила и норми за зарибяване и риболов на територията на НП, съгласувано с ИАРА и МЗХ (Заповед №РД 09-223 от 10.04.2014, МЗХ; Заповед РД 09-112 от 25.02.2014, МЗХ; ; Заповед РД 59/31.07.2014 на директора на НП „Пирин“ Заповеди за забрана за риболов през периода 2004 – 2014 от директора на НП „Пирин“).

Във връзка с опазването и поддържането на популациите на балканската пъстърва е финасиран проект, реализиран от Д НП Пирин с цел възстановяване и поддържане на речните местообитания за подобряване местообитанията на вида.

През периода 2004 – 2014 г риболовът на територията на Парка е разрешен в законоустановените срокове в езерата и реките извън резерватната зона и зоната за ограничаване на човешкото въздействие.

Парковата охрана следи всички привърженици на любителския риболов за спазването на нормите и режимите на Плана за управление.

Зарибителни мероприятия на територията на НП Пирин 2004 -2014

През периода 2004 -2014 година от ДНП ”Пирин” се финансира и провежда зарибяване със зарибителен материал от Балканска пъстърва (*Salmo trutta*) на водоеми на територията на парка.

Зарибителни мероприятия са проведени ежегодно през посочения период с изключение на 2008 и 2013 г, когато не е извършено такова. Зарибяването от 2007 г. до настоящия момент е извършено с еднолетки от Рибовъдно стопанство „Тошков чарк” гр. Батак, по данни от дирекцията на парка.

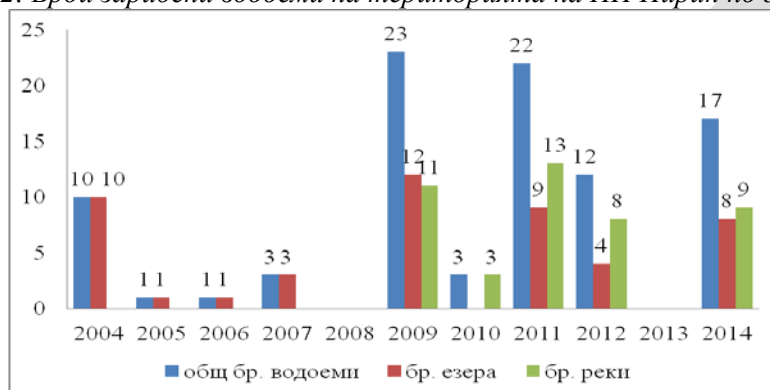
През 2014 г. е проведено зарибяване със зарибителен материал от Балканска пъстърва (*Salmo trutta*) на водоеми на територията на парка от ДНП ”Пирин”, както и по проекта: Обществена поръчка с предмет: „Осъществяване на поддържащи и възстановителни дейности в гори, земи и водни площи”, по проект DIR 5113325-3-91 „Устойчиво управление на Национален парк „Пирин” и резерват „Тисата”, финансиран по Оперативна програма “Околна среда 2007-2013 г.”, Обособена позиция № 6 – Изпълнение на Дейност № 1.2. „Опазване и поддържане на популацията на балканската пъстърва (*Salmo trutta fario*) на територията на Национален парк „Пирин”, от проект „Устойчиво управление на Национален парк „Пирин” и резерват „Тисата”. Зарибителните мероприятия на НП „Пирин“ се осъществяват до 31.10.2014 г. Общият брой на количеството зарибителен материал на територията на Д „НП Пирин“ за 2014 г. е 65 000 бр., като от тях зарибяването от Д „НП Пирин“ е в размер на 30 000 бр, а по проекти - 35 000 бр.

147

Общият брой зарибени водоеми, както и зарибяването по езера и реки по години е много неравномерно. От посочения 10 годишен период, две години липсва зарибяване (2008 и 2013г), 4 години са зарибявани по-малко от 5 водоема и 4 години се наблюдава зарибяване на 10 и повече водоеми.

Най-много зарибени водоеми се регистрират през 2009 година– общо 23 броя, от които 12 езера и 11 реки, следвани от тези зарибени през 2011 г с общо 22 водоема, от които 9 езера и 13 реки и през 2014 г от зарибени 17 водоема 8 са езера и 9 реки. Най-макък брой зарибени водоеми само по 1 езеро се наблюдава през 2005 и 2006 г, следвани от 2007 и 2009 г. Фиг. 42.

Фиг. 42. Брой зарибени водоеми на територията на НП Пирин по години през периода 2004 -2014 г

1.16.6.3. Констатирани нарушения

Констатирани нарушения от незаконен лов и носене на ловно оръжие през последните години от действието на ПУ'2004 г

Като цяло констатираните нарушения на незаконен лов намаляват. Извършват се чести проверки на терен по зачестили сигнали. През 2012 г. е установен браконьерски бивак в резерват „Баяови дупки“. Съставят се констативни протоколи на ловните групи, които ловуват по границите с парка. Констатираните нарушения през последните няколко години са единични, като само през 2010 г. са четири. През лятото на 2014 г. имаше подаден сигнал за намерена женска дива коза най-вероятно убита от браконieri над хижа Бъндерица.

По данни от Дирекцията на НП Пирин регистрираните нарушения са както следва:

Незаконен лов и носене на ловно оръжие:

Парков участък / година:	2011	2012	2013	Общо
Вихрен:	-	1	2	3
Баяови дупки:	-	1	-	1
Синаница:	1	-	-	1
Каменица:	-	-	-	-
Безбог:	5	1	-	6
Всичко:	6	3	2	11

Констатирани нарушения при риболов през периода 2004-2014 г

Най-общо нарушенията при любителски риболов могат да се обединят в три групи нарушения: риболов без риболовен билет, риболов в непозволено време и риболов в забранена зона. От първите два типа нарушения са регистрирани по 8 броя, докато нарушенията за риболов без билет са 6 броя.

През периодът 2004-2014 г. са констатирани общо 22 броя нарушения при риболов, като през 2008, 2010 и 2014 г не са констатирани такива.

През 2005 г. и 2013 г са регистрирани най-много нарушения при любителски риболов по 5 броя, съответно 1 за риболов в непозволено време и 4 нарушения без билет през 2005 г и 4 за риболов в забранена зона и 1 за риболов в непозволено време за 2013 г.

През 2004 г. и 2011 г. са установените по 3 нарушения, съответно 1 риболов без билет и 2 риболов в непозволено време и 3 броя риболов без билет. През 2007 г. се отчитат 2 - риболов в непозволено време. През 2009 г. и 2012 г се отчита по 1 нарушение за риболов в непозволено време. Таблица. 1

От представените данни се установява, че на територията на НП Пирин през изминалия 10 годишен период 2004-2014 г. са отчетени много малко нарушения в интервала от 0 през 2008, 2010 и 2014 г до 5 броя през 2005 и 2013 г.

Данните за нарушенията за периода от 2004 до 2014 г. са предоставени от ДНП Пирин, а за периода 2004-2008 г и са цитирани от доклада на тогавашния директор на НП Пирин инж. Грънчаров. Проведени са разговори с служители в хижите, местното население и риболовци върху проблеми с риболова, негативни въздействия върху рибните популации и др.

По данни от Дирекцията на НП Пирин регистрираните нарушения през последните 3 години от действието на ПУ 2004 г, са както следва:

Незаконен риболов на територията на НП Пирин:

Парков участък / година:	2011	2012	2013	Общо
Вихрен:	-	-	-	-
Байови дупки:	-	-	-	-
Синаница:	-	-	1	1
Каменица:	-	1	-	1
Безбог:	-	3	4	7
Всичко:	-	4	5	9

В СВИТЪК I: ПРИЛОЖЕНИЯ е включена допълнителна аналитична и в табличен вид информация към т.1.16.6.2. В своята цялост продуктите, данните от проучванията и обобщенията по т.1.16.6 са представени в Сборник „Социално-икономически аспекти“.

1.16.6.3. Събиране на природни продукти

С Плана за управление от 2004 г не е планирано събиране на природни продукти – горски плодове, билки /лечебни растения и гъби от територията на парка.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.opc.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

На територията на парка, съгласно ЗЗТ събирането на горски плодове и гъби за лични нужди е свободно, освен за забранените видове. Съгласно чл.50, т.3 от същия, Директорът е издавал разрешителни за лечебни растения, с изключение на застрашените от изчезване видове.

Извършен през 2013 г, одит установява, че годишните планове за ползване се разработват непланирано, тъй като такава дейност не е предвидена с ПУ‘2004 год. Такива планове са разработвани за бране на боровинки, малини и капини, въпреки много ниския интерес. Разрешителни са издавани за цитираните видове съвсем ограничено, напр. 2008 г – 3 бр. Не са издавани през целия период 2004 – 2013 г, разрешителни за бране на лечебни растения.

Към настоящия момент запасите от лечебни растения на територията на парка се ползват главно за лични нужди. Стопанското ползване на територията на НП „Пирин“ е ограничено и неговото количество е по-малко от това, разрешено на събиране от Дирекцията на парка. Направената справка показва, че позволителни за стопанско ползване на лечебни растения се издават само за събиране на плод от черна боровинка и малина в ограничени количества. За 2013 г. обемът на допустимите за ползване количества свежо тегло за черната боровинка възлизат на 1850 кг, а за малината – 930 кг.

За свободно събиране са обявени ресурсите от очанка (*Euphrasia officinalis compl.*), чувен (*Chenopodium bonus-henricus*) и алпийски лапад (*Verbascum longifolium ssp. ramosum*), към които за сега не се проявява съществен интерес от билкосъбирачите.

150

1.16.7. Туризм, отдих, спорт, услуги

Рекреационно – туристическия и спортен ресурс на НП „Пирин“ е основния фактор, който привлича посетителите в планината и региона.

Състояние на туристическите маршрути, информационната обезпеченост, места за настаняване (хижи, заслони), кътове за отдих и услуги е на общо средно ниво, като голяма част от елементите на туризма (разглеждайки ги в детайли) са в незадоволително състояние.

Промените спрямо периода на предходния план за управление (2004 г. – 2014 г.) по отношение на туристическите елементи (хижи, заслони, трасета на маршрути и информационна обезпеченост и др.) са незадоволителни. Част от заложените в плана (’04) задачи не са изпълнени, по - различни причини. Все още пространствата около хижите са запуснати, разхвърлени и изоставени, създаващи неприятно усещане в туристите.

Тенденциите в сектор „Туризм“ са ясни и дори вече доста осезаеми. Именно това са технологиите. Вниманието е насочено към един аспект, съвременните мобилни устройства (смартфони). Основните функции на мобилните устройства в туризма, могат да се сведат до: информационна, резервационна, разплащателна, навигационна.

1.16.7.1. Основни подстъпи към НП „Пирин“

Основната транспортна артерия която свързва НП „Пирин“ и региона с другите области от страната и Европа е първокласния път от републиканската пътна мрежа Е-79. Основната

връзката на Е-79 със северния и североизточния район около парка се осъществява с второкласния път от републиканската пътна мрежа П-19. На фиг. 1 схематично са показани основните пътни артерии около НП „Пирин“.

За навлизане в границите на парка, може да се подходи основно от към следните населени места: гр. Ба

нско (за х. „Вихрен“), гр. Добринище (за х. „Гоце Делчев и х. „Безбог“), с. Пирин (за х. „Пирин“), гр. Сандански (за х. „Беговица“), гр. Кресна (за х. „Загаза“), гр. Разлог (за х. „Яворов“). На тези места, оформени като основни подходи са поставени информационни табла с карта на парка с означени туристическите маршрути и друга основна информация, табло с основните норми и режими, с които трябва да се съобразява всеки посетител (на български и английски език).

1.16.7.2. Посетителска инфраструктура, туристически маршрути, елементи свързани с туризма на територията на НП „Пирин“.

Видове туристически маршрути, пътеки, трасета за движение в границите на парка:

- основни туристически маршрути – 20 бр. (означени с римски цифри от I до XX и трайна туристическа маркировка в различни цветове) описани в Таблица №.39; образователни пътеки за посетители - разработени по различни програми с цел запознаване на различни туристически групи с природните дадености на планината и нейната история, част от тях са регламентирани със заповеди;
- веломаршрути;
- немаркирани туристически маршрути - пътеки които се използват от туристи но не са маркирани;
- специализирани маршрути – туристически траверси, зимни маршрути, алпийско катерене и др.; пътеки, които са се появили по - различни поводи през годините и се използват предимно от местни жители или с научна или др. цел (картирани са по време на теренните проучвания и горската инвентаризация). Тези пътеки са показани на Горско-стопанските карти

➤ **Основни туристически маршрути в НП „Пирин“**

Към настоящия момент (ПУ '14) основните туристически маршрути в НП „Пирин“ са 20 на брой, номерирани с римски цифри от I до XX Таблица №.40. Всеки от тях е с различна дължина и трудност. Общата дължина на маршрутите е над 360 км, от които 230 км попадат в границите на парка в това число 12 км преминаващи през резерват. Маркирани са на терена с пет цвята (червен, жълт, зелен, син, кафяв), като не се пресичат. На всички начални, възлови и междинни (при необходимост) точки са поставени табели, за посоки на дървени колове.

Безспорно най – важен е международния маршрут Е-4 (Пиринеи – Алпи – Карпати – Витоша – Верила – Рила – Пирин – Славянка – Олимп и Пелопонес). Отсечката попадаща в границите на парка е 47 км, включваща и разклонението до х. Пирин (1км в едната посока).

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.opc.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Хоризонталната (лентова) маркировка е с червен цвят, на места във високите части има отсечки със зимна маркировка от метални колове (жълто и черно) върху пирамиди.

Таблица №.40:

Основни туристически маршрути в НП „Пирин“

№	Вид	Туристически маршрути	Хоризонтална маркировка /цвят/	Начална, междинни, крайна точка
1	2	3	4	5
1	основни туристически маршрути / маркирани	МАРШРУТ № I	червена	х. „Предел“ - х. „Яворов“ - х. „Вихрен“ - заслон „Тевно езеро“ - х. „Пирин“ - м. „Попови ливади“ (част от международният маршрут Е-4 Пиринеи - Алпи - Рила - Пирин - Пелопонес)
2		МАРШРУТ № II	жълта	От разклона за х. „Яворов“ / главния път за гр. Разлог от гр. Благоевград, републиканска пътна мрежа/ - гр. Кресна
3		МАРШРУТ № III	жълта	гр. Банско - м. „Пещерите“ - х. „Бъндерица“ - х. „Вихрен“ - х. „Яне Сандански“
4		МАРШРУТ № IV	синя	гр. Банско - х. „Демяница“ - х. „Беговица“ - х. „Яне Сандански“
5		МАРШРУТ № V	зелена	гр. Добринище - х. „Гоце Делчев“ - х. „Безбог“ - х. „Пирин“ - гр. Мелник
6		МАРШРУТ № VI	кафява	м. „Пещерата“ - х. „Синаница“ - Мозговица - х. „Беговица“ - м. „Азмаците“ - х. „Пирин“
7		МАРШРУТ № VII	зелена	х. „Бъндерица“ - Премката
8		МАРШРУТ № VIII	синя	х. „Вихрен“ - х. „Синаница“
9		МАРШРУТ № IX	зелена	х. „Вихрен“ - х. „Демяница“
10		МАРШРУТ № X	зелена	Винарска порта - м. „Мозговица“ - Попина лъка
11		МАРШРУТ № XI	жълта	х. „Демяница“ - х. „Безбог“
12		МАРШРУТ № XII	жълта	х. „Беговица“ - х. „Пирин“
13		МАРШРУТ № XIII	синя	х. „Пирин“ - х. „Малина“ - м. „Водопоя“ - м. „Попови ливади“
14		МАРШРУТ № XIV	синя	с. Брезница - Брезнишки чал - Попово езеро - з. „Тевно езеро“
15		МАРШРУТ № XV	синя	с. Сенокос - м. „Ширината“ - вр. Пирин
16		МАРШРУТ № XVI	зелена	х. „Яворов“ - м. „Яворова поляна“
17		МАРШРУТ № XVII	кафява	м. „Харамии бунар“ - Попово езеро
18		МАРШРУТ № XVIII	жълта	м. „Изворите“ - вр. „Джано“
19		МАРШРУТ № XIX	зелена	з. „Тевно езеро“ - Беговишка порта
20		МАРШРУТ № XX	синя	м. „Бетоловото“ - м. „Калята“

152

➤ Образователни пътеки за посетители

- „Демянишка река разказва“ – около 4 часа;
- „Към Башлийца“ - около 3 часа;
- „Към царството на еделвайса“ – около 4 часа;

- Туристическа пътека в м. „Драгостинов чарк” – „Ролбан”. Пригодена за хора със специфични нужди;
- Байкушева мура – иглолистно дърво на около 1300 г.

➤ **Немаркирани, масово използвани туристически маршрути на територията на НП „Пирин”.**

В НП „Пирин” съществуват немаркирани туристически маршрути, които се ползват от туристи, в Таблица №.41 са изброени по - основните масово използвани. Тези маршрути са предимно в безлесната зона, тъй като тя е по - атрактивна и предлага неописуеми гледки и емоции на туристите. Те съгъстват основните маршрути, като достигат до по - голям брой компоненти и особености на релефните и геоложки дадености (върхове, езера, била, ридове, скални образувания, сипеи, циркуси и др.

Таблица №.41:

Съществуващи немаркирани туристически маршрути в НП „Пирин”.

№	Вид	Туристически маршрути /Начална, междинни, крайна точка/	Дължина на маршрута /в км/
1	2	3	4
1	немаркирани туристически пътеки	х. „Яворов“ - ез. Даутово	2,5
2		х. „Безбог“ - Кременски циркус - Поповски циркус	6,5
3		х. „Демяница“ - Десилашки и Полежански циркус - х. „Безбог“	6
4		х. „Демяница“ - Газейски циркус - Горно Полежанско езеро	5,5
5		з. „Тевно езеро“ - Валявишки езера	3
6		х. „Вихрен“ - Бъндеришка порта - Бъндеришки циркус - Главнишка порта	4
7		х. „Вихрен“ - Влахински превал - Георгийски циркус - х. „Синаница“	4
8		х. „Вихрен“ - Хвойнати ез. - Влахински пр. - Влахински ез.	2
9		Бъндеришка поляна - Кутело - Бански суходол	10
10		х. „Яворов“ - Суходолски превал - Каменитица - Погледец	5
11		х. „Яворов“ - Окаденски циркус - Суходолски превал	3,5
12		х. „Демяница“ - Василяшки ез. - Типицки езера - р. Валявица	4,5
13		з. „Спано поле“ - ц. Малко спано поле - р. Главница	8,0
14		Железнички циркус	1,0
15		х. „Пирин“ - Дебели рид - Брезнишки и Корнишки циркус	8,5
16		х. „Вихрен“ - ез. Тодорини очи - вр. Стражица - Стрижишки ез.	2,5
17		Предела - вр. „Пирин“	6

153

➤ **Туристически траверси**

Освен немаркираните туристически маршрути в парка, все по - голяма популярност добиват туристическите траверси – движение от връх до връх по свързващите ги била и ръбове. Това са трасета за напреднали, подготвени и подходящо екипирани туристи. В Таблица №.42 са посочени някои от основните за НП „Пирин” туристически траверси.

Таблица №.42:

Основни туристически траверси в НП „Пирин”.

№	Вид	Туристически траверс /Начална, междинни, крайна точка/	Дължина на трасето /в км/
1	Траверс	вр. Пирин - вр. Плешки - Даутов вр.	10,5
2		вр. Вихрен - вр. Хвойнати - вр. Мурат - рид Гредаро	4,0
3		вр. Синаница - Момин вр. - вр. Георгийца - вр. Мурат	6,0
4		хребет Дончови караули - Башлийски чукар - Бъндеришки чукар	5,0
5		вр. Дженгал - вр. Малък Полежан - вр. Полежан - вр. Безбог	7,5
6		вр. Полежан - Каймак чал - Десилица	3,0
7		вр. Каменица - вр. Каменишка кукла	3,6
8		Солището - Голи връх - Стефанов вр.	4,0
9		вр. Джано - вр. Сиврия	1,5
10		вр. Джано - Кадиев рид - Демир чал - вр. Хамбарташ	6,5
11		вр. Малка Каменица - вр. Каменица - вр. Зъбът - вр. Куклите	7,5
12		вр. Кралев двор - вр. Момин двор - Мозговишки чукар	4,5
13		вр. Възела - вр. Голям Типиц - Чаирска порта	4,0
14		Тодорин вр. - Василашка чука - вр. Възела	5,5
15		х. „Бъндерица“ - Джамджиеви скали - вр. Вихрен	2,5
16		рид Палашница - Равния чал - вр. Кутело I	3,5
17		рид Котешки чал	2,5
18		рид Средоноса	1,5
19		вр. Каминица - рида със Стъпалата	1,5
20		вр. Разложки с. - вр. Каминица - вр. Баюви дупки - вр. Кутело	6,0
21		вр. Каминишки - вр. Алибутин	5,0

154

➤ Зимни маршрути

Тези маршрути частично се препокриват с останалите маршрути. Това са маршрути за подготвени и добре екипирани туристи със специализирани умения. Най – популярни са маршрутите в района на вр. „Вихрен“ и з. „Кончето“

➤ Алпийско катерене

Парка предлага сравнително малко на брой трасета за алпийско катерене

В СВИТЪК I: ПРИЛОЖЕНИЯ към т.1.16.7. е приложено описание на зимни маршрути и основни места за алпийско катерене

➤ Образователни интерпретативни пътеки, туристически маршрути, създадени в прилежащите територии на парка.

Всички седем общини, които имат пряко отношение към парка са разработили или имат разработени проекти, за редица туристически маршрути, които са в периферията на парка. Проблема при тези туристически маршрути е сходен, а именно поддръжката след изграждането им

- **Община Гоце Делчев.**

- Велопътеки в местността „Попови ливади“;
- Велопътека „Гълъбова поляна“;
- Велопътека „Лагера“;
- Велопътека „Млаки“.

• **Община Кресна.**

- „Пътека на билките“;
- гр. Кресна – с. Влахи – м. Пещерата;
- Маршрути в Малашевска планина.

• **Община Разлог.**

На територията на община Разлог съществува добра туристическа материална база, както и добре обозначени туристически пътеки, веломаршрути, водещи към планините Пирин и Рила, които благоприятстват пешеходния туризъм.

• **Община Сандански.**

- Пътека „Горска приказка“;

На територията на общината съществуват следните възможности за практикуване на велотуризм:

- с. Дебрене – с. Бождово – с. Джигурово – с. Дебрене;
- с. Петрово – с. Голешово – Момина поляна;
- с. Горно Спанчево – с. Бельово – с. Храсна – с. Калиманци – с. Катунци;
- гр. Мелник – Роженски манастир – с. Златолист – с. Катунци;
- с. Рожен – с. Любовище – с. Кашина;
- с. Кърланово – с. Сугарево – с. Пирин;
- с. Златолист – Роженски манастир.

• **Община Симитли.**

- „Пътека на мечката“

• **Община Струмяни.**

- Пътека „Гости от миналото“;
- Воден маршрут – Кресна – Струмяни – по р. Струма.

1.16.7.4. *Посетителски обекти и съоръжения - капацитетни възможности. Хижи, заслони, палатъчни лагери, кътове за отдих, погледни площадки, чешми и други елементи свързани с туризъм, спорт и рекреация.*

Места за настаняване.

На добре подбрани места на територията на парка и около него са ситуирани 21 туристически обекта за настаняване от типа „хижа/заслон“. В Таблица №.43 е посочен пълния списък на хижи, заслони, туристически бази и др. В границите на парка попадат 9 хижи (от които 6 бр. се стопанисват от местни туристически дружества към БТС, 2 бр. от юридически лица и една от община), 4 заслона стопанисвани от местни туристически дружества и един мотел стопанисван от юридическо лице

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

Таблица №.43:

Списък на хижи, заслони и туристически бази, пряко свързани с туризма в НП „Пирин“.

Место полож ение	№	Тип	Име	Описание	НВ в метри	Леглова база
1	2	3	4	5	6	7
в границите на НП „Пирин“	1	хижа	Яворов	двуетажна сграда	1740	70
	2	хижа	Бъндерица	триетажна нова хижа (95 места), двуетажна стара хижа(73места) и бунгала(30 места)	1810	198
	3	хижа	Вихрен	две масивни сгради и бунгала	1950	196
	4	хижа	Демяница	двуетажна сграда и бунгала	1895	217
	5	хижа	Безбог	пететажна сграда	2240	130
	6	хижа	Пирин	триетажна сграда	1640	78
	7	хижа	Беговица	триетажна сграда	1800	97
	8	хижа	Синаница	двуетажна сграда	2200	34
	9	хижа	Загаза	триетажна сграда	1400	63
	10	заслон	Тевно езеро	двуетажна сграда	2512	30
	11	заслон	Спано поле	едноетажни бунгала	2050	20
	12	заслон	Кончето	барака тип "Термофор" - нощуване при нужда	2760	12
	13	заслон	Казана	барака	2445	4
	14	мотел	Горски рай	двуетажна сграда	1630	18
ОБЩО В ПАРКА						1167
извън границите на НП „Пирин“	15	хижа	Предел	едноетажна сграда	1050	30
	16	хижа	Гоце Делчев	двуетажна сграда (36 места) и бунгала (70 места)	1412	106
	17	тур. база	Мочарата	бунгала	1450	160
	18	хижа	Малина	двуетажна сграда	1590	68
	19	хижа	Яне Сандански	триетажна сграда	1230	70
	20	хижа	Попови ливади	двуетажна сграда	1410	70
	21	хижа	Лагера (м. Върбите)	двуетажна сграда	1050	50
ОБЩО В БЛИЗОСТ ДО ПАРКА						554
ВСИКО ОБЩО						1721

156

Извън границите на парка има редица хижи, туристически бази и обекти за настаняване, от които 7 са изброени в Таблица №.42 и имат отношение към туристическите маршрути. От тях 4 бр. се стопанисват от местни туристически дружества, 2 бр. от юридически лица и 1 бр. от община.

- Ски спорт

Безспорно най – голям интерес към парка има през зимния период и по – точно през „ски сезона“ (януари – март). В момента в „ски зона Банско“ и региона има отлични условия за практикуване на повечето ски алпийски дисциплини, ски бягане, биатлон, сноуборд.

Далеч по-скромни са условията за ски спорт в „ски зона Добринище“ и „ски зона Кулиното“, където има по една писта. Техническото оборудване (лифтове, техника и др.) там е остаряло и се нуждае от обновяване и разумно развитие.

Таблица №.44:

Ски писти по ски зони в НП „Пирин“.

№	Тип	Име
Ски зона Банско		
1	ски писта	Банско
2	ски писта	Банско - ръкав
3	ски писта	Бъндерица
4	ски писта	Плато 1
5	ски писта	Балканиада
6	ски писта	Шилингарник 1
7	ски писта	Тодорка
8	ски писта	Стара писта
9	ски писта	Юлен
10	ски писта	Алберто Томба
11	ски писта	Алберто Томба - ръкав
12	ски писта	Шилингарник 2
13	ски писта	Плато 2
14	ски писта	Стражите
15	ски писта	Чалин Валог 1
16	ски писта	Чалин Валог 2
17	ски път	1
18	ски път	2
Ски зона Добринище		
19	ски писта	Безбог
Ски зона Кулиното		
20	ски писта	Кулиното

157

- **Въжен транспорт**

Основната „артерия“ за ски спортовете са въжените линии, като най – голяма заслуга за това има съвременния кабинков лифт - гондола с осем места, извозващ скиорите от гр. Банско до Бъндеришка поляна с капацитет 2 400 души на час.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

Таблица №.45:

Възжен транспорт в НП „Пирин“.

№	Име	Тип възжен транспорт	от - до	Капацитет
Ски зона Банско				
1	Банско	Кабинков възжена линия	Банско - Междинна станция и Междинна станция - Бъндеришка поляна	8 места
2	Чалин валог	Седалкова възжена линия	Чалин валог - Горна станция	4 места
3	Коларски	Седалкова възжена линия	Бъндеришка поляна - Коларски	6 места
4	Бъндерица 1	Седалкова възжена линия	Бъндеришка поляна - Междинна станция	4 места
5	Шилигарник	Седалкова възжена линия	Шилигарника - Платото	4 места
6	Моста	Седалкова възжена линия	Железен мост - Шилигарника	4 места
7	Бъндерица 2	Седалкова възжена линия	Междинна станция - Тодорка	4 места
8	Плато	Седалкова възжена линия	Плато - Тодорка	4 места
9	Тодорка	Седалкова възжена линия	Шилигарника - Тодорка	3 места
10	Стара котва	Ски влек	Стара котва - Шилигарника (паркинг)	
11	Детска котва	Ски влек	Детска котва - Шилигарника	
12	Паница Б	Ски влек	Бъндеришка поляна - до път х.„Бъндерица“	
13	Влек Чалин	Ски влек	Чалин валог	
Ски зона Добринище				
14	Добринище	Седалкова възжена линия	х. Г. Делчев - Междинна станция и Междинна станция - х. Безбог	2 места
Ски зона Кулиното				
15	Кулиното	Ски влек	Кулиното	

158

- **Места за краткотраен отдих.**

В границите на парка има множество оформени кътове за краткотраен отдих, на подходящо подбрани и разпределени по паркови участъци. Те представляват предимно маса с пейки групирани (на места от 1 - 4 бр.) по няколко. На част от кътовете за отдих има иззидано огнище. Общия брой на тези кътове, попадащи в границите на парка са над 80 бр. Тяхното общо състояние е незадоволително с малки изключения. Голяма част от тях се нуждаят от подмяна, друга от по – интензивна поддръжка.

Далеч по-малък е броя (по няколко броя в ПУ) на дървени скари за погледни площадки, дървени туристически мостове и др. Тяхното състояние е задоволително, като се нуждаят от по-интензивна поддръжка.

- **Места за паркиране.**

Паркирането в границите на парка и непосредствена близост се осъществява на следните места:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.opc.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Таблица №.46:

Места за паркиране в границите на парка и в непосредствена близост.

№	Паркиране в границите на парка	Приблизителен капацитет /бр. места/
1	разклона за Бъндеришка поляна	100
2	в м. Бъндеришка поляна	60
3	площадката при старт - финала на пистата за ски-бягане	20
4	разклона за х. „Бъндерица“	40
5	пред самата х. „Бъндерица“	15
6	в м. Шилигарника	15
7	до х. „Вихрен“	20
8	на две места преди х. „Вихрен“	20
9	до х-л Сикрет в м. „Чалин валог“	10
10	до х. „Яворов“	15
11	до х. „Пирин“ и мотел „Райски кът“	20
12	до х. „Беговица“	15
13	до х. „Загаза“	10
14	до КИП-а на р. Влахинска (м. Пещерата)	10
15	Други*	60
ОБЩО В ПАРКА:		430
№	Част от местата за паркиране в непосредствена близост до границите на парка	Приблизителен капацитет /бр. места/
16	до механа „Мотиката“ (на 250 м след КИП-Банско в посока х. „Вихрен“) - с капацитет около 15 места;	15
17	до почивна станция МС - с капацитет около 30 места;	30
18	до х. „Гоце Делчев“ - с капацитет над 100 места;	100
19	в м. „Върбите“ - с капацитет около 20 места;	20
20	в м. „Попова лъка“ и м. „Туричка черква“ – общо с капацитет около 100 места;	100
21	в м. Кулиното	50
ОБЩО В БЛИЗОСТ ДО ПАРКА:		315
ВСИЧКО ОБЩО:		745

* Друга част от автопотока разчита на надлъжно паркиране на пътищата, на места където има малки или по-големи уширения. Локални места с малък капацитет за паркиране има изградени при хотелите и почивните станции в м. Шилигарника, м. Чалин валог и др. Паркингите им са с капацитет от 5 до 10 места за паркиране или общо 40 - 80 места

- **Посетителски информационни центрове, контролно - информационни центрове.**

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.opc.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Таблица №.47:

Контролно информационни пунктове (КИП) по паркови участъци.

ПУ „ВИХРЕН“				
I	ПИЦ	Д НП „Пирин“	гр. Банско	
II	ПИЦ	гр. Банско	на терит. на парка	предвиден за изпълнение
1	КИП	Драгостинов чарк	в м. „Драгостинов чарк“	предстои ремонт
2	КИП	Бъндеришка поляна	в м. „Бъндеришка поляна“	предстои ремонт
3	КИП	Демяница	до х. „Демяница“	предвиден за изпълнение
4	КИП	Вихрен	до х. „Вихрен“	предвиден за изпълнение
ПУ „БАЮВИ ДУПКИ“				
5	КИП	Бетоловото	в м. „Бетоловото“	предстои ремонт
6	КИП	Яворов	до х. „Яворов“	предвиден за изпълнение
7	КИП	Кулиното	в м. „Кулиното“	предвиден за изпълнение
ПУ „БЕЗБОГ“				
III	ПИЦ	Добринище	гр. Добринище	предстои ремонт
8	КИП	Безбог	до х. „Безбог“	предвиден за изпълнение
ПУ „ТРИТЕ РЕКИ“				
9	КИП	Пирин	до х. „Пирин“	предвиден за изпълнение
10	КИП	Сухото езеро	в м. „Сухото езеро“ над с. Брезница	предвиден за изпълнение
ПУ „КАМЕНИЦА“				
IV	ПИЦ	Сандански	гр. Сандански	открит 2014 г.
11	КИП	Беговица	до х. „Беговица“	предстои ремонт
12	КИП	Спано поле	в м. „Спано поле“	предстои ремонт
13	КИП	Дългата поляна	в м. „Дългата поляна“	предвиден за изпълнение
14	КИП	Тевно езеро	до з. „Тевно езеро“	предвиден за изпълнение
ПУ „СИНАНИЦА“				
V	ПИЦ	Кресна	гр. Кресна	предстои ремонт
15	КИП	Върбите	в м. „Върбите“	предстои ремонт
16	КИП	Ширинето – Пещерата	в м. „Ширинето – Пещерата“	предстои ремонт
17	КИП	Синаница	до х. „Синаница“	предвиден за изпълнение

Проучване, проектиране и изграждане на КИП-ове на парковата охрана в съответните точки

Ремонт, оборудване, заснемане и вписване в КК и КР на съществуващите опорни пунктове – КИП

Планирано е изграждане на КИП в ПУ „Каменица“, ПУ „Трите реки“, ПУ „Безбог“, информационни точки в м. „Предела“ и в някои от селищата, които са основни подходи към парка.

➤ **Възможности за практикуване на различни видове спорт в парка.**

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

- **Пешеходен туризъм:**

Тази туристическа практика, набира все по - голяма популярност в страната, след като беше пренебрегвана през годините на прехода.

На него се падат над 70% от всички посетители на парка на целогодишна база. Над 90% от посещенията са реализирани през летните месеци, както и в зависимост от атмосферните условия през късна пролет и ранна есен.

- **Ски спорт и неговите подкатегории**

Този вид спорт, развил се много през последните 12-13 години (от 2001 г.), оформи облика на НП „Пирин“ и региона, като ски център от световна величина (провеждат се кръгове за Европейски и Световни първенства по ски, алпийски дисциплини). Основния ски център за практикуване е „Ски-зона с център Банско“, стопанисвана по ДК от 2001 г. Други ски зони за практикуване на ски спорт са също от северната част на парка – „Ски-зона с център Добринище“ и „Ски-зона с център Кулиното“, които са с по една писта и много по ограничен капацитет, който не отговаря на туристопотока.

- **Алпинизъм**

НП „Пирин“ е подходящ за алпинизъм, поради алпийския си характер. Алпинизма и неговите форми (планинско, снежно, ледено) са се практикували в парка в миналото и по-малко понастоящем. НП Пирин предлага, не много, но добри и известни сред алпинистите маршрути.

- **Скално катерене**

Парка предлага, практикуване на този спорт от начинаещи и напреднали. Обособени са няколко маршрута: северната стена на вр. Вихрен, стената на вр. Дженгал, стената на вр. Главнишки чукар. По-малко използвани са катерачески маршрути под вр. Разложки Суходол (в резерват Баюви дупки – Джинджирица), скалния феномен Стъпалата (в резерват Баюви дупки – Джинджирица), Даутов връх (в резерват Баюви дупки – Джинджирица), стената на вр. Синаница и вр. Георгийца и др. Едно от често използваните места в близост до гр. Банско е в м. „Пещерите“, където са изградени няколко маршрута. Мястото се използва и за тренировки на учениците, специалност „Планински водач“ в ПГССТ „Алеко Константинов“, град Банско и др.

Парка има потенциал, за развитие на маршрути от типа „via ferrata“ - система от метални въжета, въжени мостове, стълби и парапети, която позволява преодоляването на трудно достъпни скални терени. Този тип спортни съоръжения са подходящи за всички любители на планината, желаещи да опитат удоволствието от скалното катерене, без да имат специална подготовка. В момента има няколко подсигурени участъка (в района на „Бански суходол“ - „Кончето“ – „Кутело II“ и др.), но през годините са били изградени, унищожавани, възстановяване и оспорвани. По – голяма част от тях се нуждаят от ремонт или поддръжка, като парапета и въжето са оставяни само в най – трудните участъци от маршрута.

- **Пещерничество**

От гледна точка на достъпността си, пещерите могат да бъдат категоризирани в две основни групи:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

- за свободни туристически посещения - пещери, за чието посещение не са необходими специална подготовка и екипировка;

- за специализирани посещения – пещери, достъпни само за хора със спелеоложка подготовка и използването на специализирани средства.

Предвид на по-значителните си размери и сложната си морфология, няколко Пирински пропасти представляват интерес и могат да бъдат основни обекти на организирани спортни посещения (хоби туризъм):

- Пропастта Бъндерица (125 м.)
- Пропастта Вихрен (170 м.)
- Пропасть “Бански суходол” №30 (25 години “Академик”) - (118 м.)
- Пропасть “Бански суходол” №9 - (170 м.)
- Пропасть “Каменица” №14 (103 м.)
- Пропасть “Челюстница” №17 (Циркус “Б. дупки”) - (103 м.)
- Пропасть “Алеко” (Синанишки под-район) - (130 м.)

• Спортното ориентиране

Спорт, в който от състезателя се изисква да се ориентира в непозната местност сред природата, като се придвижва с помощта на карта и компас. В границите на парка, има условия за провеждане на този спорт в различните му видове (класическо, ски, нощно, вело). Удобните места за този спорт са в м. „Драгостинов чарк“, м. „Чалин валог“, м. „Бетоловото“, около х. „Загаза“ и др.

• Велотуризм

Този вид туризъм е един от най-бързо развиващите се (България изостава спрямо Европа). Част от общините, попадащи в парка са развили веломаршрути в прилежащите територии на парка. В градовете Банско и Разлог се предлагат и организирани на групи за велопоходи с водачи – с различна дължина и трудност. В границите на парка не се развива планинско колоездене.

• Конен туризъм

Конния туризъм, не се слави с висок интерес, тъй като се практикува от по-малка група хора или еднократни разходки от интерес. В границите на парка, според нормите и режимите не е разрешен, но има добри условия в периферията му. В община Разлог има такъв център и маршрут за разходки в м. Бетоловото.

Подходящи места за практикуване на разходки с коне са:

- над гр. Кресна – м. Върбите – с. Илинденци;
- над с. Брезница към х. „Гоце Делчев“;
- над с. Корница;
- над гр. Кресна – с. Влахи – с. Ощава – с. Стара Кресна;
- от с. Пирин – х. “Малина” – с. Рожен – с. Златолист – Мелник;
- около с. Сенокос.

• Парапланеризъм

Парапланът е безмоторно средство за летене, чрез помощта на възходящите въздушни течения (термики). Този вид спорт, за сега не е разрешен в парка, но проучванията показват неговия потенциал и желание от страна на клубове от страната и региона.

162

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

- **Тематичен / Познавателен туризъм (интерес към геология, орнитология, флора, наблюдение на диви животни, и др.)**

Този вид туризъм е форма на пешеходния със силно изразена тематична насоченост. Темите могат да бъдат в различни направления и нива, от обща култура и информираност до учебни турове за подрастващи (напр. като практикуваното в много европейски страни „Forest Pedagogy“) научни трудове.

- **Голф туризъм**

Потенциала за този спорт в района на парка е огромен, благодарение на изградения вече 5 звезден комплекс „Пирин Голф & Кънтри Клуб“, който функционира от 2008 г. и предлага невероятни условия за спорт и рекреация. Комплекса се намира около 1,8 км от границите на парка под м. Бетоловото в землището на гр. Разлог.

- **Рафтинг**

Екстремен спорт, при който се извършват спускания с лодки по буйни реки. Подходящи места са р. Струма (Кресненското дефиле) и р. Места (определени участъци). Този спорт се развива с бързи темпове и има обещаващо бъдеще.

- **Форми на алтернативен туризъм**

Всички тези форми по - скоро акцентират, върху потенциала на региона, като атрактивна дестинация за туризъм и подчертават усилията за изграждане и поддържане на подходяща инфраструктура. В тези форми на туризъм (алтернатива на масовия) се крие и шанса за развитие на малките и изоставани населени места около парка:

- Културен - потенциала на региона в това отношение е огромен, като обектите предмет на този туризъм са предмет на настоящия План

- Селски туризъм - селският туризъм позволява създаване на заетост без сериозни инвестиции. Подходящи селата в региона, разположени в източната част от парка са – Сенокос, Ощава, Влахи, Илинденци, Плоски, Лиляново и др. Също така разположените в южната част от парка села – Сугарево, Пирин и др. и в западната посока, селата – Лъжница, Корница, Брезница, Кремен, Обидим и др.;

- Екологичен (екологосъобразен);
- Здравен (СПА).

Всички тези и други форми са до някъде взаимно свързани и се прекриват, като много често се комбинират.

Изследванията сочат, че най-често се практикуват комбинация от два вида туризъм - 46%, следван от един вид - 28% и 26% за три и повече вида.

На Фиг.45, тук по-долу, е представена схематична оценка на районите с най - голям туристически интерес в границите и в близост до НП Пирин.

163

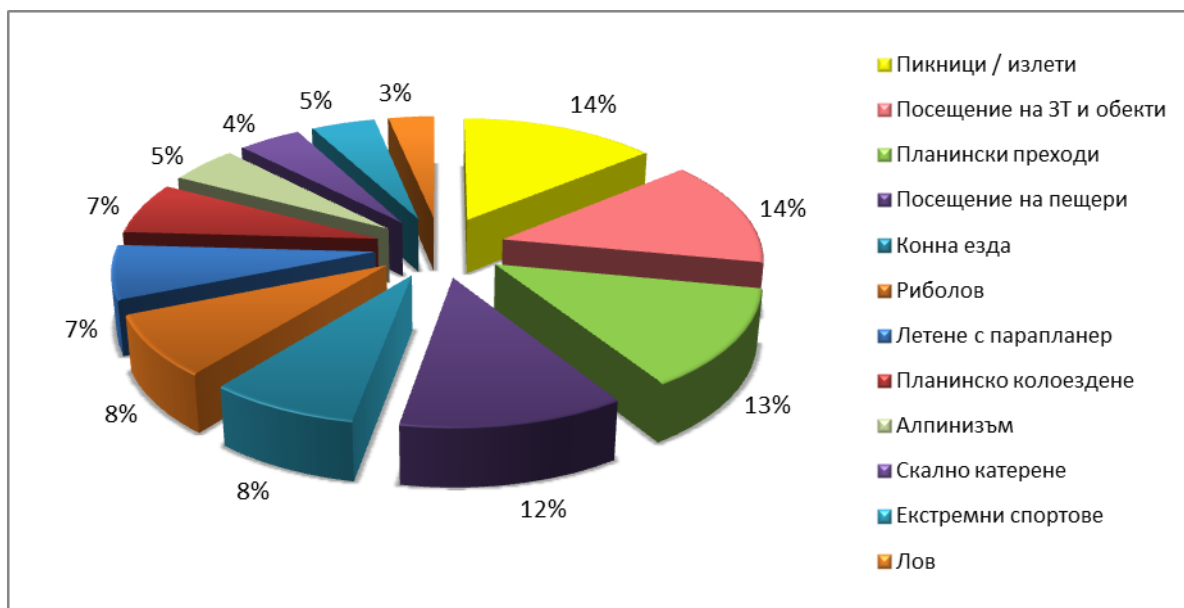
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Фиг.44.Предпочитани активности, извън зимният туристически сезон.

1.16.7.5. Мониторинг на туристопотока в НП Пирин

164

От 2007 г., поради големия туристически интерес към парка и с цел подпомагане на неговото управление и определяне степента на въздействието на туризма върху биоразнообразието, Дирекцията на НП „Пирин“ въвежда ежегоден мониторинг на туристопотока. Той се провежда целогодишно в два от парковите района „Вихрен“ и „Безбог“, а в останалите три – за летния туристически сезон.

В доклада за четири годишното изпълнение на Плана за управление на НП „Пирин“ (2004–2008 г.) са дадени следните обобщени данни за туристопотока през 2007 г.

Таблица № 48 Брой туристите по паркови райони за 2007 г.

ПР	Януари	Февруари	Март	Април	Май	Юни	Юли
Вихрен	*200000	*70000	*45000	1000	9500	10000	11000
Безбог	2000	1100	700	100	150	500	1500
Каменица	350	490	330	290	190	220	410
Синаница	-	-	-	5	50	600	1600
Б. Дупки	192	18	48	11	7	276	602

Таблица №48-продължение

ПР	Август	Септември	Октомври	Ноември	Декември	общо
Вихрен	12000	13000	9000	4000	*55000	430000
Безбог	2100	1000	500	700	2050	12 400
Каменица	2300	4800	1800	188	190	11 558
Синаница	1800	200	9	18	11	4293
Б. Дупки	753	151	117	9	111	2 295
						460 546

* забележка – броят е на туристите посетили ски-зона гр. Банско.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.opc.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Докладът за четири-годишното изпълнение на Плана за управление на НП „Пирин“ (2008–2012 г.) предоставя обобщени данни за динамиката на туристическите посещения в парка за няколко години:

Таблица №49 Динамика в числеността на туристите по паркови райони (2008-2010 г.)

ПР	2008	2009	2010	2011	2012
Вихрен*	530 650	724 680	400 650	550 200	818 700
Безбог*	165 320	360 240	190 500	325 280	650 800
Каменица	70 500	68 540	50 800	62 320	49 850
Синаница	5 800	4 300	4 780	3 580	4 020
Б. Дупки	2 300	3 500	3 110	4 200	4 580
	774 570	1 161 260	649 840	945 580	1 527 950

* забележка – броят е на туристите посетили ски-зона гр. Банско и гр. Добринище.

От декември 2013 г. до 15 април 2014 г. Дирекцията на „НП Пирин“ провежда своя пореден мониторинг на туристопотока.

Проучване на туристопотока през 2014 г

В рамките на изготвянето на новия ПУ на парка, се извършват две преброявания на туристопотока – лятно и зимно. Лятното - в периода юли-септември 2014 г., а зимното – **декември-февруари**. Целта е преброяване на посетителите на парка, преминаващи през основните входно-изходни пунктове/подстъпи към парка от всички ПР. За целта се изработи методика и процедура.

Преброяването на посетителите се извърши в предварително определени и съгласувани с дирекцията 13 преброителни пункта, обхващащи всички 6 ПР: „Баюви дупки“, „Вихрен“, „Безбог“, „Трите реки“, „Каменица“ и „Синаница“ (Табл. 50).

Таблица № 50. Основни преброителни пунктове:

Парков район	Преброителен пункт
ПР „Баюви дупки“	Разлог – м. „Бетоловото“ за х. „Яворов“
ПР „Вихрен“	1. Банско – Кабинков лифт – нач. станция 2. Банско – „Мотиката“ – паркинг – пътеката по ски пътя 3. Банско – пресечната точка на пътеките от Рибарския завой на шосето към х. Вихрен и м. Кариерата за х. Демяница 4. х. Бъндерица паркинга на къмпинг Бъндерица / х. Вихрен
ПР „Безбог“	1. Добринище – Долната станция на лифта 2. на х. Безбог (на „Душевадката“)
ПР „Трите реки“	1. Г. Делчев – х. „Попови ливади“ - пътеката за х. „Малина“ и х. „Пирин“ 2. с. Рожен - пътеката за х. „Пирин“
ПР „Каменица“	Сандански – на м. Разкола и м. Водохващането - Мозговица (над м. Попина лъка) - към х. „Беговица“/ „Каменица“
ПР. „Синаница“	1. Струмияни (с. Илинденци) – на м. „Мраморни кариери“ към Спано поле 2. Кресна – м. „Върбите“ 3. Симитли – с. Сенокос - на м. „Оборо“ - за вр. Пирин

165

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

В ПРИЛОЖЕНИЕ към т. 1.16.7 е приложена Методиката, Инструкцията и Преброятелният лист, въз основа на които е проведен мониторингът. Приложени са също и всички индивидуални преброятелни листове по преброятелните участъци, по дни за всеки ПР.

1.16.7.6. Констатираните нарушения в областта на туризъм, отдих, спорт, услуги и взетите мерки, както и резултатите от тях.

Констатираните нарушения в парковата територия са на базата на Докладите относно: „Състоянието на горите, земите и водните площи на територията на НП „Пирин“ по години (от 2007 г. до 2013 г.).

В следващата Таблица № 51, са представени съставените констативни протоколи за нарушения, свързани най-често с развитието на туризма, през последните 3 години от действието на плана.

Таблица №51 Съставени констативни протоколи за нарушения, свързани с туризма, през последните 3 години от действието на плана

Вид нарушение	Парков район															Общо за НП	Всичко					
	Вихрен			Бай.дупки			Синаница			Каменица			Безбог									
	Година / Брой на издадените Конст. протоколи за нарушения																					
	11	12	13	11	12	13	11	12	13	11	12	13	11	12	13							
Каране на ски извън обозначените за това ски-писти и трасета																	4			4	4	
Извършване на дейности на територията на НП "Пирин" без съгласуване	4	2	2	1					1	1		1					1		5	5	3	13
Спазване на санитарното и хигиенното състояние на територията на НП "Пирин"																			0	0		0
Движение и паркиране на МПС извън обозначените				1	2							4	14				1	2	6	15	3	24
Палене на огън и бивакуване извън определените за това места	3		1						1							9	5	4	12	6	5	23
Събиране на плодове и гъби над нормите определени с																		1		0	1	1
Други		2	1											2			1		3	3		6

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.opc.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

В СВИТЪК I: ПРИЛОЖЕНИЕ към т.1.16.7. е приложена справка за нарушенията в областта на туризма, отдих, спорт и услуги. „Актове за установяване на административни нарушения (АУАН) относно туризма, спрямо общия брой АУАН съставени в парка за периода 2007-2013 г.“

Фиг 45. Оценка на районите с най - голям туристически интерес в границите и близост до Парка

DRAFT

167

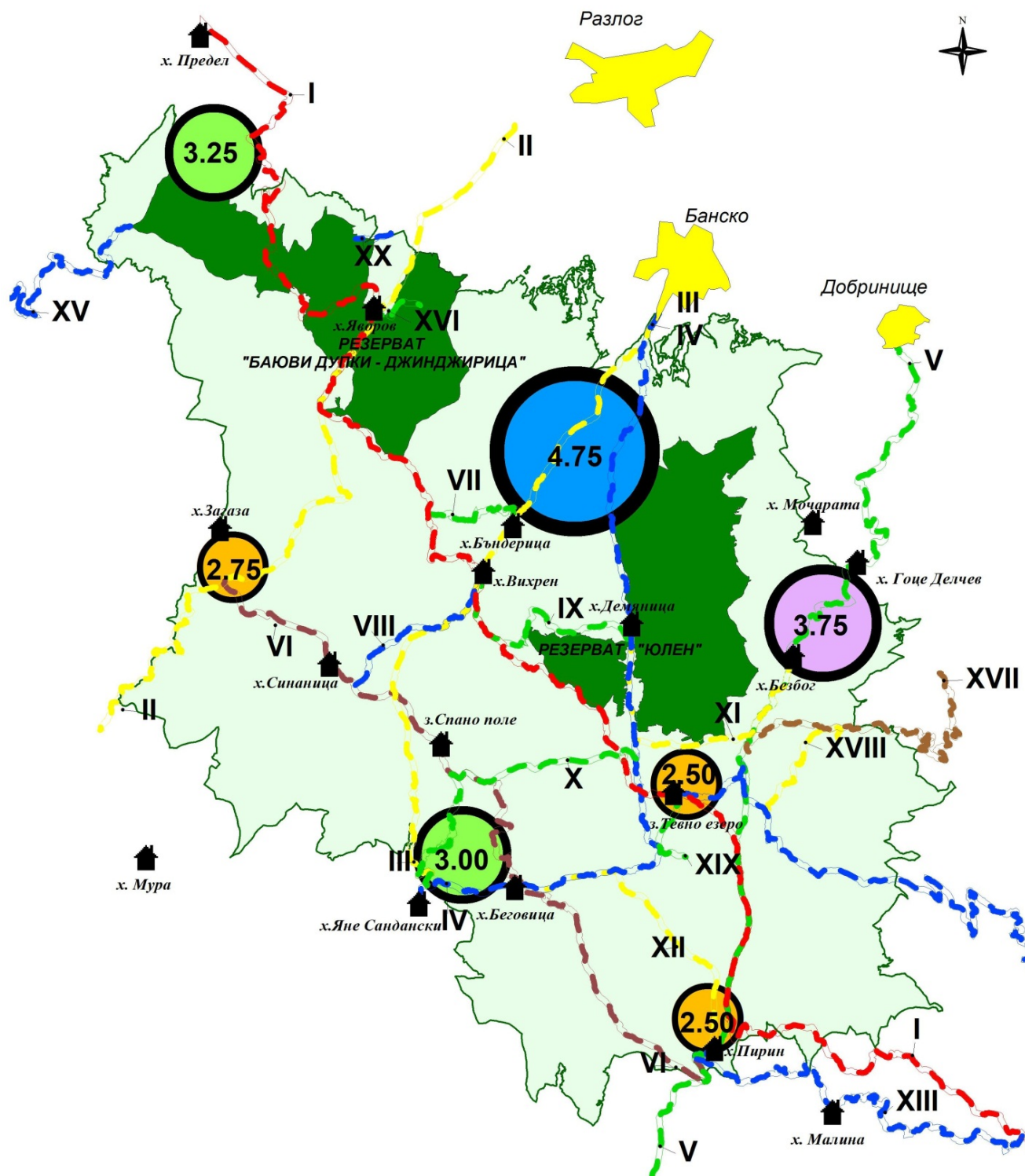
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.opc.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

68

1.16.8. Промисленост

На територията на парка и в непосредствена близост до неговите граници няма промишлена дейност, освен производство на електроенергия. В землището на село Лиляново, община Сандански, се намират хидротехнически съоръжения и обслужващи ги сгради, представляващи първо стъпало на каскада „Санданска Бистрица“.

1.16.9. Информираност на обществеността за НП Пирин и отношението към него

Три са основните канали, които Дирекция „НП Пирин“ практикува за поддържане на информирана обществена среда, както за своята дейност, така и за екологично обучение и природозащитна дейност.

Това са:

- Посетителските информационни центрове;
- Издаването на информационни материали;
- Организирането на образователни инициативи и събития.

През 2004 год., съгласно концепцията за единна информационна система на територията на НП Пирин, е осъществено проучване от експерти от Д НП Пирин, Пирински туристически форум и Българска фондация Биоразнообразие на съществуващата материална база по всички общини. Набелязани са най-подходящите места, за създаване на информационни и посетителски центрове. До този момент са изградени десет контролно-информационни пунктове и два Посетителски центъра - в гр.Банско, построен през 2004 г. и реновиран през 2011г., и новооткритият през месец юни тази година в гр.Сандански. Предстои да бъдат изградени допълнително Посетителски информационни центрове в гр. Банско и местността „Драгостинов чарк“, както и нови контролно-информационни центрове във важни паркови райони и основни подходи към него.

Стопанисването на съществуващите информационни обекти се осъществява от Д НП Пирин. Тези центрове популяризират дейността на Дирекцията на Парка чрез информационни материали, подреждане на изложби, организиране на образователни мероприятия, семинари, обучения, работни срещи, дискусии и др.

Обновеният и оборудван със съвременна техника през 2011 год. в град Банско Посетителски информационен център се е превърнал в активен център за изграждане на общо екологично поведение и образование и информираност за богатството и уникалността на Национален парк „Пирин“ за млади и възрастни. Центърът играе важна роля и за развитието на туризма в района на парка. От откриването му през 2004 г. до днес са преминали близо 30 000 посетители, от които приблизително двацет процента са чуждестранни туристи.

Новооткритият през месец юни 2014 година Посетителски информационен център в град Сандански е посетен от над 600 ученици и възрастни (до края на м.октомври).

Други канали за екологично обучение и информираност на обществеността в дейността на НП „Пирин“ от 2004г. до днес са - издаването на информационни материали, организирането на природозащитни образователни инициативи и събития.

Издават се няколко типа информационни материали:

- Материали с информация за НП „Пирин“, за неговото богатство и разнообразието – туристически карти за парка/на български и английски език/, албуми с богат снимков материал, книги, брошури и др.;
- Материали, свързани с дейностите на Д „НП Пирин“ – наръчници, информационни табла, листовки, инструкции;
- Образователни материали за деца и ученици – плакати, табла, книжки за екосистемите в НП „Пирин“, образователни информационни пакети за животни и растения;

И от трите вида информационни материали през годините са отпечатани в голямо и разнообразно количество, което се разпространява в посетителско информационните контролно – информационните центрове, училищата и др.

Организирането на образователни инициативи и други събития е другият приоритет в дейността на парка, за да се приобщят подрастващите и обществеността към темите, касаещи устойчивото опазване на околната среда като цяло и към грижа и любов към Национален парк „Пирин“. Училищата в прилежащите към парка общини са изключителен партньор в тези дейности. Организирането се уроци, лекции, презентация, походи, лагери, конкурси за рисунки, фотографии, разкази, изложби, пленери. Едни от последните организирани събития са - обявеният национален конкурс за фоторазказ „Какво за мен е Пирин?“ /получените есета, стихове, разкази и снимки са класирани и наградени с рекламни и образователни материали, същите са публикувани в сп. Орбел и на сайта на парка/. В партньорство с БТС е проведен първи национален преход по Международен маршрут Е4 /по главното било на Пирин/, с участието на 30 туристи от цялата страна, както е и проведената колоездачна обиколка на Пирин, с участието на 60 ученици и студенти от гр. Сандански.

170

През последните две години е осъществен сериозен образователен проект „Разработване на образователен пакет „Регион Пирин за деца“ – учебно помагало с богата информация за Пирин планина и НП „Пирин“, интерактивни игри и помощни материали за провеждане на уроци сред природата – раздава се на всички училища в общините, прилежащи на парка. По проект „Устойчиво управление на Национален парк „Пирин“ и резерват „Тисата“ е изработен пакет от 15 научно популярни филмчета – подготвени са 100 CD, които ще се предоставят за ползване по училищата.

През 2012 – 2013 г. година във връзка с отбелязване 50-годишнината от създаването на Националния парк и 30 годишнината от включването на защитената територия като обект в Списъка на ЮНЕСКО за опазване на световното природно и културно наследство се организира външна изложба с големи фотоси от НП „Пирин“. Освен в Банско изложбата е видяна от хиляди посетители в градовете Сандански, Гоце Делчев, София, Благоевград и Казанлък /2012-2013 год./.

Всички инициативи и събития, организирани от ДНП „Пирин“ се отразяват широко от регионалните средства за масова комуникации, с които тя има трайни връзки.

В своите инициативи Дирекцията на Парка разчита на контакти, съвместна работа и партньорство с общините, училищата, бизнеса, държавните учреждения и институции, читалищата, обществени и граждански организации и др. За тази цел към Дирекцията на Национален парк „Пирин“ от 2004 г. е създаден Консултативен съвет от техни представители, които да участват пряко в управленските дейности на ДНП „Пирин“ при взимането на важни за дирекцията и парка решения.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

1.16.10. Превенция и борба с пожарите

Изпълнение на задачите произтичащи от Плана за управление 2004 г, свързани с опазването на парка от пожари

В изпълнение на поставените с Плана за управление цели и предвидените програми, проекти и дейности, по специално разработено от ДНП задание през 2004 г., е изработен Технически проект за опазване от пожари и действия при пожарна ситуация в Национален парк „Пирин“.

По данни на ДНП, през двата отчетни периода 2004- май 2008 г и юни 2008- 2012 г., по отношение на изградената на терен противопожарна инфраструктура и снабдяване с необходимата екипировка е извършено следното:

2004- май 2008 г.

- всички служители от парковата охрана са оборудвани със закупените лични предпазни средства и специализирана екипировка;
- закупени са необходимия брой противопожарни шкафове за изграждане на противопожарните депа. Депата са монтирани в опорните пунктове на парковата охрана, хижи и др. постройки на територията на самия парк, така че противопожарните инструменти и останалия инвентар да бъдат максимално бързо и удобно използвани в случай на нужда;
- съгласно промените в нормативната уредба, част от противопожарните депа са дооборудвани с необходимия брой бензиномоторни помпи и бензиномоторни триони;
- изграждане и поддръжка на нови места за палене на огън.

Инвестираната в набавянето на противопожарна екипировка и материално – техническо оборудване сума за периода възлиза приблизително на 40 800 лв.

Изградена и поддържана през периода е била една миниреализована ивица с дължина 10 км, при предвидени по проект 24 км.

ДНП е разработило и реализирало проект (вкл. до 2010 г) за изграждане на водоизточници за зареждане на противопожарни автоцистерни и поставяне на бариери на горски пътища за ограничаване достъпа в пожароопасни райони по време на текуща пожарна опасност. Изградени са били 10 бр водоизточници и поставени 5 бр. бариери на територията на парка.

Юни 2008- 2012 г.

- поддръжка и ремонт на пътища за движение на противопожарни автоцистерни;
- изграждане и ежегодна поддръжка на минирализовани ивици с обща дължина 21.8 км.
- изграждане и поддръжка на нови места за палене на огън.

Система за наблюдение, откриване и пожароизвестяване- характеристика, използване, анализ на получените резултати.

На територията на парка е изградена система от противопожарни кули за термо и видео наблюдение, откриване и пожароизвестяване, разположена в ПР «Вихрен». Осъществено е и обучение на служители от парка за работа със системата. Оперативно, тя функционира от 2012 г., с 3 бр. камери, монтирани на двадесет метрови стълбове, в околността на ски- зоната. Преценено е, че това е мястото с най- висок пожарен риск на територията на пилотния район, като едновременно с това е и лесно достъпно, с оглед обслужването на техническите средства.

171

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

През периода 2012- 2014 г в ПУ „Вихрен“ са възникнали 4 запалвания с незначителна площ и се е развил един пожар върху площ от 16 дка. В единия от случаите регистрирането на пожара е и с помощта на системата за наблюдение, откриване и пожароизвестяване (СНОП). Твърде краткият период на експлоатация не дава възможност да се правят определени изводи за целесъобразността на използване на системата.

Оценка на постигането на целите и задачите по опазването на НП Пирин от пожари

Противопожарната практика на ДНП е на необходимото ниво и действа адекватно по отношение на превенцията, противопожарното устройство на територията и гасенето на горски пожари. Служителите на Дирекция НП "Пирин" са добре обучени и оборудвани за изпълнение на текущите си задължения по опазване на парковата територия от пожари.

Отчет за инвентаризацията на съоръженията с противопожарно значение- обезпечение, състояние и препоръки

Отчетът е направен по паркови участъци, на базата на данни от Технически проект „Опазване от пожари и действия при пожарна ситуация в Национален парк „Пирин“ и резерват „Тисата“ и извършената на терена инвентаризация през 2014 г.

Общо на територията на парка функционират следните съоръжения с противопожарно значение:

Място за палене на огън

По Технически проект от 2004 г. е предвидена поддръжката на 31 съществуващи места за палене на огън и изграждане на 20 такива, за територията на целия парк.

При инвентаризацията на терена бяха установени 61 места за палене на огън, като 51 от тях са оформени и като кът за отдих с пейки и маси. Деветнадесет от местата за палене на огън са в добро състояние и 42 са за ремонт.

Всички места за палене на огън са оборудвани с табели: „Място за палене на огън“ и „Противопожарни правила“.

Място за паркиране

Съгласно Технически проект от 2004 г. на територията на парка съществуват 19 места за паркиране, като е предвидена тяхната противопожарна поддръжка.

На територията на парка няма новоизградени места за паркиране. Минерализовани ивици (като текуща ежегодна поддръжка) около съществуващите паркинги не бяха установени.

Депа за противопожарен инвентар

По Технически проект от 2004 г. е предвидена поддръжката на 6 съществуващи и изграждането на 17 нови депа.

В момента на територията на парка има 18 депа за противопожарен инвентар, оборудвани съгласно изискванията. Пред вид залегалото изискване в нормативната база по минимум едно депо на район (горскостопаснки участък), тази обезпеченост се приема за достатъчна.

Табели с противопожарни мерки и изисквания

По Технически проект от 2004 г. са предвидени за изработване и разполгане на територията на парка 52 бр. такива табели.

172

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

Установени са 58 броя. Те съдържат противопожарните правила, които са регламентирани с действащата нормативна база у нас.

Забранителни (указателни) табели

По Технически проект от 2004 г. са предвидени за изработване и разполгане на територията на парка 105 бр. такива табели.

Установени са 123 броя такива табели.

Всички табели (и тези с противопожарни мерки и изисквания и забранителните) са изработени от пластмаса, която старее бързо при тежки метеорологични условия. Това налага поэтапната им подмяна с табели изработени от по-устойчиви материали (например ламарина).

Водоизточници за зареждане на противопожарни автоцистерни

Съгласно Технически проект от 2004 г. на територията на парка е имало шест водоизточника и са били предвидени за изграждане още 18 бр.

През ревизионния период са изградени 10 броя.

Всички изградени водоизточници (оформени вировете по водните течения) се унищожават ежегодно пролетно време поради прииждането на реките.

Ремонт на пътища за движение на противопожарни автоцистерни

Съгласно Технически проект от 2004 г. на територията на парка за изграждане и поддръжка са били предвидени 54.4 км пътища за движение на противопожарни автоцистерни.

През 2008- 2010 г е осъществена ремонт и поддръжка на 112 км. съществуващи горски пътища, (направа и поддръжка на водостоци, запълване на неравности, укрепване на участъци от пътя, очукване на камъни, оформяне на канавки, почистване на храстова растителност- ръчно или с булдозер), които частично могат да се използват и за движение на противопожарни автоцистерни. На терена не бяха установени уширения за разминаване, площадки за обръщане и изходи от пътищата.

Като цяло, с изключение на асфалтовите пътища, пътната мрежа на територията на парка е в незадоволително състояние.

Барииери на горски автомобилни пътища

Съгласно Технически проект от 2004 г., в НП Пирин, за изработване, поставяне и поддръжка са били предвидени 23 бр. барииери за ограничаване на достъпа в периоди на висока текуща пожарна опасност.

По данни на ДНП Пирин, 5 бр. барииери са били изработени и поставени в различните паркови участъци, но относително скоро след това са унищожени от посетители. По тази причина е прекратено изработването и поставянето на други такива съоръжения. Инвентаризацията през лятото на 2014 г не установи на терена такива съоръжения.

Минерализована ивица

Съгласно Технически проект от 2004 г. в парка е имало 12.5 км съществуващи минерализовани ивици и е било предвидено изграждането на още 23.7 км такива.

На територията на парка понастоящем дължината на минерализованите ивици е 21.8 км, като се извършва ежегодната им (с изключение на 2012 г по липса на средства) поддръжка.

173

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.opc.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Площадка за кацане на хеликоптери

На територията на парка съгласно предвиденото в Техническия проект от 2004 г и реално на терена съществуват 5 площадки за кацане на хеликоптери. Не е извършвана ежегодна поддръжка, защото такава не е била необходима- площадките са в добро състояние.

1.17. НАСТОЯЩО ПОЛЗВАНЕ НА ПРИЛЕЖАЩИТЕ ТЕРИТОРИИ

Население и демографска характеристика

Подробно информацията за трудовата заетост и демографските тенденции в общностите в прилежащите на Парка населени места е направено в т.1.16.1, по-горе.

1.17.1 Техническа инфраструктура

Предмет на обследване в контактните зони на НП Пирин, са обекти свързани с :

- **Електрозахранване**

Електропреносната мрежа захранва населените места и туристическите центрове в контактната зона и след това продължава в парка като захранва отделни обекти (надземно и подземно захранване).

- **Водоснабдяване - Водоизточници**

От *изворни води* са изградени каптажи в следните местности:

- м. Калугерица – за водоснабдяването на гр.Разлог;
- изворите Циганско кладенче, Пелеви извори, Усина, дренажно водохващане и сондажни кладенци – за водоснабдяването на гр.Банско;

От *речни води* се осъществяват водохващания за задоволяване на следните потребности:

- р. Стружка и р. Валявица – за водоснабдяването на гр.Симитли;
- водохващане на р. Алексова – за водоснабдяването на м. Предела и гр. Разлог.
- р. Санданска Бистрица - водосилова каскада за комплексно използване на водите след ВЕЦ „Сандански“ за водоснабдяването на гр. Сандански.

- **Водоснабдителни мрежи и съоръжения.**

- ✓ *Община Разлог:*

- От каптиран извор на кота 1200 м в м. Калугерица, чрез водопровод $\phi 200$ mm, водата се подава към язовир с вместимост $50\,000\text{ m}^3$ под Суходолското езеро за водоснабдяване на гр. Разлог.

- Речно водохващане „Улуко“ в местността „Предела“ също се използва за водоснабдяване в община Разлог;

- За водоснабдяването на курортния комплекс “Предела” и зоната за отдих “Кулиното” се използва водоснабдителна мрежа, включваща няколко каптажи в м. Засеко и водохващане на р. Алексова.

- ✓ *Община Банско:*

- Водоснабдяването на гр. Банско се осъществява чрез каптирани извори в м. Караманица, Свети Иван, Пепев кладенец, Усипо, Циганско кладенче и Пелеви извори.

- За водоснабдяването на гр. Банско и почивните станции, разположени в по-ниската част на парка, е изградено и дренажно водохващане чрез сондажни кладенци във водосбора на р. Дамяница, откъдето с водопровод $\phi 200$ mm, водите се събират в резервоар с обем 5000 m^3 .

174

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

- Изграден е и нов водопровод за допълнително водоснабдяване на гр. Банско от м. Усило, чието предназначение е да осигурява гр. Банско и почивните бази допълнително, при необходимост, с вода за питейно-битови цели с дебит $Q=30 \text{ l.s}^{-1}$.

- Селище Добринище се водоснабдява чрез водохващанията „Липев пожар“ и „Плавилото“;

✓ *Община Гоце Делчев*

✓ *Община Сандански:*

- Гр. Мелник и селищата Сугарево и Карланово се водоснабдяват чрез водопровод, включващ води от изворите на р. Мелнишка, която се образува от сливането на р. Сугаревска и Бела река, каптирани под Стефанов връх.

- За комплекса „Попина лъка“ е изградено местно водоснабдяване, но е с тенденция да се захрани от водопровода за гр. Сандански;

- Водохващането от р. Трешница се използва за водоснабдяване на гр. Сандански, м. Туричка черква, хижа „Яне Сандански“ и хижа „Каменица“ (група Сандански).

- Водохващанията на р. Спанополска, р. Главница, р. Мозговица, Козя река, р. Крива река и р. Разланковица се обединяват чрез събирателен канал във водна кула, откъдето водата се отправя към ВЕЦ „Попина Лъка“ и ВЕЦ „Лиляново“.

Изградено е и водохващане на р. Трешница с масивен яз и странично водоземане от р. Мозговица при ВЕЦ „Попина лъка“, от р. Разланковица и р. Бождовска.

✓ *Община Струмяни*

✓ *Община Кресна:*

- Водоснабдителната система на гр. Кресна включва каптиране на 3 извора, разположени в НП „Пирин“ в местността „Студена вода“ при р. Разколска, 2 извора в местността „Мандрата“ на р. Синанишка и извор „Черната вода“ на р. Влахинска на около 10 км източно от гр. Кресна.

✓ *Община Симитли:*

- За водоснабдяване на община Симитли се използват речни водохващания на р. Стружка и р. Валявица;

• **транспортна инфраструктура**

✓ **по отношение на мощността**

• **държавна пътна мрежа** - в границите на контактната зона, държавната пътна мрежа като мощност е достатъчна със своите 413 км дължина.

• **горска пътна мрежа** – мощността е недостатъчна, както като обща дължина, така и като гъстота, сравнявайки със средната гъстота на съществуващата пътна мрежа в подобни по конфигурация на терена други райони на България, където оптималната гъстота варира между 10 и 15 м/ха, докато в контактната зона на парка **6,40 м/ха**. Плътноста е сравнително равномерна в контактната зона.

✓ **по отношение на състоянието**

• **държавна пътна мрежа** – Според критериите за състояние на държавната пътна мрежа, може да се приеме, че състоянието и е добро. Пътищата в лошо състояние са 19,5 км или 5% от общата дължина.

• **горска пътна мрежа** – Анализът и показва, че състоянието на пътищата в зоните за подход в парка е по-лошо отколкото това вътре в парка, основно поради извършващия се там дърводобив и неотделянето на средства за поддръжка.

✓ **ефективност на съществуващата пътна мрежа**

Ефективността, това е понятие което разглежда условията, които предлага съществуващата пътна мрежа за управлението, охраната, поддържането, колективните и индивидуални посещения в парка. Тези условия в преобладаващите случаи са добри.

175

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

Задоволителни са при с.Места, гр.Г.Делчев, гр.Кресна и гр.Симитли и то при използване на високопроходими превозни средства. Груповият организиран автомобилен туризъм има условие само в подходите от гр. Банско, гр.Добринище и гр.Разлог и то до определени граници, поради липса на места за паркиране. Индивидуалния автомобилен туризъм, няма условия само в подхода през гр.Симитли, докато в другите зони за подход условията за осъществяването му са задоволителни и то главно до или в близост до границите на парка. Като цяло се налага извода, че има **прекомерно натоварване на подходите към парка с посетители от североизток, което пък от своя страна води до непоправими последици за състоянието на парка.**

1.17.2. Селско стопанство

В непосредствена близост до парка не са устанавени селскостопански практики, свързани с растениевъдство или животновъдство, които да представляват реална заплаха за постигане на целите на управление на съседните паркови територии.

Доколкото животновъдството намиращо препитание в летните месеци на територията на НП Пирин, следва да се има предвид, че техното постоянно местодомуване е в селата около парка. По-крупните фермери са бенефициенти по програмата „Пасторализъм“ на ПРСР и получават субсидии на глава добитък, като икономическият им интерес диктува отглеждането на по-рентабилни месодайни породи, вкл. чуждоземни. Традиционните местни породи са изместени, напр. автохтонната порода - **каракачанската овца**, която традиционно е пасяла в парка преди 2007г. Като правило – по-едрите фермери се сдобиват с разрешително за паша за преобладаващата част от разрешените за пашуване в парка територии, за сметка на дребните фермери.

176

1.17.3. Горско стопанство

1.17.3.1. Основни параметри на горите в прилежащите на НП Пирин територии

○ Разпределение по земища

За целите на ПУ на НП Пирин, като прилежащи на парка горски територии са идентифицирани горите в периметър от 500 до към 1000 метра, в които да влизат цели отдели на съседните Държавни горски стопанства, по земища, както следва:

- 1 Земище: с. Градево - Площ 247.3, Зал.площ 238.7 ха, Запас 63865, Запас с клони 72140 куб.м.
- 2 Земище: с. Сенокос - Площ 705.3, Зал.площ 669.3 ха, Запас 120645, Запас с клони 140490 куб.м.
- 3 Земище: с. Брежани - Площ 291.8, Зал.площ 271.9 ха, Запас 76600, Запас с клони 85760 куб.м.
- 4 Земище: гр.Разлог - Площ 1153.2, Зал.площ 1126.2 ха, Запас 197865, Запас с клони 226790 куб.м.
- 5 Земище: гр. Добринище - Площ 985.2, Зал.площ 946.2 ха, Запас 199955, Запас с клони 232130 куб.м.
- 6 Земище: с. Обидим - Площ 268.4, Зал.площ 257.3 ха, Запас 55960, Запас с клони 64100 куб.м.
- 7 Земище: с. Кремен - Площ 488.5, Зал.площ 477.0 ха, Запас 111970, Запас с клони 128880 куб.м.
- 8 Земище: с. Брезница - Площ 522.5, Зал.площ 436.7 ха, Запас 109255, Запас с клони 123740 куб.м.
- 9 Земище: с. Корница - Площ 641.0, Зал.площ 623.5 ха, Запас 215505, Запас с клони 241695 куб.м.
- 10 Земище: с. Пирин - Площ 795.9, Зал.площ 756.6 ха, Запас 181430, Запас с клони 208080 куб.м.
- 11 Земище: с. Сугарево - Площ 447.5, Зал.площ 432.3 ха, Запас 121640, Запас с клони 136830 куб.м.
- 12 Земище: с. Горна Сушица - Площ 335.5, Зал.площ 315.6 ха, Запас 68725, Запас с клони 77865 куб.м.
- 13 Земище: с. Лиляново - Площ 544.7, Зал.площ 486.3 ха, Запас 144295, Запас с клони 162970 куб.м.
- 14 Земище: с. Плоски - Площ 756.0, Зал.площ 687.2 ха, Запас 221200, Запас с клони 246580 куб.м.
- 15 Земище: с. Илинденци - Площ 489.8, Зал.площ 410.2 ха, Запас 66000, Запас с клони 75980 куб.м.
- 16 Земище: с. Влахи - Площ 804.5, Зал.площ 735.9 ха, Запас 169025, Запас с клони 192305 куб.м.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.opc.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

- 17 Землище: с. Стара Кресна - Площ 245.8, Зал.площ 233.0 ха, Запас 71500, Запас с клони 80085 куб.м.
18 Землище: с. Ощава - Площ 88.7, Зал.площ 88.1 ха, Запас 46130, Запас с клони 50850 куб.м.
19 Землище: с. Боджово - Площ 283.5, Зал.площ 239.2 ха, Запас 49120, Запас с клони 55950 куб.м.
20 Землище: с. Кашина - Площ 148.5, Зал.площ 147.2 ха, Запас 52055, Запас с клони 58710 куб.м.
21 Землище: с. Черешница - Площ 65.9, Зал.площ 53.3 ха, Запас 3070, Запас с клони 3365 куб.м.

Общата идентифицирана за прилежаща на НП Пирин територия, възлиза на кръгло **10310 ха**, от които **9632 ха** е залесената площ.

Разпределението на горските площи в прилежащите на НП Пирин територии по Териториални поделения на ЮЗДП е както следва:

- ТП ДГС Г.Делчев - 1163.5 ха;
- ТП ДГС Катунци - 861.8 ха;
- ТП ДГС Сандански - 2515.7 ха;
- ТП ДГС Симители - 1244.4 ха;
- ТП ДГС Струмяни - 489.8 ха.
- ТП ДГС Кресна - 1139.0 ха;
- ТП ДГС Разлог - 1153.2 ха;
- ТП ДГС Добринище - 1742.1 ха;

Обща площ : 10309.5 ха

○ по произход :

Горите от *естествен произход* съставляват 80.0 % (8249.6 ха, в т.ч. 45.9 ха клек), а тези¹⁷⁷ с *изкуствен произход* – 12.9% (1336.2 ха) от цялата площ на горските територии в прилежащите на НП Пирин територии.

○ по вид на горите:

Иглолистните гори (залесена площ) дават облика и на прилежащите на парка територии 6643.5 ха (69.3%), *широколистните високостъблени* са на площ 2580.0 ха (26.9%), а 319.6 ха (3.3%) са издънковите гори за превръщане. Върху съвсем малка площ са горите които се стопанисват *нискостъблено* (от акация, келяв габър, мъждрян и др.) - 42.7 ха (0.5%).

○ по дървесни виидове:

Основните дървесни видове в прилежащите на парка територии са:

Бял бор -	3539.6 ха	36.9%
Черен бор -	489.6 ха	5.1%
Бяла мура -	1318.0 ха	13.8%
Смърч -	674.0 ха	7.0%
Ела -	542.9 ха	5.7%
Бук -	2572.8 ха	26.8%
Зимен дъб -	125.2 ха	1.3%
Ч. Елша -	101.0 ха	1.1%

Както се вижда, основен дървесен вид е белия бор с 36,9% покритие от прилежащите на парка територии, следван от бука с 26,8%, бялата мура с 13,8 %, елата (5,7%) и черния бор (5,1%).

○ Чуждоземни видове:

Като нетипични за региона видове (чуждоземни или неместни) са установени 4 вида : от иглолистните: *дугласка /зелена дугласка/* на площ от 6.1 ха култури от 2 и 3 клас на възраст (21-60 години), както и широколистни – от *червен дъб* (7.6 ха) на възраст основно между 21 и 40 години, както и една издънкова *акация*, която участва в състава на насаждение (без да преобладава с парциална площ 0.6 ха).

○ Разпределение по класове на възраст:

Относително равномерно е разпределението на горите по класове на възраст в целия интервал от 21 до 120 години, което е особено благоприятно от гледна точка на устойчивото възпроизводство на горскодървесната растителност. Малкият процент (6.8%) на млади насаждения (до 20 год.възраст) показва, че в горите предмет на това обследване не се водят регулярно възобновителни мероприятия, т.е. в тях преобладават естествените процеси, водещи до тяхното постепенно застаряване. Последното показва, че горите в прилежащата на НП Пирин територия, през годините предхождащи последната инвентаризация по ДГС, са стопанисвани щадящо и адаптивно, спрямо особеностите на националния парк. В резултат на това, същите представляват надежден буфер за опазване на биоразнообразието на парка.

○ по производителност /бонитет/ на насажденията и културите:

В прилежащите на парка територии преобладават високопроизводителните насаждения от II-ри (36,9%) и III-ти (32,4%) бонитети на месторастения от типа “CD” и “D”, възлизащи общо на 2909,9 ха или 30,4% от общата залесена площ. На бедни и много бедни месторастения от типа „А“ и „В“ са насаждения от местни видове на обща площ от 1125,3 ха или 11,7%.

178

1.17.3.2. *Функции на горите в прилежащите на Парка територии*

С извършената инвентаризация на горите (за всяко от съседните на парка ДГС по различно време), е направено актуално /ново/ категоризиране на горите по функционална принадлежност по Закона за горите (от 1997 г. или по ЗГ от 2011 г, съобразно годината на инвентаризация).

Към момента на изготвяне на ПУ на НП Пирин, в обобщен вид, разпределението на горите от прилежащите на парка територии, с посочена категорията в пълен размер както следва:

Гори с преобладаваща функц.катег.	Водеща функц.катег. ха	В др.катег. %	Общо ха	Общо ха
Стопанско предназнач.	5273.2	51.2	-	5273.2
Вододайна зона	2971.8	28.8	71.6	3043.4
Ерозир. горски земи	1.0	-	15.7	16.7
Защ ив. г. гр. гора	219.0	2.1	121.6	340.6
Защитна ивица шосе	-	-	169.4	169.4
Клек	18.2	0.2	27.7	45.9

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

Нелесопригодна площ	64.8	0.6	46.7	111.5
200 м. около хижа	27.5	0.3	-	27.5
Скално урвист терен	11.7	0.1	42.5	54.2
Техн. пр. б. с ероз.	165.1	1.6	90.0	255.1
семепроизв. градина	0.3	-	1.9	2.2
семепроизв. нас.	153.1	1.5	122.2	275.3

Общо ЗАЩИТНИ ФУНКЦИИ	3632.5	35.2		

Курортна гора	1402.2	13.6	53.4	1455.6
Природен паметник	1.6	-	-	1.6

Общо СПЕЦИАЛНИ ФУНК.	1403.8	13.6		

Общо ЗАЩИТНИ И СПЕЦ.	5036.3	48.8		

ОБЩО ЗА ВСИЧКИ ГОРИ	10309.5	100.0		

Една голяма част от горите в прилежащата на НП Пирин горска територия попадат и под режима на ЗБР, бидейки защитени зони от НЕМ Натура 2000, в ЗЗ „Пирин буфер“, „Кресна“ и др, за които с оглед приемането на ГС планове по ДГС/ДЛС са правени Оценки за съвместимостта с предмета и целите на съответните зони по Натура 2000.

Както се вижда от табличката, в прилежащите на НП Пирин горски територии, е налице пропорционално представителство на горите със стопанско предназначение от една страна (51.2%) и на горите със защитни (35.2%) и специални (13.6%) функции от друга. От горите със защитни функции най-много са тези във „вододайни зони“ (28.8%), а от горите със специални функции – рекреационните гори, определени като „Курортна гора“ (13.6%).

179

1.17.3.3. Горскостопански дейности планирани с актуалните ГС планове

С актуалните горско-стопански планове на ДГС в прилежащата на НП Пирин територии, са планирани всички съобразени със съответния статут (функционална група) дейности – сечи и залесявания, които са представени тук по-долу:

Сечи

В прилежащите на НПП територии са планирани възобновителни, отгледни и санитарни сечи.

Възобновителни сечи има да се прилагат върху 1308.0 ха, от които окончателната фаза е проектирана върху 31.6 ха (само в горите със стопанско предназначение). Най висок е относителния дял на групово постепената сеч (725.2 ха), предимно във високопроизводителни бялборови насаждения (412.8 ха), но също така и в по-сложните по структура - разновъзраст-ни букови (125.6ха) и смърчови гори (111.4 ха) и т.н. Краткосрочните постепенни сечи са планирани върху 347.2 ха (26.5%), основно в по-хомогенните бялборови гори с равномерно разпределение на подраства на обща площ от 226,1 ха. Окончателните фази на възобновителна сеч са най-вече такива на краткосрочната постепенна сеч (26.6 ха). Дългосрочната неравномернопостепенна сеч е планирана върху общо 76.7 ха, високопроизводителни белмурови, борови (от бял и черен бор) и няколко

букови насаждения. Изборни сечи са планирани върху 80.8 ха в разновъзрастни смърчови, букови и смесени иглолистно-широколистни гори.

Като размер на ползването при възобновителни сечи се предвижда да се добиват **100700 куб. м** стояща маса (с клони) за 10 годишен период. Спрямо общата площ и обем на ползванията, възобновителни сечи в прилежащите на НПП територии съставляват 36.1 % по площ и 47.5% по дървесен запас за отсичане от всички видове сечи.

Отгледните сечи са преобладаващия вид сечи при планирането. Общата площ на всички отгледни сечи е 2247.4 ха (62.0% от цялата задействана със сечи площ), а предвидената маса за отсичане – 108485 куб.м с клони (51.2% от целия предвиден добив).

От тях по площ преобладават прорежданията (28.3% от всички сечи) и пробирките (27.9%). По запас е налице обратното съотношение – преобладава добивът от пробирките (27.1% от цялата предвидена за отсичане дървна маса) при 20.8% от прорежданията.

Санитарни сечи са предвидени едва на 56.0 ха (1990 куб.м), но трябва да се има предвид, че голяма част от регулярните сечи при необходимост, фактически изпълняват и санитарна функция.

○ изпълнение на планираните сечи:

Ако се направи съпоставка на реализираните в периода 2004-2014 г сечи от ДГС, спрямо тези предвиждания по ГСПл за едни и същи подотдели, се вижда, че навсякъде изпълнението отстъпва значително на предвижданията. При възобновителните сечи изпълнението е около 50-60 %, при отгледните сечи – около 60.0% (в Кресна има преизпълнение с 106.9, но върху много малка база – 1300 м³ по ГСПл), при санитарните сечи сравнението не може да е меродавно, защото в годините различни обстоятелства са налагали извеждането им и в подотдели, където не е имало повреди при инвентаризацията. Т.напр. 50% е изпълнението на санитарните сечи в ДГС Кресна и 14.9% в ДГС Добринище.

180

Залесявания

Предвиденият в прилежащите на НП Пирин територии залесявания са съвсем ограничени – върху 1.9 ха. Те се предвиждат в съвсем ограничен брой насаждения – 6. Общата площ на тези насаждения е 4.3 ха, а редуцираната площ за залесяване е 1.9 ха. Предвидено е залесяване за попълване на редини в 4-20 годишни изредени насаждения и в една култура (0.2ха). Залесяването ще е ръчно – в ръчни тераси.

Видовете за залесяване са местни и са избрани съобразно условията на месторастене и на съществуващия състав на насажденията.

Според получените от съседните ДГС данни за извършени залесявания в периода 2004 – 2014 год, картината е малко по-друга. Според ГС плановете, залесяванията са предвидени в ДГС Гоце Делчев и в ДГС Катунци, а според отчетите, такива има извършени в ДГС Кресна (върху 0,85 ха, през 2006 г) и ДГС Добринище (върху 1.7 ха - през 2005 и 2007 г).

Както личи от данните за планираните и извършени залесявания, няма такива в които да са извършвани залесявания от нетипични, вкл. чуждоземни видове.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

Таблиците по този раздел са представени в Свитък „Приложения“ към ПУ,

В СВИТЪК I: ПРИЛОЖЕНИЕ към т.1.17.3. са приложени таблиците по този раздел. По-подробен анализ и обобщения са представени в Сборник „Гори“.

1.17.4. Лов и риболов

1.17.4.1. Лов.

Числеността на животинските популации на територията на парка зависи в много голяма степен от ловуването и традициите в околпарковата територия. В селищата непосредствено около парка до 2014 г. са регистрирани повече от 1700 ловци.

○ Отглеждане и развъждане на дивеч:

Дивечът в прилежащите територии на националния парк се стопанисва от Териториалните поделения на Югозападното държавно предприятие гр.Благоевград, както следва: ТП ДГС Г.Делчев (с прилежаща площ в непосредствена близост до НП Пирин - 1163.5 ха); ТП ДГС Катунци (861.8 ха); ТП ДГС Сандански (2515.7 ха); ТП ДГС Симители (1244.4 ха); ТП ДГС Струмьани (489.8 ха); ТП ДГС Кресна (1139.0 ха); ТП ДГС Разлог (1153.2 ха); ТП ДГС Добринище (1742.1 ха). Отглеждането на дивеча в държавните ловни райони в/около цитираните площи се извършва самостоятелно от ДГС, или чрез сключени договори за съвместно ползване с юридически лица, съгласно ЗЛОД. Ловните сдружения стопанисват и ловуват извън държавните райони.

181

Към ДЛ Добринище в местността Харам бунар има заграден дивечоразвъден участък с около 60 бр. диви свине и 4-5 бр. сърни. Редовно се извършва ветеринарен надзор и се следи за здравословното състояние на животните от служебния персонал.

В момента няма развъждане и отглеждане на чужди видове едър дивеч с цел интродукция в планината.

○ Основни методи на ловуване:

Индивидуално и групово с използване на кучета – гончета. Много малък е процентът на използване на кучета-птичари. Често използван е методът на причакване.

○ Нарушения:

Най-често срещаните нарушения, които влияят върху числеността на дивеча са:

- неспазване на сроковете за ловуване,
- убиване на женски диви свине водещи приплоди,
- ловуването на сърни с гончета.

Установени проблеми и нарушения

- ✓ Макар и рядко, има случаи на браконьерства нощно време на зайци с високопроходими коли, предимно около Банско, Кресна и Добринище.
- ✓ Повсеместно кучетата, придружаващи стадата домашен добитък, са без спъвачки.
- ✓ Увеличението на нарезното оръжие у ловците засилва интереса им към дивата коза.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

- ✓ Предпоставка за браконьерство е дейността на препараторите в селищата около НП, при които могат да се намерят трофеи от дива коза, сърна, кожа от мечка, глухар и защитени видове птици.
- ✓ Има случаи на убити пашуващи животни от вълци и мечки.
- ✓ В менюто на някои заведения за обществено хранене в Банско фигурира дивечово месо, често без документ за произход.
- ✓ Завишеният брой на нарушенията в ПУ Вихрен се дължи на факта, че ловната дружина в Банско не разполага с ловна горска площ, освен около 1700 ха поземлен фонд. Същото е фактор, за непредприемане на мерки за повишаване числеността на дивеча в тези площи и е предпоставка за браконьерстване. Ловните традиции в региона на НП, особено на ловците от гр.Банско, които нямат други алтернативни възможности да ловуват, са подложени на забвение.
- ✓ В непосредствена близост до границите на парка има изграден дивечовъден участък за развъждане на дивеч (с ограда) в ДГС Кресна. Същия е предоставен за ползване, като част от ловен район на юридическо лице. В този и в други подобни дивечоразвъдни горски участъци, в резултат на интензивното подхранване се наблюдава привличане на дивеч от околностите, вкл. и от територията на НП Пирин, който става обект на по-интензивен отстрел и е по-лесна плъчка за браконьерите.
- ✓ Освен това, юридическите лица стопанисващи предоставените им ловните участъци, неправомерно въвеждат ограничителни режими за придвижване на хора, техника и домашни животни през съответните територии, което ограничава свободния достъп на същите в парка, вкл. по действащи маршрути и пътеки.

182

1.17.4.2. Риболов и аквакултури

⇒ Риборазвъждане:

Струма и Места, с множеството притоци към тях, попадат в трите условно разделени зони – на пъстървата, мряната и шарана. Съществуват изкуствени водни обекти като баластриери, водоеми за напояване и технологични водоеми, в които се упражнява любителски риболов.

Регистрираните риболовци около парка към 31.12.2014 се очаква да надхвърлят 1000 души. Голяма част от тях не притежават риболовен билет. В района често риболовстват и лица от други части на страната.

В подножието на планината има 3 специализирани обекта за риборазвъждане (рибовъдни стопанства) за производство на дъгова пъстърва, като в едно от тях, до гр. Разлог се произвежда зарибителен материал. В останалите се произвежда само риба за консумация.

⇒ Нарушения, оказващи влияние върху парка:

- ✓ В района няма рибовъдно стопанство, което да произвежда зарибителен материал от балканска пъстърва. Поради тази причина някои физически лица самоволно пускат само дъгова пъстърва в реки от планината, понякога и в Националния парк.
- ✓ На реките Санданска Бистрица, Пиринска Бистрица, Ретиже и Влахина са изградени ВЕЦ, където под водохващанията през летния и есенен сезон оттокът в реките стига минимално допустимия. Това оказва отрицателно въздействие върху рибните запаси. По

същия начин действията отбиването на води от долните течения на реките за напояване на селскостопански култури (когато се практикува).

- ✓ По р. Места се използват взривни вещества, мрежи и електрически ток за улавяне на по-голямо количество риба. В изкуствените водоеми рядко се извършва зарибяване, било то по финансова причина, или от несигурност за опазване на рибата.
- ✓ От някои заведения се изкупува балканска пъстърва, което създава предпоставки за улавяне на по-големи количества предимно от Националния парк.
- ✓ По време на забраната на шарановите риби, през пролетно-летния сезон, много от риболовците се насочват към Националния парк.

1.17.5. Туризм, спорт и, отдих и услуги

В смисъла и в съответствие с посочените задачи, при разработването на раздела в методически план се съобразяват:

- ✓ Методическите постановки, залегнали в План '04;
- ✓ Събраната и обработена актуална информация за аспектите, касаещи проблема.

В териториален аспект, целта на този раздел е да проучи и анализира само обектите, разположени извън границите на парка. Поради обстоятелството, че в Техническото задание за разработването на ПУ няма определен пространствен обхват и не става ясно какви площи влизат в понятието околпаркова територия, за целите на този раздел приемаме следните определители:

- ✓ Населени места, разположени в близост до границите на парка;
- ✓ Развити или в процес на развитие туристически локализации, формирания и самостоятелни обекти;
- ✓ Местоположение, предназначение и характеристики на обектите.

От всички населени места, разположени в близост до границите на НП и предвид предполагаеми взаимовръзки и взаимозависимости между тях и парка, представяме тези, които съгласно възприетата от нас методика следва да бъдат предмет на проучване по отношение условията и възможностите за развитие на функцията отдих и туризъм в околпарковата територия.

Населените места, предмет на внимание в настоящият раздел са общо 26, от които 4 града и 22 малки и много малки села, а именно - Разлог, Банско, Баня, Добринище, Обидим, Места, Кремен, Брезница, Корница, Лъжница, Илинденци, Долна Градница, Кресна, Сенокос, Стара Кресна, Ощава, Брежани, Сугарево, Долени, Любовка, Бождово, Малък целим, Голем целим, Вихрен, Лиляново, Плоски.

Анализът на наличието, характера и качествата на природните ресурси и материално-техническата база за туризъм показва, че от посочените 26 населени места, носители на функцията туризъм и отдих, която има качества да осигури взаимовръзки с ресурсите на парка са само шест, а именно Разлог, Банско, Баня, Добринище, Илинденци и Кресна. Останалите населени места представляват класически малки селища, някои от които имат качества за селски туризъм, но той все още не е получил нужното развитие /Обидим, Места, Кремен, Брезница/.

Основни подстъпи към НП „Пирин“

Основната транспортна артерия която свързва НП „Пирин“ и региона с другите области от страната и Европа е първокласния път от републиканската пътна мрежа Е-79.

Основната връзката на Е-79 със северния и североизточния район около парка се осъществява с второкласния път от републиканската пътна мрежа П-19. На фиг. 1 схематично са показани основните пътни артерии около НП „Пирин“.

За навлизане в границите на парка, може да се подходи основно от към следните населени места: гр. Банско (за х. „Вихрен“), гр. Добринище (за х. „Гоце Делчев и х. „Безбог“), с. Пирин (за х. „Пирин“), гр. Сандански (за х. „Беговица“), гр. Кресна (за х. „Загаза“), гр. Разлог (за х. „Яворов“). На тези места, оформени като основни подходи са поставени информационни табла с карта на парка с означени туристическите маршрути и друга основна информация, табло с основните норми и режими, с които трябва да се съобразява всеки посетител (на български и английски език).

1.17.5.1. Обекти за туризъм и отдих:

 Община град Банско – тук се намира основното съсредоточие на туристическа инфраструктура в околпарковата територия. По данни на НСИ средствата за подслон с капацитет над 10 места, са както следва:

- Средства за подслон (капацитет над 10 легла) - 119;
- Стаи в средствата за подслон - 4134;
- Легла - 10134.

Освен посочените средства за подслон, в община Банско като елементи на туристическата инфраструктура са представени още:

- Къщи, предлагащи туристически легла - всичко 97 бр., 783 стаи, 1679 легла;
В т.ч. – 1 звезда – 1 бр. с 9 стаи и 29 легла;
- 2 звезди - 17 бр. (142 стаи и 304 легла);
- 3 звезди – 79 бр. (632 стаи и 1346 легла)
- Самостоятелни стаи – всичко 371 обекта с 875 бр. стаи и 1894 легла
В т.ч. – 1 звезда – 6 бр. с 17 стаи и 37 легла;
- 2 звезди - 127 бр. (381 стаи и 824 легла);
- 3 звезди – 238 бр. (477 стаи 1033 легла)

По данни от отдел „Търговия и туризъм“ при община Банско, общият капацитет на легловата база в средствата за подслон и местата за настаняване в общината към 14.02.2012 г. е **18274 бр.** В посочения брой легла (18274) са включени и леглата във висококатегорийни обекти, категоризирани от МИЕТ.

Броят на заведенията за хранене и развлечения на територията на община Банско (по данни на отдел „Търговия и туризъм“ при община Банско) е както следва:

Вид на обекта	Брой в гр. Банско	Брой в другите НМ	Общ брой в общината
Ресторанти (класически, с национална кухня, механи) и заведения за бързо хранене	282	35	317
Питейни заведения (кафе-аперитиви и кръчми)	176	22	198
Барове и дискотеки	25	2	27
Кафе-сладкарници	7	3	10

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Всичко	490	62	552
---------------	------------	-----------	------------

По данни на община Банско, местата за настаняване по категории и брой легла в града, са както следва:

Вид база	Брой обекти	Общ брой легла
Хотели пет звезди	4	1 317
Хотели четири звезди	14	3 549
Хотели три звезди	15	1 708

Обектите за спорт в общината са:

- ✓ Ски училища - 10 бр.;
- ✓ Спа центрове – 35 бр.;
- ✓ Игрални зали – 6 бр.;
- ✓ Интернет клубове – 2 бр.;
- ✓ Ледени пързалки – 1 бр.;
- ✓ Училище за кънки на лед – 1 бр.;
- ✓ Фитнес зали – 50 бр.

✚ **с.Баня** – обектите, разположени в селото са както следва:

- ✓ Термо-спа-хотел „Римска баня“ – разположен е в южната част на селото разполага с 30 луксозно обзаведени стаи и 6 къщички, ски-гардероб, ресторант, лоби бар, магазини, конферентна зала с 25 места, закрит басейн с минерална вода, спа-център, течаша минерална вода с температура 25°C с доказани лечебни качества, собствен транспорт до кабинков лифт Банско.
- ✓ Хотел „Авалон Резиденс и Спа“ – разполага с 8 студия, 19 апартамента с 1 спалня, 7 апартамента с 2 спални, спа и медицински център, яздене с професионален водач, едномесечни излети и пикници.
- ✓ Спа-хотел „Аспа Вила“ - разполага с 17 двойни стаи, 19 лукс стаи, 4 апартамента и 1 студио; ресторант със 150 места, лоби бор с 40 места, конферентна зала със 100 места, басейн с минерална вода, модерно оборудван спа-център;
- ✓ Апартохотел-спа „Вита Спрингс“ – разполага с 12 луксозно обзаведени апартамента, 12 двойни стаи, минерални басейни, вкл. за деца, спа-услуги, ресторант с 50 места и лятна градина с 40 места.

Освен тях, има изградени /реновирани много на брой къщи за гости.

✚ **гр.Добринище** – в града са изградени 3 хотела и 7 къщи за гости, насочени към обслужването на туристи, както през летния, така през зимния сезон; градът е изходно място за туристическа база /заслон/ Мочарата, разположен в местността Голямата Мочара; представлява комплекс от бунгала с капацитет 160 места, електрифицирана, водоснабдена, с кухненски блок и столова; съседни туристически обекти – хижа Гоце Делчев /1.30 ч/, хижа Безбог /2.30 ч/;

✚ **гр.Разлог** – в града са изградени следните обекти:

- ✓ Семейна къща-хотел „Матерхорн“ разположен е на 400 m. от центъра на гр.Разлог; предлага добри условия за настаняване;
- ✓ Ваканционен комплекс Раденка 3 звезди; състои се от различни по тип ваканционни сгради и съоръжения; обекта разполага с 87 луксозно

185

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

обзаведени апартаменти; ресторанти, конферентна зала, басейн, фитнес, сауна, спа услуги, барбекю.;

- ✓ Спа-хотел Катарино, 4 звезди – разположен е в местността „Катарино“ на 3 km от центъра на гр.Разлог и 10 km от ски-зона Банско; комплексът разполага със 116 двойни стаи, 21 апартаменти, 46 еднофамилни къщи, ресторант със 120 места и допълнителна зала със 30-40 места, барбекю, тераса, лоби-бар със 100 места, механа с 60 места и тераса с 40 места, спа-център с площ 150 m²; спортни обекти и детски площадки.;
- ✓ хотел „Разлог“ – разполага с 40 единични и двойни стаи и 17 апартаменти, ресторант, барбекю, фитнес-център, сауна, ски-гардероб, автомобили под наем, условия за конна езда.

✚ **с.Илинденци** – разполага с хотел „Арт-център“, категория 1 звезда, с 20 места; хотел „Белица“, който разполага с 40 места;

✚ **гр.Кресна** – в града и в непосредствените му околности се намират следните обекти:

- ✓ Ресторант-хотел „Роси“ – разположен е на главен път Е79; разполага със 7 двойни стаи, ресторант с 40 места и тераса с 50 места;
- ✓ Хотел „Стримон ВВ“ – разположен е в център на гр. Кресна, разполага със 8 двойни стаи, 3 апартаменти и 1 мезонет, лоби бар с 30 места и ресторант с 42 места;
- ✓ Хотел „Бриони“, гр.Кресна – разполага с 56 места, ресторант с 60 места, през лятото-120; предлага организиран туризъм до водопадите на Стара Кресна, Кресненското дефиле и хижа Синаница; има условия за спортен риболов, велотуризъм, разполагат с лицензиран планински водач;
- ✓ Хижа „Загаза“ – намира се в Северозападен Пирин на 1400 м.н.в.; представлява двуетажна полу-масивна сграда с капацитет 50 места; водоснабдена, електри-фицирана, етажни санитарни възли; туристическа кухня, столова, лавка, отоплява се на твърдо гориво; съседни туристически обекти – хижа „Синаница“ /3.30 ч по маркирана пътека/, хижа Яворов /5.30 часа/.

186

Освен по населени места, за постигане на посочените по-горе цели, анализът на съществуващите дадености за туризъм и отдих в околпарковата територия визира и извънселищни формирания и единични обекти /хижи, почивни станции и бази/, които имат значение за развитие на функцията отдих в проучваната територия. Тук попадат Попина лъка, Попови ливади /Папаз чаир/, Беталовото, както и хижите Яне Сандански, Предел, Гоце Делчев, Малина и Каменица.

Извън селищни формирания:

✚ **ПОПИНА ЛЪКА** – в това формирание попадат следните обекти:

- ✓ почивна станция „Попина лъка“ – намира се на 16 km от гр.Сандански; разполага с 30 легла, ресторант и магазин; всяка стая е със собствен санитарен възел, цените са в зависимост от сезона, предвидени са отстъпки за деца, групи над 25 г., престой; обектът не предлага бизнес удобства;
- ✓ вилно селище „Попина лъка“ – намира се на 15 km от гр.Сандански, на 1230 м.н.в.; наблизно се намира Попинолъшкия водопад-интересна природна забележителност; селището се състои от частни вили, част от които се отдават под наем;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
ПО-ДОБЪР ЖИВОТ

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

- ✓ хотел „Котарите“ – разполага с 18 двойни стаи със самостоятелни санитарни възли, общо 36 легла, барбекю, ресторант;
- ✓ почивен дом „Медика“ – обектът работи от юни до септември, разполага с 42 легла, етажнен санитарен възел, лятна градина;
- ✓ почивен дом „Водопад“ – разполага с 32 легла, всяка стая е със самостоятелен санитарен възел, лятна градина, термална вода;
- ✓ горски дом „Попина лъка“ – разполага с 8 места в 4 двойни стаи, етажнен санитарен възел, лятна градина, барбекю, спортна площадка.

 ПОПОВИ ЛИВАДИ /Папаз чаир/ - местността е разположена в седловина между средната и южна част на Пирин; на 4-5 km е разположено с Делчево, известно с автентичните си възрожденски къщи. В тази местност са разположени следните обекти:

- ✓ хотел механа „Чановете“, разположен е на 1430 м.н.в.; разполага с 20 легла в 9 стаи, изходен пункт е за резерватите Ковачевица, Лещен, Долен и минералните води на с.Огняново;
- ✓ почивна станция на ТПР „Атанас Тишовски“ – разполага с общо 50 легла в 14 стаи с по 2 и 3 легла, като и две допълнителни бунгала със с пълно помещение и малък кухненски бокс; обекта разполага с механа, барбекю и лятна градина;
- ✓ почивен дом „Ореляк“ – разполага с 1 апартамент, 1 двойна, 4 тройни и 6 четворни стаи и бар-ресторант;
- ✓ хотел „Васи-Лена“ – разполага с 37 легла, разпределени в 12 стаи с по 2, 3 и 4 легла, самостоятелен санитарен възел, ресторант с 40 места на закрито и 40 места – на открито;
- ✓ хижа „Попови ливади“ – разположена е на 1430 м.н.в; заедно с вили „Брезите“ предлагат общо 100 места за настаняване;

Община гр.Гоце делчев е предприела действия за обявяване на „Попини ливади“ в селищно образувание“

БЕТАЛОВОТО

- ✓ Хотел „Терра“ – 4 звезди; разполага с 600 легла, разпределени в 202 луксозни двойни стаи и апартаменти в 4 отделни сгради; луксозно обзаведени, отопляем външен басейн, солариум, заведения за хранене;
- ✓ „Мурите“ клуб-хотел – 4 звезди; 150 легла, разположени в 4 самостоятелни сгради, открит и закрит басейн, масажни студия, ресторант, лоби бар, конферентна зала;
- ✓ Хотел „Гриин ууд“ – разположен е на 6 km от гр.Банско, на 3 km от Разлог и на 2 km от Катарина; 4 звезди; 240 легла, разположени в 28 двойни стаи, 53 студия, 19 апартамента с 1 ателие и 6 апартамента, фитнес, детска площадка, конферентна зала;
- ✓ Хотел „Балкан джуъл“ – 4 звезди; 320 легла; общо 160 уютни, модерно обзаведени помещения – студия и апартаменти; открит басейн, детски площадки, конферентна зала;
- ✓ Хотел „3 планини“ – 4 звезди; разполага с 84 легла в 42 апартамента и 12 студия; разполага със здравен и спортен център, басейн, ресторант, лоби бар.

Хижи

В териториалния обхват, разглеждан в настоящия раздел, са разположени следните хижи:

- ✓ Хижа „Гоце Делчев“ – разположена е в местността Логовете, на 12 km от гр. Добринище, на 1600 м.н.в.; оптималния капацитет на хижата е 106 легла, а максималният – 105 д.; хижата е на 2 етажа и партер; разполага с ресторант, сауна и ски-гардероб; на запад от хижата, по черен горски път, на около 2.3 km се намира местността Мочарата – приятно място за почивка; хижата е начална станция на седалков лифт, който качва за 30 мин. до хижа Безбог, разположена на 2240 м.н.в.;
- ✓ Хижа „Яне Сандански“ – разположена е в южната част на местн. Попина бъка, поречие на р.Главница; представлява масивна 30 етажна сграда с капацитет 70 места, етажни санитарни възли и централно отопление;
- ✓ Хижа „Предел“ – намира се на 1050 м.н.в. в местн. Мрезиница; хижата е напълно обновена; разполага с 13 модерно обзаведени стаи, от които 9 двойни, 4 тройни, 2 апартамента; всички стаи са със самостоятелни санитарни възли; капацитетът на хижата е 38 места;
- ✓ Хижа „Малина“ – разположена е на 1674 м.н.в. в местн. Калугера, Северен Пирин; представлява масивна двуетажна сграда със 68 места и етажни санитарни възли;
- ✓ Хижа „Каменица“ /Беговица/ - разположена е на 1750 м.н.в. на левия бряг на р. Козя /Беговишка/; представлява 3 етажна сграда, стаи с 2-7 легла и 4 апартамента, с капацитет 97 места, електроснабдена, водоснабдена, с етажни санитарни възли; отоплява се с печки на твърдо гориво; разполага с ресторант, туристическа кухня, столова, съседни туристически обекти – хижа Пирин /5.20ч/, хижа Демяница /5.30ч/, хижа Синаница /6.30ч/, хижа Безбог /7.30ч/, изходен пункт за хижа Каменица са местностите Попина лъка и Туричка черква /черковното/;

188

1.17.5.2. Анализ на стратегически документи на национално, регионално и общинско ниво, касаещи туризма и отдиха в НП Пирин и околните територии

Настоящият раздел има за цел да направи анализ на взаимовръзките между НП Пирин и околните територии и стратегически документи на различно йерархично ниво, които имат отношение към развитието на туризма и отдиха в парка и неговата прилежаща територия.

➤ Национална стратегия за развитие на туризма 2014 – 2030 г.

Съгласно стратегията, основната цел на развитието на туризма в периода 2014-2030 г. е утвърждаване конкурентоспособността и ефективността на туристическия сектор на България, посредством оптимално използване на наличните природни и антропогенни ресурси в съответствие с пазарните изискванията и потребителските очаквания за устойчиво развитие на туризма.

За реализирането на стратегическите цели на стратегията, са формулирани следните приоритети:

- ✓ Позициониране на България като туристическа дестинация в по-висок клас на световния туристически пазар като качество на предлагания туристически продукт и добавена стойност;
- ✓ Увеличаване дела на специализираните видове туризъм, водещи до целогодишна и по-интензивна натовареност – балнео (медикъл спа), спа и уелнес, културен (във всичките му форми - исторически, археологичен,

етнографски и поклоннически), еко и селски туризъм, приключенски, конгресен, ловен, голф, винен и гурме туризъм и др.;

- ✓ Стимулиране на интегрирано регионално развитие на туризма чрез формиране на подходящи организационни структури, координация на предлагането и прилагане на регионално диференцирана държавна туристическа политика;
- ✓ Опазване и устойчиво използване на туристическите ресурси, в това число природни, културни и антропогенни;
- ✓ Подобряване на туристическите атракции и свързаната с тях инфраструктура;
- ✓ Повишаване защитата, правата и сигурността на потребителите на туристически услуги;
- ✓ Насърчаване на сътрудничеството между институциите на централно и местно ниво и представителите на туристическата индустрия и създаване на възможности за развитие на партньорство;
- ✓ Повишаване качеството на образование и обучение в туризма в съответствие с нуждите на туристическия сектор и пазара на труда;

Насоките за развитие на отделните форми на туризъм, които стратегията определя за развитието им е както следва:

ЗИМЕН /СКИ/ ТУРИЗЪМ

- Увеличение на дела на планинския и ски туризъм в общия дял на туристическите услуги и продукти в България, както за вътрешния така и за външните пазари. Развитие на целогодишни планински курорти, предоставящи интегриран туристически продукт, съобразно последните установени международни стандарти;
- Увеличение на разнообразието и комплексността на планинския и ски туризъм с други видове туризъм;
- Увеличение на броя нощувки;
- Увеличение на продължителността на сезона;
- Увеличение на продължителността на престоя на туристите;
- Увеличението на приходите от планински и ски туризъм;
- Увеличение на броя и качеството на генериращи пазари за този вид туризъм;
- Привличане на инвестиции с цел подобряване и изграждане на инфраструктурата за нуждите на планинския и ски туризъм;

Мерки :

- Ограничаване на нерегламентираното строителство и целесъобразно и контролирано използване на природните, географските, социално-икономически, културно-исторически и други ресурси на страната;
- Осигуряване на финансови средства за развитие на инфраструктура за нуждите на планинския и ски туризъм;
- Значително увеличаване на инвестициите за подобряване качеството на обучението и професионалната квалификация на туристическите кадри на всички нива – управление, маркетинг, обслужване и др. Освен осигуряването на добре подготвени специалисти е нужно да се търсят начини за обратна връзка с клиентите относно качеството на предоставяните услуги и измерване на удовлетвореността на гостите.

КУЛТУРЕН ТУРИЗЪМ

Мерките, които стратегията предвижда за неговото развитие са, както следва:

- Пълно картографиране и оценка на потенциалните обекти за културен туризъм по определени критерии от гледна точка на атрактивността им да привличат туристи, в каква степен са адаптирани за туристически

посещения, управленска воля и местен капацитет за развитие, подкрепа от местните общности и др.;

- Внимателен подбор на обекти, в които да се инвестира, за да се развият като туристически атракции;
- Разработване на продуктова концепция, основаваща се на съвременни тематични интерпретационни подходи;
- Оборудване на обектите със съответстващи на концепцията съвременни интерактивни съоръжения, с които да се създават пакет от разнообразни услуги;
- Популяризиране на културните атракции сред индивидуалните туристи и да се включват в културно-познавателни маршрути;
- Ефективна комуникация на всички заинтересовани страни, включени в развитието на културния туризъм;
- Осигуряване на активно участие на заинтересованите страни от публичния и частния сектор в стопанисването и управлението на културните атракции;
- Целенасочени мерки за предпазване на обектите от външни негативни въздействия и създаване на съответстваща природна и/или социална среда, която подобрява туристическото въздействие на обектите;
- Предприемане на адекватни и своевременни мерки за съхранение, поддържане и експониране на обектите;
- Ангажиране на местни НПО, общински ръководства и бизнес организации в разработването и осъществяването на проекти на културния туризъм, финансирани със средства по различни програми;
- Създаване на възможности културният туризъм да допълни други видове туризъм и да подкрепи конкурентоспособността на масовите видове туризъм, както и на балнео и СПА, и делови туризъм, на градски и уикенд туризъм и да увеличи продължителността на сезоните;
- Насърчаване работодателите в туризма да инвестират във формирането на нови професионални умения

190

ЕКОТУРИЗЪМ

Стратегията предвижда следните мерки за развитието му:

- Изграждане на клъстери и разгръщане на мрежи от ключови бизнес-начинания в екотуризма и търговски вериги на международно, национално, регионално и местно ниво;
- Поощряване развитието на малките екотуристически предприятия (настанителна база), съобразено с принципите на устойчивото развитие, вкл. местни традиции, изисквания за опазване на околната среда, енергийна ефективност и др.;
- Поощряване прилагането на мерки за енергийна ефективност в областта на екотуризма на всички нива - национално, регионално и местно при изграждане на обща и специализирана инфраструктура и при разработване на продукти и услуги в областта на екотуризма;
- Насърчаване на дейности, насочени към образование на потенциални туристи - интерпретативни и образователни програми с участието на различни възрастови групи, зелени училища с ученици от начално, основно, средно образование, обучителни семинари със студиите от ВУ, учители от общините около защитените територии и др.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

СЕЛСКИ ТУРИЗЪМ

За развитието му стратегията предвижда:

- Утвърждаване на селската туристическа индустрия като устойчив източник на алтернативна трудова заетост в селското стопанство, значим експортен сектор и възможност за допълнителни доходи за редица селскостопански производители, общини и държавата като цяло;
- Създаване и внедряване на специална национална система за акредитация на местата, обектите и фирмите, опериращи в сферата на селския туризъм, която да включва критерии, минимални стандарти, символика, формални механизми за контрол и обработка на туристическите рекламации;
- Формулиране и маркетинг на индивидуална, уникална ваканционна концепция за селския туризъм в България и нейното позициониране на вътрешния и международния пазар. Съдействие за организиране и осъществяване на кооперативен маркетинг на различните равнища на управление;
- Разработване и внедряване на потребителски ориентирана резервационна система, интегрираща цялото предлагане на селски туризъм в страната;
- Водене на надеждна статистика и създаване на база данни за развитието на селската туристическа индустрия / в страната / чуждестранен опит/;
- Използване на селския туризъм за привличане и пристрастяване на българските и чуждестранните туристи към българските селскостопански продукти /сирене, кашкавал, зеленчуци, плодове, подправки, билки и пр./ чрез което да се повиши търсенето и потреблението им;
- Разработване и разпространение на информационни и на рекламни материали, провеждане на и участие в семинари, кръгли маси, конференции, туристически изложения и други PR, рекламни и маркетингови кампании и др. инициативи, посветени на развитието на селския туризъм.

191

ВИНЕН И ГУРМЕ ТУРИЗЪМ

Стратегията предвижда разработване на специализирани и комбинирани маршрути и продукти за нуждите на винения туризъм, съобразени със спецификата на потребителските изисквания и предпочитания (винени семинари и конференции, интегрирани винени и кулинарни курсове, комбинирани дегустации на вино със сирена или колбаси, курсове за начинаещи в областта на сомелиерството, обиколки и разходки за фото-, видеолюбители и художници; - организиране на конкурси, изложби и презентации, практически занимания по лозарство (рязане на лозя, гроздобер), семейни програми извън туристическия сезон и др.), както и както и разкриване на възможности за успешно комбиниране с почти всички останали видове туризъм.

ГОЛФ-ТУРИЗЪМ

Стратегията предвижда:

- Разработване на Програма и план за действие за развитие на голф туризъм в Република България.;

- Определяне на терени за голф-игрища и селища с оглед формирането на голф-дестинации.;
- Насърчаване на изграждането на голф-игрища и голф-селища в близост вече утвърдени туристически и културно-исторически дестинации и места с наличие на подходящи природни ресурси. Това разнообразие в разположението на голф терените позволява да се съчетае практикуването на любимия спорт с планинската прохлада, почивка на морския бряг или културен туризъм. Голф комплексите могат да се съчетават с модерни балнео и СПА центрове с възможност за релаксация.;
- Законово определяне на постоянни параметри за направата на ПУП предназначени за голф-игрища.;
- Стимулиране на партньорство в изграждането и развитието на голф-игрища и селища.
- Въвеждане на допълнителни облекчения за инвестиционното развитие на териториите за рекреационни дейности, в които се включват и голф селищата.;
- Стимулиране и подпомагане провеждането на голф турнири от национален и международен характер.;
- Насърчаване работодателите в туризма да инвестират във формирането на нови професионални умения, в подготовката и квалификацията на кадрите в сферата на голф туризма.;
- Разработване и разпространение на информационни и на рекламни материали, провеждане на и участие в семинари, кръгли маси, конференции, туристически изложения и други PR, рекламни и маркетингови кампании и др. инициативи, посветени на развитието на голф туризъм.

192

ЛОВЕН ТУРИЗЪМ

Стратегията предвижда следните мерки за развитието му:

- Специализиране и паспортизиране на ловните и риболовни стопанства за нуждите на туризма.;
- Насърчаване на практиката за отдаване на концесия на ловни стопанства за осигуряване условия за отглеждане на повече и по-разнообразен дивеч за отстрел.;
- Насърчаване създаването и популяризирането на продукти за фотолов и наблюдение на диви животни.;
- Насърчаване работодателите в туризма да инвестират във формирането на нови професионални умения, в подготовката и квалификацията на кадрите в сферата на ловния туризъм.;
- Разработване и разпространение на информационни и на рекламни материали, провеждане на и участие в семинари, кръгли маси, конференции, туристически изложения и други PR, рекламни и маркетингови кампании и др. инициативи, посветени на развитието на ловния туризъм.

Стратегията ще бъде последвана и надградена за целия период на действие допълнително от детайлизиран генерален мастер план за устойчиво развитие на туризма. Генералният мастер план ще съдържа конкретните дейности по приоритетите, субектите за тяхното изпълнение, сроковете, в които трябва да бъдат изпълнени и необходимите за реализирането им финансови, нормативни и човешки ресурси, както и отчитането на корелационните

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

зависимости от измененията в пазарната среда, световните икономически тенденции и промяната на нормативната база, уреждаща туристическата индустрия, както в ЕС, така и в глобален мащаб.

➤ **Регионален план за развитие на Югозападен регион за периода 2014-2020г.**

Регионалният план за развитие предлага следната специфична цел, касаеща туристическото развитие:

Специфична цел I.4 – Оползотворяване на местния туристически потенциал

Целта за оползотворяване на туристическите ресурси ще се постигне с действия в 3 направления:

1. *Подобряване на инфраструктурата* – транспортна, инженерна, социална и туристическа;
2. *Съхраняване, опазване и подобряване на качествата на туристическите ресурси* – природни, културни и антропогенни;
3. *Институционална координация* – между администрации и фирми в туризма.

Неизползваните възможности за устойчиво развитие на регионалния туризъм във всичките му форми се крият във формирането на клъстърни структури.

Изявени са предпоставки за следните туристически клъстъри:

- ✓ Клъстър „Ски-туризъм“, включващ изявените туристически дестинации Банско, Боровец и зона Витоша;
- ✓ Клъстър „Балнеология и СПА“ – Сандански, Костенец, Велинград, Сапарева баня, Горна баня, Овча купел, Баня, Костенец, Добринище и с. Баня;

Съгласно плана, основните усилия/действия следва да се насочат към:

- ✓ Развитие на природни, културни и исторически атракции от национално и световно значение /паметници на културата, природни забележителности, фестивали и др./;
- ✓ Развитие на ски и всички форми на зимния туризъм;
- ✓ популяризиране на селския познавателен туризъм, насочен към самобитността на отделните части на района;
- ✓ Развитие на екотуризма;
- ✓ Насърчаване на СПА и балнеоложкия туризъм;
- ✓ Подобряване на достъпа и прилежащата туристическа инфраструктура;
- ✓ Формиране и маркетинг на регионални туристически продукти;
- ✓ популяризиране на природното и културно наследство.

Освен формирането на регионални туристически клъстъри, залог за успешна реализация на целта са и организационни действия, като формиране на регионални и местни туристически асоциации и партньорства, вкл. и между общини.

Развитието на ски-туризма, както и на други форми за туризъм ще се осъществява в съответствие с устройствените планове на туристическите и ски-зоните. Отчитането на ограниченията и режимите на територията ще допринася за устойчивото развитие на туризма, съобразно местния потенциал при съхраняване качеството на природната среда. Характеристиките и потенциала на района позволяват да се избегне концентрацията на туристите в една или две зони, а да се разсъсредоточат на територията на района, като се включи наличния неизползван потенциал за познавателен, еко, селски и СПА туризъм, което би допринесло за постигане на по-равномерно натоварване на туристическата инфраструктура не само през зимния сезон.

193

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Развитието на туризма като цяло ще отчита **нормите рекреационно натоварване и статута на територията.**

Мерките и проектите в тази сфера ще разчитат на финансиране от ОП „Региони в растеж 2014-2020 г.“ и „Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.“.

➤ **Общински планове за развитие период 2014-2020**

✓ **Общински план за развитие на община Разлог за периода 2014-2020г.**

Общинския план за развитие /ОПР/ се фокусира върху развитието на общината през следващите 7 години. Документът е със средносрочно действие и предоставя стратегическа програма за общинско развитие през следващия период 2014-2020 г.

Основната цел на общинския план за развитие е да предложи обща рамка и последователност на конкретни действия за устойчиво и интегрирано развитие на местно ниво.

За успешното постигане на тази цел, в областта на туризма плана си поставя за решаване основни задачи, разпознаваеми в приоритетни области 4 и 5 от плана.

Приоритетна област 4 – Балансиран икономически растеж – лидерство на туризма, селското стопанство и промишлеността.

Към посочената приоритетна област, ОПР 2014-2020 г. предвижда следните мерки:

Мярка 4.2 – Формиране на икономически клъстър, свързани с темите туризъм и земеделие.

Мярка 4.7 – Формиране на разнообразен туристически продукт, обединяващ зимни спортове, екотуризъм, рекреация с балнеология, селски туризъм, културен туризъм.

Мярка 4.8 – Разработване на туристически маршрути, обвързващи в единна система природните, исторически и културни обекти. Местните културни маршрути

Мярка 4.9 – Използване на транспортния и туристически потенциал на теснолинейката при разработването на съвместни проекти с други общини по долината на р.Места. .

Мярка 4.10 - Адекватно планиране и изграждане на необходимата туристическа структура за постигане на баланс с екологичните съображения.

Приоритетна област 5 – Обновяване на инфраструктурата и публичните пространства

Мярка 5.2 – Изграждане на пешеходни и велосипедни пътища за осигуряване на достъп до туристически забележителност.

Мярка 5.3 – Изграждане на посетителски центрове и информационно представяне на природните и исторически дадености на общината.

✓ **Общинският план за развитие на Община Банско за периода 2014-2020г. е разработен, но все още не е приет и публикуван.**

✓ **Община Гоце Делчев няма разработен общински план за развитие за периода 2014-2020г. Планът е в процес на разработване.**

194

- ✓ **Община Сандански** - няма разработен общински план за развитие за периода 2014-2020г. Планът е в процес на разработване.
- ✓ **Община Струмяни** - няма разработен общински план за развитие за периода 2014-2020г. Планът е в процес на разработване.
- ✓ **Община Кресна** – **Общински план за развитие на община Кресна за периода 2014-2020г.**

Целта на общинския план за развитие /ОПР/ на община Кресна има за цел да представи рамката и основните насоки в социално-икономическото развитие на общината. Съгласно ОПР, в следващите години община Кресна ще се развива в посока на устойчивите форми на туризъм – селски, екологичен и др., като ще се разширява базата на настаняване и хранене, ще се развива туризъм, който да се основава на местните природни ресурси без да ги нарушава.

Конкретна връзка с туристическото развитие на общината има предвидената в ОПР **Цел 4.4: Развитие на жизнеспособен туризъм като алтернативен източник на икономическо развитие на общината.** Тази цел съдържа няколко конкретни мерки:

Мярка 4.4.1 – Развитие на алтернативни форми на туризъм, съобразен с местните ресурси.

Мярка 4.4.2 – Развитие на туристическата инфраструктура.

- ✓ **Община Симитли** – **Общински план за развитие на община Симитли 2014-2020 г. /проект/.**

Общинския план за развитие /ОПР/ е основен стратегически документ за развитие на общината. Съгласно плана, на територията на общината има изградена туристическа инфраструктура, но тя не е достатъчна за развитие на туризма, напр. множество хижи в местността Предела, а по поречието на р.Струма /Кресненско дефиле/ има изградени няколко рафтинг-секции с биваци.

Основната мисия на ОПР на общината е „Интензивно и устойчиво развитие на община Симитли като желано място за живот и икономическа дейност“.

За постигане на визията за развитие на общината по отношение на туризма и отдиha ОПР предвижда:

Приоритетна ос 1 – Подобряване условия на живот

Мярка 1.6 – Подобряване качеството на живот чрез подобряване възможностите за отдих и спорт.

Приоритетна ос 3 – Развитие на туризма като стратегически икономически отрасъл на община Симитли. Развитието на сектора туризъм е особена важност за общината, за което допринасят качествата на природните ресурси и обектите на културното и историческо наследство, поради което туризма и неговото развитие са изведени като самостоятелен приоритет при разработването на ОПР. Предвидените в тази приоритетна ос мерки са:

Мярка 3.1 Изграждане на техническата, комуникационна и прилежаща инфраструктура към туристическите обекти в общината. Тази мярка предвижда изграждане на основната и вторична инфраструктура към туристическите обекти в общината.

Мярка 3.2 - Стимулиране на общински и регионални туристически продукти. Мяроката включва дейности, свързани с популяризиране на туристическия продукт в общината като част от туристически направления и съвместни продукти.

Мярка 3.3 - Правене на политики, междуобщинско и трансгранично сътрудничество за подобряване и развитие на туристическия потенциал на общината.

Общи устройствени планове на общини

Съгласно чл.103, ал.2 от Закона за устройство на територията (ЗУТ), “Общите устройствени планове определят преобладаващото предназначение и начин на устройство на отделните структурни части на териториите, обхванати от плана”.

- **Община Разлог** - Общината няма разработен общ устройствен план. Предстои възлагане на техническо задание за изработването му.
- **Община Банско** - Общината има разработен Общ устройствен план -предварителен проект, който в момента се намира в процес на процедура по ЗООС по отношение доклада за оценка на съвместимост. Съгласно плановото задание територията на парка не е предмет на устройствено планиране. Съгласно проекта на ОУПО, на територията на общината са формирани две спортно-туристически зони със съответни съоръжения, специализирани за зимни спортове:

✓ **Ски зона Банско**

Зоната разполага с 11 ски писти и 4 ски пътя с обща дължина 75 км.

Специализирани са:

- за начинаещи - 6 писти;
- за напреднали - 5 писти;
- за професионалисти - 2 писти

Дължините им варират от 510 до 2700 м., денивелациите – от 75 до 925м.

Достъпът до зоната се осигурява от кабинков лифт с долна станция южно от гр. Банско в м. Грамадето и междинна станция в м. Чалин валог, както и от асфалтов път. Ски пистите се обслужват от:

- 6 четириседалки лифта;
- 1 триседалков лифт;
- 3 влека тип „котва“;
- 3 влека тип „паничка“;
- 10 детски влека.

Ски зоната се изгражда и устройва по силата на одобрен общ устройствен план.

✓ **Ски зона Добринище**

Зоната разполага с една ски писта между хижите „Безбог“ и „Гоце Делчев“ с обща дължина 5 km и денивелация от 826 m. В различните си участъци предлага условия за ползване от начинаещи и напреднали скиори. Обслужва се от двуседалков лифт. Има и два детски влека.

Долната станция на лифта при х. „Гоце Делчев“ е достъпна по 12 километра асфалтиран път.

✓ **Други урбанизирани територии**

Наличните природни и антропогенни ресурси за развитие на различни видове туризъм, особено на ваканционен, са довели през последните двайсет години до бурна урбанизация на извънселищни територии, чрез промяна на предназначението на единични или групи поземлени имоти, основно в землището на Банско и в по-малка степен - на Добринище. В резултат на това, извън границите на населените места са урбанизирани общо 121 ха, в т.ч. за

рекреационни дейности, курортни и вилни зони, за производствено-складови дейности, за обекти на общественото обслужване (най-често крайпътни обекти), за спорт, за комунално стопанство и др. Върху част от урбанизираните територии извън населените места с последователни решения на Общинския съвет са формирани „Хотелска зона“, „Вилна зона“ „Смесена многофункционална зона“, но не е пристъпено към планиране на устройството им.

Предвижданията на плана по отношение развитието на туризма, спорта и рекреацията в общината се свеждат до **развитие на туристическата инфраструктура** - съобразявайки се от една страна със силно натоварения ресурс за зимни ски спортове, а от друга с неоползотворените ресурси за алтернативни форми на туризъм – балнео-лечебен, културно-познавателен, селски, спортен и други. ОУПО предвижда относително малко по-нататъшно изграждане на базата за настаняване и подслон. Нарастването ѝ е от 18 274 легла през 2012 г. на 22 000 л. през 2030 г. Що се отнася до спортните обекти за ски и планински туризъм предвидено е тяхното евентуално по-нататъшно доизграждане да се определи в съответствие с ограничителните условия, които ще въведе новият План за управление на Национален парк „Пирин“.

- **Община Гоце Делчев** - Общият устройствен план за община Гоце Делчев е в процес на разработване. Има изработено задание за ОУП. Възложена е на кмета на общината да бъдат проведени по-нататъшни действия по изработването на плана, но липсва финансиране. МИП е осигурило частично финансиране за продължаване на работата по плана.
- **Община Сандански** – Общината разполага с Техническо задание за изработване на ОУП на общината, в което е оценено, че общината разполага с достатъчно природни и антропогенни ресурси за да развива културно – исторически, познавателен, селски и планински рекреативен и балнеоложки туризъм. Освен културните и историческите забележителности, разположени на територията на общината, тук има и редици обекти на нематериалното културно наследство, което е нов акцент в опазването на културно-историческото наследство. Основните обекти са Градски археологически музей, Епископска базилика - I - VI век, римска гробница мавзолей - IV век, раннохристиянска гробница (стенописи) в местността „Ловен дом“, крепост на Алексей Слав - гр.Мелник, Ламбро-Янкулова къща в гр.Мелник, църкви, параклиси, манастири, библиотеки, читалища, фолклорни състави, ансамбли, групи (мъжки, женски и детски певчески групи и група за стари градски песни в Мелник).

Селският туризъм в общината е все още непопулярен, но предоставя големи възможности за развитие. Особено подходящи са гр. Мелник, с. Рожен и други населени места, на първо място заради своите природни дадености.

Все по-голям интерес за български и чужди туристи представляват пешеходния туризъм, алпинизъм, вело- и конен туризъм, научно и природо-познавателен туризъм. За целта общината трябва да предостави достатъчно голяма леглова база в селата и да се поддържа добра маркировка. Този вид туризъм е свързан с краткосрочни престои в населени места или хижи, като това е предпоставка за развитие на по-малките населени места в селищната мрежа.

Общината е партньор на „Пирински туристически форум“ в подготовката за създаване на регионален екотуристически продукт „През девет планини“ и провеждане на „Дни на Пирин 2004“. Местностите „Попина лъка“, „Туричка черква“

и “Тремощница” със своите курорти са подходящи за почивка през летния туристически сезон.

На територията на гр.Сандански се разполагат над 80 минерални извора, които са предпоставка за развитие на града като национален балнеологичен курорт. Тук освен релаксиращия характер на водата, тя е известна и със способностите си за лечение на неспецифични и хронични белодробни заболявания. За нуждите на курортистите освен поликлиниката в съседство до минералната баня има и мрежа от отлична хотелска инфраструктура, предлагащи различни SPA процедури.

За удовлетворяване на нуждите на гореописаните видове туризъм на територията на общината са изградени 17 бр. хотели (в т.ч.1 звезда - 5 бр.; 2 звезди – 2 бр.; 3 звезди – 5 бр.; 4 звезди – 4 бр.; 5 звезди - 1 бр.), 25 бр. семейни хотели (в т.ч. 1 звезда – 1 бр.; 2 звезди – 12 бр.; 3 звезди – 12 бр.), 9 бр. мотели, 3 почивни станции (в т.ч.1 звезда – 2 бр.; 2 звезди – 1 бр.), 5 къщи и 2 къмпинга - две звезди.

Техническото задание за изработване на ОУП съдържа значителен обем информация, касаеща съществуващото състояние. Предвиждания за бъдещо развитие на територията и в частност на дейностите от туризъм и рекреация в този документ не се съдържат, т.к. те са предмет на предварителния проект на общия устойствен план.

- **Община Струмляни** - С решение № 199 от протокол № 20/28.02.2013г, на основание ЗМСМА и ЗУТ се приема изработването на ОУП на община Струмляни. Поради липса на финансиране, изработването на ОУП не е започнало. През април 2014г. Министерството на инвестиционното проектиране е отпуснато частично финансово подпомагане за изработване на ОУП, насочена към изработване на Задание за обхвати съдържание на ОУП.
- **Община Кресна** - Общината няма изработен общ устойствен план. През април 2014г. МИП е подпомогнало финансово изработването на задание за обхват и съдържание на ОУП на община Кресна.
- **Община Симитли** - Общината няма изработен общ устойствен план. През април 2014г. МИП е подпомогнало финансово изработването на задание за обхват и съдържание на ОУП на община Симитли.

198

Стратегически документи на общинско ниво:

- **Маркетинг стратегия за развитие на региона на Банско като европейски център за зимен туризъм, 2010 год.**

Стратегията прави анализ на състоянието на туристическия пазар у нас и в Европа, анализ на състоянието на туристическата инфраструктура в общината както и на възможностите за развитие на туризма и поставя следните цели и приоритети за „превръщането на Банско в курорт от европейска величина“.

На база силните и слаби страни, както и на база възможностите за развитие стратегията предлага развитие на продуктова, маркетингова, рекламна и ценова стратегии и развитие на диферсифициран туристически продукт.

- **Проект за адаптиране на паметниците на КИИ за развитие на туризма в община Разлог**

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

Основната цел на проекта е развитието на туризма в региона и в частност на територията на община Разлог, развитие на устойчиви, специфични за региона туристически продукти, увеличаване посещаемостта и заетостта на легловата база в региона. Разумно използване на природното и културно наследство за повишаване устойчивото икономическо развитие на региона.

➤ **Програма за устойчиво развитие на туризма в община Сандански 2012-2016г.**

Програмата прави кратък преглед на природните и антропогенни туристически ресурси в общината както и на наличната материално-техническа база.

Основната цел на програмата е :“ Утвърждаване и развитие на община Сандански като международен туристически център, предлагащ разнообразен и целогодишен туристически продукт“ .

➤ **Програма за развитие на туризма в община Струмияни 2010 – 2013г.**

Програмата е със срок на действие до 2013г. и все още няма данни за резултатите от нейното изпълнение и евентуално продължаване. Независимо от това, кратък преглед на програмата показва, че на база направения анализ на природния и икономически потенциал на общината, тя поставя следната основна визия за развитие на туризма в общината: „През 2013 г. - община Струмияни да привлича все повече туристи с богатото си културно-историческо и природно наследство, чрез система от утвърдени маршрути и обекти, да ги радва с утвърдени си културен календар от събития и специални прояви, да ги посреща в разнообразна настанителна база: хотели, семейни хотели, ресторанти, уютни селски къщи и красиви хижи, където да бъдат обгрижвани от щастливи местни хора с по-добри доходи и възможности.“

199

В СВИТЪК I: ПРИЛОЖЕНИЕ към т.1.17.5. са приложени таблици, а в Сборник „Социално-икономически аспекти“ – пълния доклад „Спорт, туризъм и услуги“

1.17.5.3. Обекти и дейности в изпълнение на стратегическите документи

От направеният по-горе анализ, в частност от общинските планове за развитие в частта им туризъм, се налагат няколко основни изисквания по отношение развитието на направлението „туризъм“ в околпарковата територия на НП „Пирин“:

✚ Образователни интерпретативни пътеки, туристически маршрути, създадени в прилежащите територии на парка.

Всички седем общини, които имат пряко отношение към парка са разработили или имат разработени проекти, за редица *туристически маршрути*, които са в периферията на парка. Проблема при тези туристически маршрути е сходен, а именно поддръжката след изграждането им

- **Община Гоце Делчев.**
  - Велопътеки в местността „Попови ливади“;
  - Велопътека „Гъльбова поляна“;
  - Велопътека „Лагера“;
  - Велопътека „Млаки“.
- **Община Кресна.**

- „Пътека на билките“;
- гр. Кресна – с. Влахи – м. Пещерата;
- Маршрути в Малашевска планина.

• **Община Разлог.**

На територията на община Разлог съществува добра туристическа материална база, както и добре обозначени туристически пътеки, веломаршрути, водещи към планините Пирин и Рила, които благоприятстват пешеходния туризъм.

• **Община Сандански.**

- Пътека „Горска приказка“;

На територията на общината съществуват следните възможности за практикуване на велотуризм:

- с. Дебрене – с. Бождово – с. Джигурово – с. Дебрене;
- с. Петрово – с. Голешово – Момина поляна;
- с. Горно Спанчево – с. Белъово – с. Храсна – с. Калиманци – с. Катунци;
- гр. Мелник – Роженски манастир – с. Златолист – с. Катунци;
- с. Рожен – с. Любовище – с. Кашина;
- с. Кърланово – с. Сугарево – с. Пирин;
- с. Златолист – Роженски манастир.

• **Община Симитли.**

- „Пътека на мечката“

• **Община Струмяни.**

- Пътека „Гости от миналото“;
- Воден маршрут – Кресна – Струмяни – по р. Струма.

200

✚ *Посетителски обекти и съоръжения - капацитетни възможности в контактните зони на парка*

Места за настаняване.

Извън границите на парка има редица хижи, туристически бази и обекти за настаняване, 7 от които имат отношение към туристическите маршрути. От тях 4 бр. се стопанисват от местни туристически дружества, 2 бр. от юридически лица и 1 бр. от община.

Местоположение	№	Тип	Име	Описание	НВ в метри	Леглова база
извън границите на НП „Пирин“	1	хижа	Предел	едноетажна сграда	1050	30
	2	хижа	Гоце Делчев	двуетажна сграда (36 места) и бунгала (70 места)	1412	106
	3	тур. база	Мочарата	бунгала	1450	160

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

4	хижа	Малина	двуетажна сграда	1590	68
5	хижа	Яне Сандански	триетажна сграда	1230	70
6	хижа	Попови ливади	двуетажна сграда	1410	70
7	хижа	Лагера (м. Върбите)	двуетажна сграда	1050	50
ОБЩО В БЛИЗОСТ ДО ПАРКА					554

На добре подбрани места около парка са ситуирани 21 туристически обекта за настаняване от типа „хижа/заслон“.

- **Места за паркиране.**

Паркирането в околностите на парка се осъществява на следните места:

№	Паркиране в границите на парка	Приблизителен капацитет /бр. места/
№	Част от местата за паркиране в непосредствена близост до границите на парка	Приблиз. Капац. /бр. места/
16	до механа „Мотиката“ (на 250 м след КИП-Банско в посока х. „Вихрен“) - с капацитет около 15 места;	15
17	до почивна станция МС - с капацитет около 30 места;	30
18	до х. „Гоце Делчев“ - с капацитет над 100 места;	100
19	в м. „Върбите“ - с капацитет около 20 места;	20
20	в м. „Попова лъка“ и м. „Туричка черква“ – общо с капацитет около 100 места;	100
21	в м. Кулиното	50
ОБЩО В БЛИЗОСТ ДО ПАРКА:		315

201

Видове спорт и туризъм практикувани в прилежащите на парка територии

➤ Развитие на различни спортове, вкл. алтернативни в контактните зони

- **Пешеходен туризъм:**

Тази туристическа практика, набира все по - голяма популярност в страната, след като беше пренебрегвана през годините на прехода.

На него се падат над 70% от всички посетители на парка на целогодишна база. Над 90% от посещенията са реализирани през летните месеци, както и в зависимост от атмосферните условия през късна пролет и ранна есен.

- **Ски спорт и неговите подкатегории**

Този вид спорт, развил се много през последните 12-13 години (от 2001 г.), оформи облика на НП „Пирин“ и региона, като световен ски център. Основния ски център за практикуване е „Ски-зона с център Банско“, стопанисвана по ДК от 2001 г. Други ски зони за практикуване на ски спорт са също от северната част на парка – „Ски-зона с център

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Добринище” и „Ски-зона с център Кулиното”, които са с по една писта и много по ограничен капацитет, който не отговаря на туристопотока.

- **Велотуризм**

Този вид туризъм е един от най - бързо развиващите се (България изостава спрямо Европа). Част от общините, попадащи в парка са развили веломаршрути в прилежащите територии на парка. В градовете Банско и Разлог се предлагат и организирани на групи за велопоходи с водачи – с различна дължина и трудност. В границите на парка не се развива планинско колоездене.

- **Конен туризъм**

Конния туризъм, не се слави с висок интерес, тъй като се практикува от по -малка група хора или еднократни разходки по интерес. В границите на парка, според нормите и режимите не е разрешен, но има добри условия в периферията му. В община Разлог има такъв център и маршрут за разходки в м. Бетоловото.

Подходящи места за практикуване на разходки с коне са:

- над гр. Кресна – м. Върбите – с. Илинденци;
над с. Брезница към х. „Гоце Делчев”;
- над с. Корница;
- над гр. Кресна – с. Влахи – с. Ощава – с. Стара Кресна;
- от с. Пирин – х. “Малина” – с. Рожен – с. Златолист – Мелник;
- около с. Сенокос.

- **Парапланеризъм**

Парапланът е безмоторно средство за летене, чрез помощта на възходящите въздушни течения (термики). Този вид спорт, за сега не е разрешен в парка, но проучванията показват неговия потенциал и желание от страна на клубове от страната и региона.

- **Тематичен / Познавателен туризъм (интерес към геология, орнитология, флора, наблюдение на диви животни, и др.)**

Този вид туризъм е форма на пешеходния със силно изразена тематична насоченост. Темите могат да бъдат в различни направления и нива, от обща култура до научни трудове.

- **Голф туризъм**

Потенциала за този спорт в района на парка е огромен, благодарение на изградения вече 5 звезден комплекс „Пирин Голф & Кънтри Клуб”, който функционира от 2008 г. и предлага невероятни условия за спорт и рекреация. Комплекса се намира около 1,8 км от границите на парка под м. Бетоловото в землището на гр. Разлог.

- **Рафтинг**

Екстремен спорт, при който се извършват спускания с лодки по буйни реки. Подходящи места са р. Струма (Кресненското дефиле) и р. Места (определени участъци). Този спорт се развива с бързи темпове и има обещаващо бъдеще.

➤ **Форми на алтернативен туризъм**

Всички тези форми по - скоро акцентират, върху потенциала на региона, като атрактивна дестинация за туризъм и подчертават усилията за изграждане и поддържане на подходяща инфраструктура. В тези форми на туризъм (алтернатива на масовия) се крие и шанса за развитие на малките и изоставани населени места около парка:

202

- *Културен* - потенциала на региона в това отношение е огромен, като обектите предмет на този туризъм са предмет на настоящия План

- *Селски туризъм* - селският туризъм позволява създаване на заетост без сериозни инвестиции. Подходящи селата в региона, разположени в източната част от парка са – Сенокос, Ощава, Влахи, Илинденци, Плоски, Лиляново и др. Също така разположените в южната част от парка села – Сугарево, Пирин и др. и в западната посока, селата – Лъжница, Корница, Брезница, Кремен, Обидим и др.;

- *Ваканционен* – развит в известни културни, исторически, с красив ландшафт населени места и местности, като напр.: Банско, Сандански, Мелник, с местно значение са курортните местности Предела, Попови ливади, Попина лъка, Синаница и др.

- *Здравен* (Балнео / СПА) - с.Баня, общ.Разлог, гр.Добринище, общ.Банско, гр.Сандански,

Всички тези и други форми са до някъде взаимно свързани и се препокриват, като много често се комбинират.

Изследванията сочат, че най-често се практикуват комбинация от два вида туризъм - 46%, следван от един вид - 28% и 26% за три и повече вида

В СВИТЪК I: ПРИЛОЖЕНИЕ към т.1.17.5. са приложени таблици, а в Сборник „Социално-икономически аспекти“ – още обобщения и анализи..

203

1.18. КУЛТУРНО – ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

Актуализираната информацията за броя, вида, значението и състоянието на недвижимото културно наследство на територията на главните входове/изходи към НП“Пирин“ - общините Банско/Разлог и Сандански показват, че потенциалът на този важен ресурс на „културен“ туризъм е в процес на разкриване и развитие. В ход са реализации на много проекти, финансирани по европейски фондове за превръщането на досега неизвестни археологически и архитектурни комплекси в туристически продукт.

Направена е извадка от регистъра на Националния документален архив на НИИКН на обектите с потенциал за социализация и туризъм (Свитък I, Приложение 1.18.1.).

Изцяло ново изследване е създаването на Карта на локализациите на археологическите обекти на територията НП“Пирин“. Използвана е официална информация от АИС „Археологическа карта на Република България“, която се събира и съхранява в Националния археологически институт с музей при БАН. (Свитък I, Приложение 1.18.2.).

Съставен е списък от 51 археологически обекти, намиращи се в непосредствена близост и в границите на НП“Пирин“ с GPS координати (Свитък I, Приложение 1.18.3.).

От тях 17 обекта се намират вътре в територията на парка. Два обекта са в резерватна територия:

➤ №5/ АКБ№1940010. „Тракийска крепост, м. Юлен (Градището)“, на 6.375 км ЮЗ, (198 градуса), GPS координати: 41 46 56.2 23 27 44.2; площ 5 дка. в резервата „Юлен“ и

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

- №32/ АКБ№1900334. „Късноантична крепост, м. Калята, на 6,5 км ЮЗ на от центъра на града (240°), GPS координати: N 41° 50' 33,2"; E 23° 22' 34,1"; площ 2 дка в резервата. "Баюви дупки – Джинджирица”.

От намиращите се на територията на парка археологически обекти, само три са били проучвани с разкопки:

- №4/ АКБ№1940009. „Ранно-християнска и средновековна църква и некропол, м. Шипотско, на 1.875 км ЮЗ, (240 градуса), GPS координати: 41 49 35.5 23 27 13.0; площ 2 дка. Археологически разкопки 1990-1992г. с научен р-л Андрей Меламед.
- №16/ АКБ№1940022. „Тракийско светилище и ранно-християнска църква, м. Св. Никола”, на 4.5 км ЮИ (126 градуса), Археологически разкопки с научен р-л В. Баряков от 2003 г. GPS координати: 41 48 42.8 23 31 53.2.
- №17/ АКБ№1940023. Късно-антична крепост, м. Св. Никола, на 4.5 км ЮИ (126 градуса), GPS координати: 41 48 42.6 23 31 53.8; площ 5 дка. Археологически разкопки с научен р-л В. Баряков от 2003г.

Само за един обект: „Ранно-християнска и средновековна църква и некропол, м. Шипотско“ има определени граници и режими на опазване, съгласно Наредба №Н-12/21.11.2012г. на Министерството на културата.

Информацията за наличието на археологически обекти на територията парка и в неговите контактни зони има важна превантивна роля за ефективното и балансирано опазване на културните и природни ценности. Всички бъдещи проекти за опазване и развитие на НП“Пирин“следва да съобразяват тези данни.

Необходимо е да бъдат променени режимите и норми общовалидни за цялата територия на националния парк, като: „на цялата територия на НП Пирин се разрешават: научни изследвания и действия по проучване и опазване на археологически обекти.“

204

В СВИТЪК I, Приложение № 1.18 е представена кратка информация за обектите на КИИ по общини, включваща:

- ⇒ Църкви и манастири;
- ⇒ Археологически обекти и места;
- ⇒ Етнографски забележителности и музеи;
- ⇒ Традиционни празници и обичаи;
- ⇒ Традиционни занаяти.

1.19. ЛАНДШАФТ

При определяне ландшафтната структура на НП Пирин се използват двете ландшафтни класификации разработени за страната – регионална и типологична.

- Съгласно картата на **регионалното ландшафтено райониране** на България (Петров, 1997), която отразява ландшафтно-генетичното единство, териториалната цялостност и единството на ландшафтите, територията на НП Пирин попада в Средноместенска ландшафтна и Пиринска ландшафтна подобласт на Южнобългарска планинско-котловинна област.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

- **Типологичната класификационна система** на ландшафтите в България (Петров, 1997), отразяваща широчинно зоналният, меридионално секторният, височинният, скалният и антропогенен фактор. Тя характеризира състоянието и функционирането на ландшафтите като отворени геосистеми със специфична вътрешна структура. Територията на НП Пирин попада в ландшафтна структура, която се характеризира с 15 групи, 8 подтипа и 5 ландшафтни типа от клас Планински ландшафти (табл. 1).

1.19.1. Актуализирана ландшафтна структура

Мащабът, в който са разработени регионалното и типологичното ландшафтно райониране на България е 1:400 000. За по-подробно характеризиране на структурата на ландшафтите, за територията на НП Пирин се прилага по-подробна система за класифициране – по вид на земно покритие. Видът на земното покритие дава физиономията на ландшафта и е относително траен във времето.

За определянето структурата на ландшафта се използва ландшафтно-екологичния подход, който включва анализ и синтез на компонентите на ландшафта. Възприема се схващането, че съвременните ландшафти са продукт от взаимодействието между природни и антропогенни фактори, т.е. определената ландшафтна структура на парка е вторична.

Определени се следните относително еднородни ландшафтни единици – горски, ливаден, скален, аквален и антропогенен ландшафт:

Ландшафт горски

Физиономичен компонент в този ландшафт е горско-дървесната растителност. Разделя се на следните разновидности: *горски широколистен високостъблен ландшафт*, *горски широколистен издънков ландшафт*, *горски иглолистен ландшафт с естествен произход*, *горски иглолистен ландшафт с изкуствен произход*, *горски ландшафти на храсталачни клекови формации*.

Ландшафт ливаден

Към него се отнасят природно-териториални комплекси, в които отсъства дървесна растителност. Физиономичен белег за ландшафта са ливадните тревни съобщества.

Ландшафт аквален

Водец и физиономичен компонент в ландшафт аквален са повърхностните води. От разновидностите на ландшафт аквален, на територията на НП Пирин се срещат: *аквален речен ландшафт* – в структурата на речните ландшафти се включват водосборите на реките заедно с техните притоци; и *аквален езерен ландшафт* – в структурата му участват естествените езера и мочурища.

Ландшафт скален

Скални ландшафти са формирани от открити на повърхността скали в територията на НП Пирин. Тяхната специфична форма и облик са продукт от взаимодействието между ендеогенни и екзогенни природни сили – грохоти, сипеи, скални образувания, морени. В зависимост от произхода, химичния и минерален състав на скалите се срещат следните разновидности на скалните ландшафти: *скален масивен интрузивен* (гранит) и *скален метаморфен карбонатен* (мрамор, мраморизиран варовик).

205

Ландшафт антропогенен

В зависимост от вида на антропогенната дейност, оказала влияние за образуването на антропогенните ландшафти, на територията на парка се срещат следните разновидности: *антропогенен комуникационен ландшафт* – тук се отнасят всички категории пътища, включително полските и просеките, както и електропроводи, паркинги, ски писти и влекове; *антропогенен индустриален ландшафт* – кариера; *антропогенен селищен* – към него се отнасят природо-териториални комплекси, в които присъстват антропогенни елементи – сгради на заслони, хижи, планински вили и бази, хотели, бунгала, селскостопански комплекси (мандри, обори и др.), дворни места и др.

Ландшафтите на НП Пирин се отличават структурно и с височинната поясност определяща се от надморските височини и възприетото Горско-растително райониране за България. По този начин територията на парка се разделя на като следните ландшафтни пояси: Нископланински ландшафти в пояса от 800-1500 m, Среднопланински ландшафти в пояса от 1500-1900 m, Горнопланински ландшафти в пояса от 1900-2200 m, Високопланински ландшафти в пояса от 2200-2500 m, Субалпийски ландшафти в пояса от 2500-2700 m, Алпийски ландшафти в пояса над 2700 m.

В СВИТЪК I, Приложение № 1.19 са представени таблици, а в Сборник „Социално-икономически аспекти“ – пълен доклад с обобщения и анализи.

1.20. СЪСТОЯНИЕ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Анализът на състоянието на компонентите на околната среда (въздух, води, земи и почви с ерозия, отпадъци, шум и радиация) е направен въз основа на официална информация съдържаща се в:

- ✓ РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ - БЛАГОЕВГРАД ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА - 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013
- ✓ Национални доклади за състоянието на околната среда в Р. България – ИАОС-МОСВ– 2008-2012
- ✓ Доклади от Басейнова дирекция на Западно беломорски район – Благоевград
- ✓ Общински програми и отчети на общините в и в близост до НП Пирин
- ✓ Информация от Предишни отчети по отношение на управлението на Парка
- ✓ ПУ на НП Пирин – 2004
- ✓ Отчети относно състоянието на Парка към ЮНЕСКО
- ✓ Данни от експертите разработващи Абиотични фактори - Мониторинг
- ✓ Научни разработки

Мониторингът на компонентите на околната среда се извършва съвместно с РИОСВ Благоевград и лабораторният комплекс на Изпълнителната агенция по околна среда гр. София и обхваща всички общини на територията на РИОСВ-Благоевград.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Общините, които са на територията на НП Пирин и в непосредствена близост са: Разлог, Банско, Гоце Делчев, Сандански, Струмяни, Кресна, Симитли

1.20.1. Качество на атмосферния въздух

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) в област Благоевград се оценява чрез анализ на получените от пункта за мониторинг (АИС - Благоевград) данни и сравнение на измерените концентрации за контролираните замърсители с нормите за КАВ, установени с нормативни актове (национални и на ЕС). Съгласно изискванията на чл. 11, Приложение № 6 от Наредба № 12 от 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен и озон в атмосферния въздух (обн. ДВ, бр. 58/2010 г.), АИС – Благоевград е градски фонов пункт, разположен в застроената част на града, без преобладаващо влияние на емисии от производствени и други дейности. КАВ се контролира и в отделните общини на територията на РИОСВ-Благоевград.

Кратка обобщена оценка за качеството на атмосферния въздух на територията, контролирана от РИОСВ - Благоевград за 2013:

Въз основа на събраната информация, могат да се направят следните заключения за състоянието на атмосферния въздух в разглеждания район:

- ✓ Атмосферният въздух на територията, контролирана от РИОСВ – Благоевград, където попада и НП „Пирин“ е с **много добро качество**.
- ✓ Качеството на атмосферния въздух е **нарушено** единствено по показател **ФПЧ10** и това продължава да бъде основен проблем за качеството на атмосферния въздух не само за разглеждания район, но и за цялата страна (*източник ИАОС – Национални доклади за състояние на ОС, 2006-2012*), преди всичко в населените места, както и покрай хижите и хотелите в самия парк. Основни фактори за превишенията са ползването на твърди горива за отопление, автомобилният транспорт и неподдържана пътна и прилежаща инфраструктура. През всички години са регистрирани превишения на СДН и СГН за **ФПЧ10**; Според данните от мониторинга всичките 69 бр. превишения през 2013 г. са регистрирани през зимните месеци - януари, февруари, октомври, ноември и декември. През месец декември са регистрирани най-голям брой превишения – в 28 дни.
- ✓ През 2013 г. на територията контролирана от РИОСВ – Благоевград, са обхванати за текущ контрол, включително чрез задължаване за провеждане на собствен мониторинг, всички по-съществени неподвижни източници на емисии.
- ✓ При промишлените източници **не са констатирани съществени превишения** на нормите за допустими емисии.
- ✓ През 2013 г. нивата на замърсителите серен диоксид, азотни оксиди и бензен са значително **под нормативно определените пределни стойности**.

207

1.20.2. Води

Опазването на повърхностните води от замърсяване обхващат поречията на реките Струма и Места. Информацията използвана в доклада е на базата на извършени проверки за изпълнение на условията и изискванията, поставени в разрешителните за заустване и по условия на издадени Комплексни разрешителни, в това число: спазване на индивидуалните

емисионни ограничения и изпълнение на плана за собствен мониторинг на отпадните води. Анализирани са и действащите пречиствателни станции за отпадни води на населени места и промишлени обекти в района и около НП, както и по-малките предприятия с локални пречиствателни съоръжения, които работят периодично, с нарушен режим на пречиствателните съоръжения.

Качеството на повърхностните води са разгледани по поречия и обхващат и общини извън територията на Парка. Анализът цели определяне на горещи точки и използва също така анализа на експертите от Раздел Абиотични фактори.

Използвани са също така и измерванията и анализът на данните от Д О К Л А Д за ИЗТОЧНИЦИ НА ОТПАДНИ ВОДИ В НП „ПИРИН“ И МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ЗАМЪРСЯВАНЕТО И ЗДРАВНИЯТ РИСК, разработен от Любомир Марковски и Георги Георгиев, 2014.

➤ Източници на отпадни води

✓ В района около парка

Основни източници на отпадни води са градските канализационни мрежи и по-големите промишлени обекти, заустващи отпадни води в селищните канализации. Голяма част от населените места в териториалния обхват на Парка са с изградени канализационни мрежи, които се стопанисват от ВиК дружества. На територията на и около Парка има една действаща градска пречиствателна станция за отпадни води - ГПСОВ гр. Разлог. Изградените локални пречиствателни станции и съоръжения се поддържат сравнително в задоволително техническо и експлоатационно състояние.

За обектите, които формират емисии на приоритетни и приоритетно опасни вещества, общи и специфични замърсители и заустващи във водни обекти има изготвен списък за осъществяване на задължителен контрол, утвърден от министъра на околната среда и водите. Промислените предприятия, ползващи водни обекти, се проверяват и се извършва лабораторен контрол задължително два пъти годишно.

✓ В района на парка

Водоприемници на всички отпадъчни води, които се формират на територията на НП са притоците на реките Струма и Места.

В резултат на направения оглед на състоянието на обектите на територията на НП Пирин и тяхната канализационна инфраструктура (Марковски, Георгиев), наличната информация от РИОСВ - Благоевград, изводи от експерти от Раздел Абиотични фактори и лични впечатления, могат да се направят следните обобщения.:

- На територията на НП „Пирин“ практически **липсват производствени отпадни води**. Като единствено изключение за генериране на смесени ОВ може да се разглеждат водите от *Гараж за снегооттъркваща техника в местността Шилигарника*, с депониране в септичен резервоар на отпадните води и последващо изнасяне извън територията на парка;
- Съставен е пълен **актуален списък на обектите, които генерират отпадни води** на територията на НП Пирин. В този списък се включват, както големи обекти, подлежащи на разрешителен режим по чл. 46, ал.1, т.3 от Закона за водите, така и по-малки обекти, които отговарят на условията за заустване по чл. 46, ал 4 от Закона за водите само след първично пречистване. За част от обектите (ТП, лифтове, влекове, бунгала ПСС, КИП) може да се твърди, че на практика не генерират отпадъчни води

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

и въздействието им е пренебрежимо малко в сравнение с общото дифузно замърсяване генерирано от туристопотока като цяло.

- На територията на НП Пирин **не съществуват обекти**, за които се изисква издаване на **комплексно разрешително** по реда на ЗООС. Има само три обекта за които са издадени разрешителни по реда на чл. 46, ал.1, т.3 – ПСОВ разположени в местностите Шилигарника, Платото и Бъндеришка поляна. И на трите бенефициент е фирма „Юлен“ АД.
- Капацитетът и ефективността на съществуващите 3 ПСОВ в общия случай са **недостатъчни**. Данните от извършвания контролен мониторинг показват отклонения от заложените норми при всички извършени измервания.
- Има съгласувани проекти за разширяване на трите съществуващи ПСОВ, но е необходимо **подобрене** – изграждане на допълнителен дневен изравнител (буфер) за оптимизиране на работата на пречиствателните съоръжения.
- Септични ями (попивни и изгребни) са най-разпространената форма за събиране и третиране на отпадъчните води, и могат да се разглеждат като първични утаители. **Те са добро решение** на проблема с БОВ за сравнително **малки обекти**.
- Наредба №14/3.08.1987г. за курортните ресурси, курортните местности и курортите, в чл. 26, ал. (1), т.3, забранява изграждането и използването на попивни кладенци за течни отпадъци в зона „Б“ на курортните местности, но формулировката на зона „Б“ в чл. 24 е доста неясна. Във общия случай, на територията на НП Пирин **построените стари септичните ями отговарят на изискванията на т. 2, б)**, и може да се каже, че са извън зона „Б“.
- **Септичните ями** почти без изключения са стари, а една част от тях се **в лошо техническо състояние**. Не се обслужват и на практика се явяват като директни и индиректни зауствания към близките водни обекти;
- Съществуват обекти, които заустват отпадни води директно във близки водни обекти без никакво пречистване, което създава реален здравен риск за посетителите на НП „Пирин“.
- Информация, свързана с количеството и качеството на образуваните и заустените отпадъчни води почти **не съществува**. Изключение правят наблюденията от работата на съществуващите ПСОВ, но при тях липсва информация за действителните зауствани количества отпадъчни води.
- Стопанисващите обектите не се интересуват от **състоянието** на инфраструктурата. В общия случай, особено за по-старите съоръжения, липсва каквато и да е документация за строежа им.

209

➤ **Качество на повърхностни води**

Според измерванията и констатациите и на РИОСВ, НСМОС, на експертите от Раздел Абиотични фактори, всички реки на територията на парка и около него са антропогенно повлияни.

Дирекция “Национален парк Пирин”, съгласувано с Изпълнителната агенция по околна среда /ИАОС/, е определила езера и участъци от реки, в които ежегодно по

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

определен график се изследва качеството на водите. Пробовземанията се осъществяват и обработват от служителите в регионалните лаборатории към ИАОС

Имисионно състояние на водните тела се наблюдава в:

- 10 мониторингови пункта за категория „река“ от мрежата на НП „Пирин“
- 3 мониторингови пункта за категория „река“ от мрежата на НСМОС
- 6 мониторингови пункта за категория „езеро“ от мрежата на НП „Пирин“
- 2 мониторингови пункта за категория „езеро“ от мрежата на НСМОС.

В ДНП „Пирин“ се представят протоколи с направените анализи за състоянието и качеството на водите по показатели. Данните са събирани в пунктовете за мониторинг от националната мрежа за мониторинг на околната среда (НСМОС) и в пунктовете за мониторинг на води наблюдавани от НП Пирин.

Направените изследвания отразяват статуса на повърхностните води на територията на парка през периода на маловодие (август) и периода на пълноводие (юни). До момента всички направени анализи на изследванията на реките и езерата характеризират водите в много добро състояние.

Анализът на данните показва липса на информация за състоянието на водните обекти през зимния сезон, както липса на отчитане на количеството на водния отток в пунктовете за мониторинг на НП „Пирин“.

От химическия анализ на водни проби на реките и езерата на територията на парка, взети при пълноводие през настоящата година, направен от експерти от Раздел Абиотични фактори (проф. Н.Игнатова), могат да се направят следните изводи:

- ✓ По показателите – съдържание на разтворен кислород, сулфатни йони, неразтворени вещества, киселинност, електропроводимост, изследваните водни тела са в много добро състояние
- ✓ Установено е повишено съдържание на амониев азот и фосфатни йони във водите на езерата, с изключение на Тевно Малокаменишко и Долно Кременско.
- ✓ В реките повишено съдържание на амониев азот има в р. Бъндерица, Десилица и Ретиже
- ✓ Високи концентрации на нитрати се наблюдават в р. Десилица и в Дългото и Жабешкото Бъндерешки езера
- ✓ Натоваарването с органични вещества се наблюдава повече в реките.

210

➤ **Общи изводи**

- **Басейн на река Струма**

От данните на РИОСВ – Благоевград за 2013 г. изводите са както следва:

От 37 броя повърхностни водни тела категория „река“:

- в много добро състояние са 5 ВТ,
- в добро състояние са 17 ВТ;
- в умерено състояние/потенциал са 8 ВТ;
- в лошо състояние/потенциал са 5 ВТ;
- не е направена оценка на 2 броя ВТ, тъй като по време на пробовземанията не е имало вода в реката.

- **Басейн на река Места**

От данните на РИОСВ – Благоевград за 2013 г. изводите са както следва:

От 36 броя повърхностни водни тела категория „река“:

- в много добро състояние е 1 ВТ,
- в добро състояние/потенциал са 15 ВТ;
- в умерено състояние са 9 ВТ;
- в лошо състояние/потенциал са 9 ВТ;
- не е направена оценка на 2 броя ВТ, тъй като по време на пробовземанията не е имало вода в реката.

• **Територия на НП Пирин**

- ✓ Основните източници на замърсяване на водите за територията на НП Пирин са два: **БОВ от туристическите обекти и дифузно замърсяване** от високопланинско пасищно животновъдство.
- ✓ От гледна точка на внесените в екосистемите товари, **пасищното животновъдство многократно превъзхожда** генерираните от обектите БОВ, но въздействието на обектите е дифузно и не представлява пряка опасност за посетителите в парка.
- ✓ Химическите анализи на реки и езера на територията на парка при пълноводие показват **завишени стойности на амониев азот и фосфатни йони** в повечето водни тела, което вероятно се дължи на дифузно замърсяване от животновъдството
- ✓ По останалите показатели, резултатите от направени анализи на реките и езерата характеризират водите в **много добро състояние**.
- ✓ Прегледът на издадените разрешителни за водохващане (Марковски, Георгиев; Игнатова) определя като най-значимо въздействието от водоотнемането на води за нуждите на производството на електроенергия от **ВЕЦ**. Отнетият отток не се връща в реките в рамките на територията на НП „Пирин“ и като резултат от това част от коритото на реките (включително и в границите на парка) се осушава. Това води до прекъсване на речният континиум, нарушаване на сезонните и трофични миграции на ихтиофауната и деградация на водните екосистеми, както и на свързаните с водата крайречни растителни съобщества.
- ✓ Малките водохващания за питейно-битови нужди **не оказват значим натиск** върху състоянието на водните тела.

211

1.20.3. Земи и почви

- **Обобщена информация за територията на НП Пирин**, по този раздел се представя в част „Абиотични фактори“, както и в т.1.20 на едноименния Сборник.
- **Замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди**

От 2004 г. е въведена програма за почвен мониторинг в три нива. **I–во ниво /широко мащабен мониторинг/**. Обхваната е територията на РИОСВ - Благоевград, с изключение на общините Кочериново и Рила (с изменение на Правилника за устройството и дейността на регионалните инспекции по околната среда и водите от 23.12.2011 г. ДВ бр. 103, са в равномерна мрежа 16x16 км с 22 броя постоянни пункта.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

Наблюдавани показатели - мед, цинк, олово, кадмий, никел, хром, кобалт, арсен, живак, общ азот, общ фосфор, органичен въглерод, активна реакция на почвата (рН), нитратен азот, общ въглерод, устойчиви органични замърсители /16РАН, 6PCB, 8 хлорорганични замърсители/, обемна плътност, влагосъдържание, специфична електропроводимост, гранулометричен състав.

Според анализа на РИОСВ – Благоевград на базата на резултатите от провеждания почвен мониторинг по широк спектър от показатели по всички компоненти на околната среда и фактори които и влияят, структурата и обемите на производство в региона, както и възраждане на земеделието в последните години, **състоянието на почвите е в добро състояние.**

➤ **Нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост**

За област Благоевград, традиционно от години, се водят от 2500 до 3000 дка с издадените концесии за добивна промишленост в последните години, които не са в границите на парка.

➤ **Ерозия на почвите**

За оценка на ерозионните процеси в територията на НП „Пирин“ са ползвани топографски карти в М 1:50000 и наличната в парка техническа информация. Обектът е проучен допълнително на терена през юли-август-септември 2014 г. (Илия Петров) В резултат на затревяване в ерозираните участъци на ски писти № 2,3,4,5,5А, 5В,6, 7, 8, 9, 9А, 10, 11, 15, 16 в Ски зона с център гр Банско и ПР Вихрен от „Юлен“ АД, е постигнато затревяване с покритие на чима с различна плътност – от 50% до 100% .

За периода 2005-2014 „Юлен“ АД провежда непрекъснатата борба с ерозионните процеси, като на стръмните участъци (над 10°) на пистите са изградени валове-канавки; канавки – колектори (писта Томба) за отвеждане на оттеклите води безопасно към хидрографската мрежа; в основата на стръмни скатове –изградена е суха каменна зидария (писта Бъндеришка поляна – Стара писта); направено е строителство на сандрачни баражи в дерето под писта Томба; извършено е укрепване на писта Томба с подпорна стена. Извършени са корекции на р. Демяница на Бъндеришка поляна.

В резултат на тези укрепителни и корекционни мероприятия в последните години се наблюдава до голяма степен овладяване на ерозионните процеси около пистите, но тъй като тези терени около *пистите са особено уязвими, усилията трябва да продължат за да се поддържат достигнатите резултати.*

➤ **Антропогенно натоварени земи**

✓ *Оценка на застроените територии*

Елементите на урбанизация са формирали няколко основни територии на територията на НП, съсредоточени в: Ски зона Банско и Ски зона Добринище - м. Шилигарника, м. Уплето, м. Бъндеришка поляна, м. Чалин валог, м. Карантията, м. Борова ливада, м. Мъртва поляна и районите около туристическите хижи.

По данни от ПУ04 на територията на парка има:

- Хижи – 7
- Заслони – 4

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

- Хотели – 4
- Почивни станции – 10
- Бунгала- 21
- Търговски обекти – 10
- Други (частни обекти, ски-гардероби) - 32

В структурата на легловата база преобладават хижи и почивни станции. Териториалното разпределение на изследваната леглова база е неравномерно. Най-голямо съсредоточаване има в ПР”Вихрен”. В паркови райони “Баюви дупки” и “Трите води” няма леглова база. В момента легловата база се състои от 18 274 легла с тенденция на нарастване – очакванията са 22 000 легла през 2030г.

В последните 20 години развитието на туризма в района и около НП Пирин доведе до бурна урбанизация на извънселищните територии със смяна на предназначението на поземлени имоти – основно в землището на гр.Банско и в по-малка степен в землището на Добринище. В резултат на този процес извън населените места са усвоени и урбанизирани 121 ха. Тази площ е използвана предимно за спортни, вилни и рекреационни зони, обекти за обществено обслужване, за комунално стопанство и т.н. Така са обособени и формирани „Хотелска зона, „Вилна зона“, „Смесена многофункционална зона“, които нямат планове за устройството им.

✓ *Оценка на техническата и транспортна инфраструктура*

Анализът е направен в Раздел 1.16 и 1.17 от Плана, както и в Сборник „Социално-икономически аспекти“

1.20.4. *Отпадъци*

✓ *Кратка информация и анализ за управление на отпадъците*

С влизане в сила на Закона за управление на отпадъците през м. юли 2012 г. са поставени нови изисквания към местната власт по отношение на разработване и изпълнение на общинските програми за управление на отпадъците. Това е една основополагаща мярка, програмите да предвиждат мерки и срокове за изпълнение на основни изисквания поставени от ЗУО. През 2013 г. управлението на битовите отпадъци се извършва съгласно ЗУО, Общинските програми за управление на отпадъците и местните наредби, като последните два документа са разработени по отмененият ЗУО и не отразяват голяма и важна част от задълженията на кмета на общината.

✓ *Депта за битови отпадъци*

Всички общини имат депта за битови отпадъци разположени в близост да населените места.Третирането на отпадъците е запръстяване. Основен проблем по отношение на битовите отпадъци, е че почти всички депта, с изключение на Г.Делчев и новостроящото се в Сандански, не отговарят на Наредба №13 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на дептата за отпадъци.

✓ *Списък на дептата за промишлени отпадъци*

Дептата за промишлени отпадъци в околностите на Парка са 5 и са собственост на “Мина Пирин “ЕАД, общ.Симитли, с.Полето (шламоотвал); “Илинденци мрамор”, ЕАД-с.Струмяни, Общ.Струмяни (депо – с. Шашка) и “Пиринхарт” АД – гр. Разлог, общ.Разлог

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

(2 лагуни, депо – м. Седрач и шламоотвал). Разположени са на земеделска земя. Спазени са условията и се контролират от РИОСВ.

Обобщена оценка за състоянието и разрешаването на проблемите с отпадъците:

- Изградените регионални депа за отпадъци (3 бр.), на които се обезвреждат отпадъците на 7 бр. общини от общо 15 в териториалните граници на РИОСВ-Благоевград, осигуряват в максимална степен защита на околната среда и човешкото здраве за териториите които обслужват.
- Предвид забавеното изграждане на регионалните депа за битови отпадъци в Разлог и Благоевград, ключов екологичен проблем в региона е третирането на битовите отпадъци
- Проблем представляват старите депа за отпадъци общо 6 бр. (от тях 1 бр. депо за инертни отпадъци и 5 бр. депа за неопасни отпадъци), които не отговарят на нормативните изисквания и тяхната експлоатация ще продължи до въвеждане в действие на регионалните системи за управление на отпадъците. Старите депа са с изтекли планове за привеждане в съответствие и изчерпан капацитет, което създава сериозни проблеми свързани с минималните технически изисквания при експлоатацията (прибутване, уплътняване и запръстяване на отпадъците, осигуряване на ограда охрана и входящ контрол).
- В териториалният обхват на НП няма изградени инсталации за третиране на строителни и биоразградими отпадъци, каквито са задължителни с оглед прилагането на ЗУО и подзаконовите нормативни документи.
- Наблюдава се намаляване броя на нерегламентираните замърсявания с отпадъци и площите заети с тях.
- През 2013 г. се наблюдават редица положителни тенденции, като резултат на прилагане на законодателството и упражнения контрол по управление на отпадъците. Повишен е контрола и мерките предприети от общините, областно пътно управление и др. институции по отношение чистотата на обществените територии около хижи, хотели и др. туристически обекти. Все по-рядко се регистрират нерегламентирани сметища, а възникналите локални замърсявания с отпадъци се почистват своевременно.
- Относно трансграничния превоз на отпадъци по Регламент 1013/2006 г. на Европейския парламент от 14.06.2006 г. през 2013 се наблюдава ограничаване на нерегламентирания внос/износ на отпадъци при гр. Г. Делчев.
- Високите стандарти, наложени в областта на обезвреждането на отпадъците в депа, са сериозно предизвикателство пред общинските администрации по отношение задължението им да заплащат отчисления в лева за всеки тон депониран отпадък. Финансовите проблеми са основната причина, с която общините обясняват неизвършването на отчисленията
- Екологичен проблем се явява и съхранението на негодни за употреба препарати за растителна защита. Тревожно е състоянието на складовете в община Сандански и община Струмяни. В по-малка степен това се отнася и за община Разлог. Общините

кандидатстват за финансиране на проекти за екологосъобразно обезвреждане на тези препарати, но с променлив успех

1.20.5. 5. Шум

Нивата на шум са завишени преди всичко от автомобилния транспорт на градовете и около туристическите обекти

През зимния период се наблюдава завишаване на шума около туристическите обекти от туристическо натоварване.

✓ *Радиационен контрол Нормативна база в областта на радиологичния мониторинг Закон за безопасно използване на ядрената енергия (Обн., ДВ, бр. 63 от 28.06.2002 г., посл., изм., бр. 36 от 4.04.2008 г., бр. 67 от 29.07.2008 г.) Наредба за основни норми за радиационна защита (ПМС № /2004 г.) ; Наредба за изграждане, експлоатация и развитие на Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон в Р България (ПМС № 434/19.11.1997 г.)*

➤ *Радиационен гама-фон и атмосферна радиоактивност*

В системата на МОСВ се извършват постоянни наблюдения за стойността на радиационния гама-фон чрез Национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон по утвърдена мрежа от пунктове и периодичност.

Наблюденията през 2013 г. на територията на РИОСВ – Благоевград показват, че радиационният гама-фон е в границите на характерния естествен-гама фон за региона. Няма регистрирани превишения.

Обобщени изводи за радиационното състояние на околната среда.

- Резултатите от радиологичния мониторинг на околната среда през 2013 г. показват, че радиационният гама фон е в границите на характерните за страната фоновы стойности. Не са наблюдавани повишавания на специфичните активности на естествени и техногенни радионуклиди в атмосферния въздух
- За водните обекти се прилага Наредба № 1/15.11.1999 г. за норми за целите на радиационната защита и безопасност при ликвидиране на последствията от урановата промишленост Изследванията на водите от реките протичащи в райони на контролираните обекти (р. Златарица, р. Мелнишка, р. Луда река и р. Канина) са с показатели под допустимите норми.
- През 2013 година е провеждан контрол върху радиационното състояние на река Места. Резултатите от наблюденията и анализите показват, че реката е в добро радиационно състояние и стойностите на радиологичните показатели са значително под ПДК.

215

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

- Радиологичният контрол на **руднични води** установи повишени обща алфа и бета активност, и съдържание на уран над ПДК във: вода от щолната на обект „Сугарево” - вода от щолна-1 на обект „Игралище” ; вода от щолната на обект „Сенокос” ; вода от щолна – 9 на обект „Елешница” – уран, радий, обща бета и алфа активност над ПДК; извор в местност „Лозята“ на обект „Елешница” - повишена обща алфа активност. Останалите проби взети от районите на бивши уранодобивни обекти са с радиологични показатели под ПДК.
- През 2013 г. са взети и анализирани проби от всички обекти с **ликвидиран уранодобив**. Изследвани са съдържанията на следните естествени радионуклиди: уран-238, радий-226, торий-232, калий-40, олово-210 и цезий-137. (Източник Регионален доклад 2013)
- Изследваните през 2013 година проби от **необработваеми почви и дънни утайки** на територията на Благоевградска област, показват **характерните фонове стойности на естествените радионуклиди**.
- Няма особени различия на състоянието в сравнение с 2012, 2011, 2010г.

1.20.6. Горещи точки с проблеми, касаещи компонентите на околната среда на територията на НП „Пирин“

От анализа на данните за тренда на различните компоненти на околната среда и тяхното пространствено разпространение, информацията от отчетните доклади на РИОСВ-Благоевград, данните от мониторинга, данните получени от изследванията на експертите от Раздел Абиотични фактори и от лични впечатления от обходи на място могат да се предложат следните места като **горещи точки** по отношение на състоянието на околната среда:

216

I тип – места за посещение (хижи, заслони, местности)

	Наименование	Източник на отпадни води- <50 ЕЖ	Други проблеми
1	Бъндеришка поляна	ПСОВ Бъндеришка поляна-недостатъчно пречистване	Туристическо натоварване, антропогенно натоварване, шум, отпадъци
2	Шилигарника	ПСОВ Шилигарника-недостатъчно пречистване	Туристическо натоварване, антропогенно натоварване, шум, отпадъци
3	Платото	ПОСВ Платото-недостатъчно пречистване	Туристическо натоварване, антропогенно натоварване, шум, отпадъци
4	х. Вихрен	Туристическа зона Вихрен	Туристическо натоварване, антропогенно натоварване, шум, отпадъци
5	Мъртва поляна	Хотел Сикрет	Туристическо натоварване, шум, отпадъци
6	Мъртва поляна	Хотел Тофана	Туристическо натоварване, шум, отпадъци
7	х. Безбог	Хижа Безбог	Туристическо натоварване, шум, отпадъци
8	Тевно езеро	Заслон Тевно езеро	Отпадъци
9	х. Синаница	Хижа Синаница	Туристическо натоварване, шум, отпадъци
10	х. Бъндерица	Хижа Бъндерица	Туристическо натоварване, шум, отпадъци
11	х. Яворов	Туристическа зона Яворов	Туристическо натоварване, антропогенно натоварване, шум, отпадъци
12	х. Демяница	Хижа Демяница	Туристическо натоварване, антропогенно натоварване, шум, отпадъци

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“
www.ope.moew.government.bg

Решения за
по-добър живот

Договор № УР-051/29. 01. 2014 г. с предмет: „Разработване на ПУ на НП „Пирин“ за периода 2014 – 2023 г.“
Проект № DIR-5113325-3-91 „Устойчиво управление на НП „Пирин“ и Р „Тисата“ от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

13	х. Бъндерица	Таверната – до Къмпинг Бъндерица	Туристическо натоварване, антропогенно натоварване, шум, отпадъци
14	х. Беговица	Хижа Беговица	шум, отпадъци
15	Спано поле	Заслон Спано поле	Шум отпадъци
16	х. Пирин	Хижа Пирин	Туристическо натоварване, антропогенно натоварване, шум, отпадъци

II тип – ерозиран терени

В този тип са поставени преди част от ски пистите (описани в Раздел 1.7), които през последните години имаха проблеми с площната ерозия и бяха укрепвани и затревявани. За да бъдат в добро състояние се изисква ежегодно поддържане. Това са преди всичко пистите в Ски зона Център Банско-ПР “Вихрен“.

В СВИТЪК I, Приложение № 1.20 са представени таблици, както следва:

Таблица 1.20.1 Обекти, формиращи отпадъчни води и заустващи във водни обекти, които подлежат на задължителен контрол през 2013 г. (Източник РИОСВ-Благоевград)

Таблица 1.20.2. Обекти, формиращи над 50 ЕЖ средно дневно на седмична база отпадни води – източник - Марковски, Георгиев, 2014

Таблица..1.20.3. .Разпределение на земите по видове територии и по общини.